

Tim Gajser – čudežni deček z velikim srcem

Ko najstarejše slovensko mesto preplavi več kot 130.000 obiskovalcev

Simon Velički: »Spremembe morajo biti vedno dobro premišljene, predvsem pa v dobro ljudi.«

KAZALO

AKTUALNO

- 4 Namestnik generalnega direktorja Policije Simon Velički:
»Spremembe morajo biti vedno dobro premišljene, predvsem pa v dobro ljudi.«
- 7 Dostop do helikopterske nujne medicinske pomoči je standard razvitih evropskih držav
- 10 Koprski kriminalisti uspešni v boju proti organizirani kriminaliteti
- 14 Sedem novih kosov policijske uniforme
- 15 Ugotovitve naše javnomnenjske raziskave: prebivalci so zadovoljni s slovensko policijo in ji zaupajo
- 17 Ko ulice najstarejšega slovenskega mesta preplavi na tisoče obiskovalcev
- 23 Izjemne zgodbe prejemnikov medalj policije za hrabrost in požrtvovalnost
- 26 Prometna varnost na slovenskih cestah v letu 2016
- 29 Sekcijsko merjenje hitrosti, helikopterski nadzor in dodatna policijska vozila za večjo varnost na slovenskih avtocestah
- 32 Okrepljeni z novima patroljnima čolnoma, motornimi vozili in konji
- 34 Od odločitve o nabavi vozila pa do prvih kilometrov je potrebnih devet mesecev dela
- 36 Sprejeti noveli Zakona o motornih vozilih in Zakona o pravilih v cestnem prometu uvajata novosti za mopediste

NOVICE

STROKOVNI PRISPEVKI

- 40 Anita Kovačič Čelofiga: Uporaba družbenih medijev v Policiji

IZOBRAŽEVANJE

- 44 V policijskih vrstah osem novih policistov specialistov – varnostnikov
- 48 Plačaj ali se poslovi od dokumentov!
- 51 Na nadaljevalnem izpopolnjevanju kriminalistov mobilnih kriminalističnih oddelkov v Gotenici
- 53 Novi Zakon o varnosti na smučiščih
- 55 Za pomoč policiji pripravljena prva generacija pomožnih policistov
- 58 Izjemen odziv zaposlenih na preventivnih predavanjih o boleznih raka na dojki in raka pri moških

MEDNARODNO SODELOVANJE

- 60 Prva skupina slovenskih policistov odpotovala v Srbijo
- 60 Na slovenskih smučiščih delala tudi hrvaška policista in slovenskim kolegom pomagala zagotavljati varnost

PROSTI ČAS

- 61 Uslužbenec novogoriške policijske uprave izdal svoj pesniški prvenec

IZ POLICIJSKIH ARHIVOV

- 62 Gostovanje razstave Muzeja slovenske policije v Muzeju Ribnica

ŠPORT

- 66 Tim Gajser: čudežni deček z velikim srcem

»Spremembe morajo biti vedno dobro premišljene, predvsem pa v dobro ljudi.«

4

Dostop do helikopterske nujne medicinske pomoči – standard razvitih evropskih držav

7

Ko ulice Ptuja preplavi na tisoče obiskovalcev ...

17

29

Ukrepi za večjo varnost na slovenskih avtocestah

Tim Gajser – čudežni deček z velikim srcem

66

UVODNIK

Beseda policist v sebi skriva mnogo presežnikov, in to že v povsem običajnem, vsakdanjem življenju, saj so možje postave vpeti v rutinske postopke z ljudmi ter v nevarne in konfliktnne situacije, ob obhodih se gibljejo po temačnih in nevarnih predelih, ki se jih drugi izogibajo, in podobno. Od policistk in policistov že vnaprej pričakujemo, da so urejeni, prijazni, modri v mislih in dejanjih, korektni, da odlično poznajo vso veljavno zakonodajo in se ne motijo, da so vedno pogumni ter zgled stanovskim kolegom in državljanom ...

Ta velika pričakovanja do »modrih« zaznamo že v starih zapisih o žandarmeriji. Če prebiramo pravila policije iz leta 1831, vsebujejo podobne usmeritve za policiste, kot jih poznamo danes: »Realnost, spodobnost in čut, ki naj žandarja spodbada, kateri svoje važne dolžnosti spozna, morajo njegove lastnosti biti.« Ali: »Žandarju se kaj ojstro priporoči, de nej se vsake zarobljenosti ali sirovosti zderži, s prijaznostjo si bo čislanje in zaupanje redoljubnih ljudi pridobil.« V zadnjih desetletjih, ko sta mednarodna skupnost in posledično tudi naša družba sprejeli številne konvencije o človekovih pravicah ter obenem izbrusili druga predmetna etična in moralna pravila, so se pričakovanja do policistov seveda še povečala. S tem v mislih ljudje že vsa leta policiste ocenjujejo, nagrajujejo s svojim zaupanjem ali pa jim slednjega odrekajo ... Veseli smo, da je slovenska javnost s policijo zadovoljna in ji zaupa, kar kažejo izsledki zadnje javnomnenjske raziskave. Morda je to dokaz, da je policijski poklic še ugleden, sicer odziv na razpis za nove kandidate za policiste ne bi bil vedno tako velik ...

Policijskih nalog je toliko, da se z njimi srečujemo skoraj na vsakem koraku – pri nadzoru cestnega prometa, prevozu hudo poškodovanih oseb in nedonošenčkov s helikopterjem v bolnišnice, na smučiščih, v najbolj kritičnih trenutkih svojega življenja.

Dragi policisti in policistke, vedno ste tam, kjer vas potrebujemo. Ko odložite uniforme, ste očetje in matere z običajnimi skrbmi in težavami, le da poleg teh v kotičkih misli in srca prenašate še zgodbe ljudi, ki se vas dotaknejo pri vašem pomembnem delu. Veliko vas služi državi in ljudem vso svojo poklicno kariero, mnogi za mnogo preizkušeno plačilo, kot si ga s svojimi dejanji zares zaslužite. A ste vseeno tu, pripravljeni, da se odzovete klicu na pomoč.

Hvala, da ste!

*Mag. Vesna Drole
vodja Sektorja za odnose z javnostmi Policije*

VARNOST 1/2017, januar–marec

ISSN 2232-318X

Pripraviel: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Koordinatorica: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor
Lektorirala: mag. Nataša Podhraški, SPLIKD MNZ
Fotografija na naslovnici: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor
Oblikovanje naslovnice: Matjaž Mitrovič, SUPG MNZ
Tehnično oblikovanje: Mirsada Dželadini, SUPG MNZ
Naslov: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU,
 Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana
Spletne naslova: www.mnz.gov.si, www.policija.si
Telefon: 01/428 57 45, **e-naslov:** varnost@policija.si

Slovenska policija

policija_si

MNZ RS Policija

police_slovenia

Namestnik generalnega direktorja Policije Simon Velički:

»Spremembe morajo biti vedno dobro premišljene, predvsem pa v dobro ljudi.«

Vse do decembra 2016 je generalni direktor Policije Marjan Fank vodil organ ob pomoči namestnice mag. Tatjane Bobnar ter ekipe ožjih sodelavcev. V zadnjih letih, ko se je policija soočala z resnimi varnostnimi izzivi, kot je migracijska kriza, ter z organizacijskimi izzivi, in to ob kritičnem pomanjkanju finančnih in kadrovskih virov, se je pokazala potreba po imenovanju še drugega namestnika. Strateških in operativnih nalog, sestankov in protokolarnih obveznosti je namreč izjemno veliko, obenem pa so pred slovensko policijo novi zahtevni izzivi, na katere moramo biti pripravljeni (od uveljavitve arbitraže do morebitnih ponovnih migracijskih pritiskov).

G. Velički, pred dvema mesecema ste prevzeli vlogo namestnika generalnega direktorja Policije. Kako dojemate novo vlogo?

Dojemam jo predvsem kot veliko odgovornost, saj se na najvišji ravni slovenske policije sprejemajo sistemski in or-

ganizacijski okviri, ti pa v praksi vplivajo na vse, ki delujejo v tem sistemu. Način mojega delovanja je, da si pred pomembnimi organizacijskimi spremembami vedno vzamem čas za temeljit premislek. To je temeljno vodilo mojega delovanja zdaj in je bilo tudi na vseh delovnih mestih v preteklosti.

Ste si zadali kakšen poseben cilj?

Zastavljenih je kar nekaj izhodišč za delo v prihodnje. Želimo doseči primerljivo obremenjenost zaposlenih v Policiji, vzpostaviti jasn karni sistem ter izvajanje usposabljanj in izobraževanj, ki bodo policistom dala dovolj znanja, da bodo resnično poznali pravno okolje in ga tudi ustrezno uporabljali pri svojem delu. Predvsem si želim, da bi nam zadeve uspelo spreminjati tako, da bi se lahko podrejeni s spremembami poistovetili in bi potem tudi na operativni ravni poskrbeli, da bi se vizija in z njo povezani konkretni cilji izvajali, kot je bilo zamišljeno.

Kakšna pa je delitev področij dela z namestnico mag. Tatjano Bobnar, ki je na tem položaju že od leta 2009?

Natančne delitve med obema namestnikoma sicer ni, saj sva oba vezana na pooblastilo. Bolj ali manj pomagava generalnemu direktorju pri resnem razmisleku o delovanju organa. Sam se bom sicer bolj osredotočal na operativno delo, pri katerem imam kar veliko izkušenj, kolegica pa je odlična v policijskem pravu in na širšem strokovnem področju. Verjamem, da bomo dobro delovali kot ekipa, saj prisegam na to, da si je treba vzeti dovolj časa, preučiti različne pristope in poiskati čim boljše rešitve.

Kakšni so vaši prvi vtisi o delu na državni ravni? Od vodstva Policije se veliko pričakuje, nalog je veliko in včasih je toliko obveznosti, da jih je težko uskladiti ...

Naloge, ki jih mora opravljati najvišja raven, so zame zelo zanimive. Nekoliko sem presenečen, ko spoznavam, da se mora večina zaposlenih na Generalni policijski upravi toliko ukvarjati z drugimi sistemi in podsistemi, kot so različne vladne službe in druge institucije, pa tudi z mednarodnimi institucijami, ki vplivajo na naše delovanje, posledično pa velikokrat zmanjka časa za usmerjanje uprav in policijskih postaj – to bi pravzaprav moralo biti osnovna naloga državne ravni. Tu so namreč izjemna pričakovanja, roki za pripravo zelo zahtevnih vsebin pa so praviloma zelo kratki. Prijetno pa sem presenečen glede izvajanja samih nalog. Lahko povem, da na Generalni policijski upravi skoraj še nisem srečal zaposlenega, ki jih ne bi profesionalno izpolnjeval. Nalog pa je res veliko.

Vaše izkušnje pri delu v lokalnem in regionalnem okolju ter neposredni stik z operativo in ljudmi vam gotovo

pomagajo pri iskanju učinkovitejših sistemskih rešitev za delo policije. Kakšna so vaša opažanja?

Seveda. Kot sem že omenil, ključno je zavedanje, da je treba vse spremembe izvajati premišljeno, saj se na koncu kažejo v odnosu do državljanov. Ker je Policija res velika organizacija, pa je teh sprememb veliko, dejansko so vedno prisotne. Zato trdim, da morajo biti vse spremembe take, da so novi pristopi pozitivni tudi z vidika tistih, ki uporabljajo policijske storitve.

Kakšno je vaše mnenje glede tega, da so policijske uprave pridobile večjo samostojnost, po drugi strani pa moramo Policijo še vedno voditi enotno, kot celovit sistem, da je tudi navzven videti močna in enotna?

Povsem jasno mora biti, da so poslanstva, vizije, pričakovanja, rezultati v pristojnosti Generalne policijske uprave. Samostojnost pa razumem tako, da se policijskim upravam in policijskim postajam omogoča samostojnost njihovih vodij pri trudu za doseganje zastavljenih ciljev. Z ustvarjalnostjo in pravi pristopom vodij so tako lahko rešitve bistveno boljše in učinkovitejše, kot če bi bile določane navzdol.

Ste generalnemu direktorju že predlagali predloge morebitnih izboljšav, ki bi olajšale delo policistom oziroma povečale učinkovitost dela?

Z generalnim direktorjem se že dolgo poznavam in moram reči, da sta si najini mnenji o delu slovenske policije, o tem, kje so zadrege, ter tem, kako želimo voditi naše delo, večinoma zelo blizu.

Oba ocenjujemo, da bo treba vložiti več energije v krepitev pripadnosti ter približevanje ljudem, saj bomo le ta-

»Več energije moramo vložiti v krepitev pripadnosti in približevanje ljudem, saj bomo le tako lahko še okrepili spoštovanje ljudi do uniforme.«

ko lahko še okrepili spoštovanje ljudi do uniforme. A tudi policisti se morajo zavedati, da morajo najprej sami gojiti spoštovanje do simbolov policije in države, da lahko to pričakujemo tudi od državljanov.

Še preden sem sprejel to odgovorno nalogo, je bilo jasno, kaj se od mene pričakuje in kaj bom poskušal doseči na konkretni ravni. Predvsem bom kot predstavnik vodstva poskušal biti več prisoten med policisti, na terenu. Z osebnimi obiski na policijskih upravah in postajah bom lahko bolj prislusnil potrebam in težavam policistov, tako bomo tudi lažje z državne ravni uvajali določene sistemske rešitve in širili dobre prakse ... Prepričan sem namreč, da mora biti izmenjava informacij obojestranska, ne pa le določanje nalog od zgoraj navzdol.

Ali lahko glede na to, da ste policist že dobrih 30 let, primerjate, kako je bilo nekoč in kako je danes? Kaj se je najbolj spremenilo? So kakšne prednosti/slabosti preteklega/sedanjega obdobja? Ali kaj pogrešate?

Upam si trditi, da se je naš organ spreminjal podobno kot družba, v kateri živimo. Največje spremembe so premiki v smeri individualizma, kar se pozna tudi pri nas. Ta duh ekipe, pripadnosti policijski enoti žal ni opravil izpita in tu vidim eno od osnovnih želja – ponovno vzpostaviti odnose, da se bodo vsi zaposleni v resnici zavedali svojega poslanstva. Tisti, ki hodijo k nam le v službo, preprosto ne dosegajo rezultatov, ki bi jih morali. Tu mora biti nekaj več, sploh zaradi izzivov, s katerimi se bomo srečevali v prihodnje.

Kako pa to doseči?

Mislím, da je prenova našega kariernega sistema korak v pravo smer. Jasno razvidna merila nagrajevanja in napredovanja so eden od predpogojev in osnova za krepitev pripadnosti policistov – poleg dobrih delovnih razmer, ustrezne opreme itd. za njihov občutek, da se njihovo dobro delo ceni, da ga nekdo prepozna in nato ustrezno nagradi.

Ni nas namreč veliko in tudi v prihodnje bo vedno razlika med željami in resničnostjo. Zato lahko v takem sistemu delujejo samo tisti, za katere je to res osebni izziv, ki se prelije v skupni duh. Le tako lahko zares dobro opravljamo naloge. Želim si, da bi v prihodnje vsak posameznik v resnici opravil svoje delo. Le tako bomo lahko uspešno nadaljevali policijsko zgodbo. Temelj, na katerem gradimo, je namreč izjemne.

Najpomembnejši kapital slovenske policije je, da je tako povezana z državljaní. Ti so nas ves čas, odkar imamo samostojno državo, izjemno visoko ocenjevali kot institucijo in to je preprosto prevelika odgovornost, da bi kar tako zapravili z raznimi ekscesi in aferami, ki smo jim bili na žalost priča v zadnjem obdobju ... Zato se moramo potruditi obdržati ali pa še izboljšati zaupanje državljanov. Ocene od tri do pet po posameznih segmentih ocenjevanja našega dela so namreč izjemne.

Pa še ena podrobnost je, če primerjamo policijsko delo v preteklosti in danes. Dejstvo je, da v zadnjem obdobju postaja policijski poklic tudi pri nas vse bolj tvegan in nevaren, zato bomo morali v prihodnje nameniti še več pozornosti znanju, veščinam samoobrambe ter zaščitnim sredstvom za varnejše opravljanje dela.

Ali ste privrženec strogega ali mehkega načina vodenja?

Tisti, ki so me poslušali pri modulu Vodenje v policiji, znotraj katerega poskušam pomagati oziroma prenašati

Ali ste imeli leta 1991 kakšno posebno vlogo v osamosvojitveni vojni? Mogoče še kaj o pomenu veteranstva – kakšno je vaše mnenje o tem?

Med osamosvajanjem sem opravljal naloge kriminalista v takratnem Sektorju kriminalistične policije Kranj. O vlogi kriminalistov v tem obdobju je kar precej zapisano v publikaciji Združenja Sever. S sodelavci in sodelavkami smo ponosni na naš prispevek k svobodni državi.

Rad se spominjam teh časov, ko smo bili vsi kot eno in ni bilo nikakršnih delitev – vsi smo delovali za isti cilj. Iz tega izhajata spoznanje in cilj tudi za naprej, kajti le enotni bomo kos sodobnim izzivom, ki so pred nami.

svoje izkušnje na mlajše nove vodje, vedo, da verjamem v nujnost prilagajanja posameznega pristopa vodenja dejanskim potrebam. Osebnó želim v pripravo naloge vključevati veliko različnih mnenj, ko pa se pokaže pot in določi, katere naloge bomo izpolnjevali, pa je razprave konec in takrat se mora naloga samo še opraviti. Hierarhija in disciplina ter jasno razmejene pristojnosti v Policiji kot velikem in kompleksnem sistemu imajo svojo vlogo, tega se je treba zavedati.

Naloge direktorja policijske uprave v Kranju bo po vašem odhodu prevzel Boštjan Glavič, vaš nekdanji tesni sodelavec, vodja Službe direktorja policijske uprave. Kaj mu polagate na srce?

Želim mu vse dobro. Prihajam iz okolja, ki je po vseh kazalnikih zahtevno, saj smo se soočali s pomanjkanjem policistov, in to ob res številnih nalogah. In če se spet vrnem na oceno Gorenjk in Gorenjcev, lahko potrdim, da ti zaupajo policistom. In to je osnovno vodilo. Truditi se je treba, da se to zaupanje obdrži in da bodo policisti z ljudmi povezani tako, kot so bili do zdaj.

Ste karierni policist, ki nosi uniformo vse od leta 1983, kar vas nedvomno močno zaznamuje tudi kot človeka. Lahko delite z nami, kdo je Simon Velički v prostem času? Kaj vas razveseljuje in kako si obnavljate moči, da vzdržite zahtevno tempo, ki ga s seboj prinaša odgovoren položaj v službi?

Marsikje lahko preberemo, da se ljudje v prostem času sproščajo na različne načine. Moja klet je sicer polna športnih rekvizitov, a resničnost je drugačna ...

Od adrenalinskih športov se odmikam v kolesarjenje, gorníštvo. Telo preprosto ne vzdrži več naporov, kakršne je nekoč. Sicer še vedno kakšnega mladca premagam v tenisu ... Vendar pa sem že dedek in to je izjemno lepa vloga. Pravzaprav je to moje drugo pomembno poslanstvo.

Bi si želeli, da bi tudi vaši vnukinji postali policistki?

Temu ne bi nasprotoval, a vsakdo si mora izbrati svojo pot, tisto, ki mu najbolj ustreza in za katero je poklican.

*Besedilo: mag. Vesna Drole, SOJ SGDP GPU
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU*

Na obisku v mariborski bazi Letalske policijske enote

Dostop do helikopterske nujne medicinske pomoči je standard razvitih evropskih držav

Potem ko je Vlada RS izpolnila obljubo, ki jo je dala med regijskim obiskom marca lani, in na Letališču Edvarda Rusjana Maribor vzpostavila novo bazo HNMP, se je 15. novembra 2016 začel izvajati šestmesečni pilotski projekt.

Od lanskega novembra imajo tudi prebivalci vzhodnega dela države prvič v samostojni Sloveniji neposreden dostop do zdravstvenih storitev helikopterske nujne medicinske pomoči (HNMP).

Letalska policijska enota (LPE) ima v svoji floti tri helikoptere, ki se lahko uporabljajo za medicinske prevoze, eden od teh pa je zdaj stalno lociran v Mariboru in je »hangariran« v najetem delu hangarja. Menjave helikopterjev se izvajajo po potrebi – večinoma glede na vzdrževalna dela v bazi na Brniku, saj lahko tehniki v Mariboru opravijo le manj zahtevna dela. Prostor za helikopter (hangar) in prostore za dežurno posadko, medicinsko ekipo in opremo je do konca aprila 2017 s pogodbo najela Policija.

»Delo v dislocirani bazi v Mariboru se je začelo 15. novembra lani in je organizirano tako, da so posadke LPE predvidene za delo na mariborskem letališču s tedenskim načrtom, in sicer vsak dan po dva pilota in en tehnik letalec. Delajo vsak dan v tednu od 8. ure zjutraj do 20. ure zvečer. Medicinske ekipe in opremo zagotavlja Zdravstveni dom Maribor. Vsak dan sta dežurna po en zdravnik in en zdravstveni tehnik oziroma diplomirani zdravstvenik. Čas dežurstva je od 8. ure zjutraj do mraka, in to po njihovem razporedu,« je pojasnil Robert Kralj, vodja LPE.

Ekipo HNMP Maribor je do sredine januarja 2017 opravila 15 medicinskih intervencij, in sicer deset zaradi bolezenskega stanja in pet zaradi poškodb (dve prometni nesreči, dve delovni nezgodi in ena športna poškodba). Poleg hitrega prevoza in običajne nujne medicinske oskrbe so v štirih primerih izvedli dodatne postopke vzdrževanja dihanja z umetno ventilacijo. Kot pomembna prednost HNMP se je izkazal tudi varen in za

poškodovanca manj ogrožajoč prevoz (v primerjavi z vožnjo v reševalnem vozilu) – doslej so imeli dva primera z resno poškodbo glave in hrbtenice. Kako pomembna je dodatna baza HNMP v Sloveniji, kaže tudi dejstvo, da je bila ena od intervencij izvedena na območju brniške enote, ki pa tam zaradi slabega vremena ni mogla poleteti. Zaradi hitrega posredovanja je lahko bolnik s srčnim infarktom po nekaj dneh zapustil bolnišnico brez zdravstvenih posledic.

»Konec januarja se pri številu intervencij že približujemo številki 30, s projektom dispečerskega centra v Mariboru, ki bo zaživel letos, pa pričakujemo še več intervencij, saj nas za zdaj aktivira zdravnik na terenu, ki je že tam z reševalnim vozilom. Z odprtjem centra bomo tako mi prvi na kraju dogodka,« je povedal pilot Andrej Mihelač. »Komunikacijske poti med ekipami NMP na terenu in ekipo HNMP Maribor so dobro definirane in aktivacije potekajo brez večjih težav. V tem kratkem obdobju delovanja so nas aktivirali z različnih delov severovzhodne Slovenije in trenutno je edina izjema povsem vzhodni del države, kjer intervencij še ni bilo,« je v pogovoru dejal Kralj in dodal, da »ljudje, ki živijo in delajo v vzhodnem delu Slovenije, potrebujejo to enoto. Storitve HNMP je danes standard vseh razvitih evropskih držav.«

Prednost mariborskega HNMP se pokaže predvsem pri težje dostopnih in odročnih krajih. »Da bi lahko pomagali pacientu, ki ga je zadela kap, smo pristali na Pohorju. Našli smo travnik, primeren za pristajanje, pobrali pacienta in bili že v sedmih minutah v bolnišnici,« se spominja kopilotka Breda Šprajcar. Večina intervencij, v katerih je sodeloval pilot Mihelač, je bila znotraj prometnih nesreč ali pa so ljudje potrebovali pomoč zaradi infarkta. Že če pogledamo kraje v okolici Maribora, so nekateri po

zemljevidu sodeč blizu, a z avtomobilom precej daleč. Le zamislite si, koliko časa bi potrebovali do Črne na Koroškem, Oplotnice in Sladkega Vrha, kjer smo že bili s helikopterjem.«

»Čas od začetka simptomov do dokončne razrešitve zoženja pomembne žile v srcu ali možganih je najpomembnejši dejavnik preživetja bolnikov s srčno ali možgansko kapjo. Ti dve bolezenski stanji zajemata polovico vseh intervencij HNMP Maribor. Z gotovostjo lahko trdimo, da smo s skrajšanjem dostopnega časa do UKC Maribor pri doslej obravnavanih bolnikih preprečili resne posledice in celo rešili življenja, česar brez te oblike NMP na tem koncu Slovenije ne bi mogli storiti,« je še povedal Kralj.

V tem delu države ljudje HNMP do uvedbe baze v Mariboru niso imeli na voljo, saj je bil dostopni čas iz baze na Brniku nesprejemljivo dolg. Projekt HNMP v Mariboru deluje poskusno za pol leta, podaljšanje pa je odvisno od tega, ali bodo dejanske koristi baze upravičile sredstva in energijo za vzpostavitev in vzdrževanje enote HNMP na letališču v Mariboru.

Ob podaljšanju projekta pa bi bilo treba tudi ustrezno urediti prostore, ki so trenutno bolj začasni. Policisti, ki delajo po 12 ur in se v Maribor pripeljejo iz oddaljenih krajev (včasih prihajajo tudi več dni zapored), bi si po zahtevnih intervencijah želeli primeren prostor, ki bi moral biti tudi bližje hangarju.

»Trudimo se po svojih najboljših močeh in lahko povemo, da od začetka delovanja baze ni bilo niti enega izpada zaradi okvare helikopterja ali podobnih težav, le ob menjavah helikopterjev je bilo treba prenesti opremo. Seveda pa je uspešnost uporabe povsem odvisna od aktivacije helikopterja, ki jo izvedejo medicinske ekipe, na kar pa nimamo vpliva,« odgovarja Kralj in pojasnjuje, da se število aktivacij HNMP postopoma povečuje in bo še raslo, saj je s pomladjo manj odpovedi akcij zaradi slabega vremena. S toplejšim vremenom pa bo tudi več potreb po tovrstni pomoči. »Hkrati se moramo zavedati, da

imamo v LPE ta trenutek zahtevno kadrovske stanje, saj je do sredine novembra 2016 enota zagotavljala stalno dežurstvo za en helikopter za potrebe medicinskih prevozov, zdaj pa zagotavljamo dve dežurstvi.«

Na delo v mariborski bazi HNMP so v osnovi razporejeni piloti in tehniki s štajerskega območja, a jih ni dovolj za stalno pokrivanje službe, zato je pomembno, da se čim prej sprejme strateška odločitev glede vzpostavitve stalne baze, saj lahko tako temu pravočasno prilagodimo tudi kadrovske zasedbo. Ne nazadnje bo v prihodnjih letih pogoje za upokožitev v LPE izpolnilo kar osem zaposlenih.

Tehniki letalci, kopiloti in piloti ob zaposlitvi v LPE potrebujejo tudi dodatna izobraževanja. »Sama sem od zaposlitve pa do izpolnitve vseh obveznosti za kopilotko oziroma članico posadke na medicinskih letih potrebovala štiri leta,« se spominja kopilotka Breda Šprajcar. »V takšni izpostavljeni bazi, kot je baza v Mariboru, moraš imeti na voljo človeka, ki zna kaj popraviti. Pomembno je, da je tudi mehanik in odpravlja napake, redno servisira helikopter, opravlja preglede. Za to so seveda potrebne določene licence. Pridobitev osnovne licence traja dve leti in pol, poleg tega so potrebna še izobraževanja za vsak tip helikopterja, kar je torej skupno približno tri leta izobraževanj,« pojasnjuje tehnik letalec Marko Tisovic.

»Po nekaterih ocenah medicinske stroke je enota HNMP Maribor že z dosedanjimi izvedenimi intervencijami upravičila svoj obstoj in potrdila, da je ta oblika NMP nujna za nadaljnji razvoj sistema NMP ter za enakovredno zdravstveno oskrbo državljanov severovzhodne Slovenije,« je še dejal Kralj.

*Besedilo: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor, in Robert Kralj, LPE
Foto: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor*

Koprski kriminalisti uspešni v boju proti organizirani kriminaliteti

Slovenija je načrtovani boj proti organiziranemu kriminalu začela po letu 1990, ko je sprejela ukrepe na ravni zakonodaje (posebni preiskovalni ukrepi) in ukrepe za izboljšanje strokovnosti delovanja svojih preiskovalnih organov (policija, tožilstvo, sodstvo).

Naša država je še relativno mlada. Z novonastalo demokracijo in s tem povezano osamosvojitvijo se je znašla v položaju, v katerem je zaradi še ne dovolj učinkovitega nadzornega sistema ranljiva in primerna za mednarodne kriminalne združbe, ki za svoje delovanje uporabljajo tudi naše ozemlje. Poleg tega je tudi zaradi svojega geografskega položaja (bližina meja, bližina povojnih držav na Balkanu itd.) eno izmed t. i. križišč delovanja trga organiziranih kriminalnih združb. Tako je mogoče zaznati predvsem delovanje tujih kriminalnih združb, ki se med seboj povezujejo zlasti v dveh oblikah, in sicer glede na tip dobička (preprodane droge, orožje, ilegalni prehodi itd.) ali pa glede na nacionalnost pripadnikov kriminalne združbe. V Sloveniji glede povezave znotraj združb na podlagi nacionalnosti najbolj izstopajo kriminalne združbe Albancev, Srbov in Črnogorcev, druge združbe (Slovenci in drugi) pa se povezujejo predvsem s kriminalnimi združbami v tujini, ki jih izrabljajo za opravljanje raznih trgovskih uslug, organiziranja transportov ilegalnih pošiljk in drugo. Omeniti je treba še balkansko pot, ki se po končani vojni na ozemlju nekdanje Jugoslavije ponovno odpira (predvsem tihotapljenje večjih količin prepovedane droge, tj. heroina, iz držav zlatega trikotnika in polmeseca v zahodnoevropske države).

Organizirani kriminal je za Slovenijo in nasploh za vse države sveta največja nevarnost v sedanjem in prihodnjem času. Denar, ki ga zaslužijo organizirane kriminalne organizacije, že presega proračun nekaterih držav. Prav znanje in denar pa sta tista dejavnika, ki imata danes bistveno vlogo pri preiskovanju in odkrivanju organiziranega kriminala.

Izpostaviti je treba podatek, da samo v Evropski uniji deluje okoli 3600 mednarodnih kriminalnih združb, pri čemer se jih 70 odstotkov povezuje s podobnimi skupinami v drugih državah članicah. Denar, pridobljen v trgovini z drogami, ljudmi itd., morajo člani združb najprej oprati, torej vložiti v legalne posle, šele nato pa ga lahko uporabijo. Po podatkih Združenih narodov je bilo v letu 2009 opranih kar 1600 mi-

lijard dolarjev, kar je 2,7 odstotka svetovnega bruto družbenega proizvoda. Pranje denarja poteka z navideznimi finančnimi transakcijami, navideznimi dobički v legalnih igrah na srečo in z zlorabo spletnih bančnih storitev.

Policijska uprava Koper (PU Koper) leži na geostrateškem območju, ki je za organizirani kriminal izredno zanimivo. Poleg koprskega pristanišča, ki je eno najpomembnejših pristanišč v širši regiji, je pomemben dejavnik tudi neposredna bližina Italije in Hrvaške. Oba dejavnika sta ključna vaba za organizirani kriminal, kar je razvidno tudi iz statistike kaznivih dejanj organizirane kriminalitete za PU Koper. Izstopajo kazniva dejanja, povezana s tihotapstvom in prodajo prepovedanih drog

(predvsem trdih drog, kot sta heroin in kokain, ter t. i. sintetičnih drog), ponarejanjem denarja, trgovino z ljudmi in tihotapstvom ljudi čez državno mejo, kazniva dejanja, povezana s trgovino z orožjem, in druge oblike organiziranega kriminala.

Da je območje PU Koper dejansko zanimivo za organizirani kriminal, potrjujejo tudi zasegi večjih količin prepovedanih drog. V preteklih letih smo v koprskem pristanišču skupaj s kolegi s Finančne uprave Republike Slovenije zasegli za Slovenijo rekordne količine heroina, in sicer dve pošiljki, skupno težki več kot 360 kilogramov, večje količine prokurzorjev oziroma predhodnih sestavin za izdelavo prepovedanih drog in več deset kilogra-

mov kokaina, ki je bil primešan lepilu za keramične ploščice. Samo lani smo v tovornjaku na območju Sežane zasegli tudi 175 kilogramov kokaina. Poleg kaznivih dejanj, povezanih s tihotapstvom prepovedanih drog, je območje PU Koper glede tihotapstva prebežnikov čez državno mejo eno najbolj izpostavljenih območij v Sloveniji. Samo lani je bil delež ilegalnih prebežnikov, ki so bili obravnavani na tem območju, glede na število ilegalnih prebežnikov, ki so bili obravnavani na območju celotne Slovenije, približno 60-odstoten.

V zadnjih letih je, predvsem zaradi padca meja, na območju PU Koper in na celotnem ozemlju Slovenije znano povečanje števila mobilnih kriminalnih združb. Storilci prihajajo iz Italije, Srbije in drugih držav (gre za t. i. tranzitne storilce, ki prihajajo predvsem iz Bolgarije, Romunije in drugih držav ter prehajajo območje Slovenije). Nanje smo naleteli med preiskavami ropov pošt, bank, v zadnjem obdobju tudi tatvin zunajkrmnih motorjev, vlovov v hiše ter cestnih ropov oziroma drznih tatvin. Za mobilne kriminalne združbe je značilno, da njihovi člani pridejo v državo, storijo kaznivo dejanje in nato nemudoma odidejo iz države. V Sloveniji so le kratek čas, ki ga potrebujejo, da storijo kaznivo dejanje. V takih primerih je vsekakor storilce težje

odkriti, zato pa je izredno pomembno tesno in predvsem takojšnje operativno sodelovanje kriminalistov operativcev pri izmenjavi konkretnih operativnih podatkov z operativci tujih policij.

V kriminalističnih preiskavah, ki smo jih izvajali s pripadniki tujih varnostnih organov, predvsem s italijanskimi kolegi, pa smo v zadnjih letih na območju PU Koper zaznali pojav posameznih pripadnikov mafijske združbe Camorra, ki je skrbela predvsem za dotok ponarejenih evrskih bankovcev na območje Slovenije. Poleg dobave ponarejenih bankovcev zaznavamo indice, da se določeni pripadniki te združbe ukvarjajo z ustanavljanjem fiktivnih podjetij v Sloveniji in s tem povezanim pranjem denarja z različnimi finančnimi transakcijami.

Koprska policijska uprava je tudi lani po številu kaznivih dejanj organizirane kriminalitete v primerjavi z drugimi policijskimi upravami močno izstopala. Izvedli smo kar nekaj odmevnih preiskav, ki so se končale s privedbami na sodišča. Tri dolgotrajne mednarodne kriminalistične preiskave so bile v drugi polovici preteklega leta tudi medijsko zelo odmevne.

V letu 2016 smo na oddelku za organizirano kriminaliteto kopskega sektorja kriminalistične policije obrav-

navali 86 kaznivih dejanj organizirane kriminalitete. Gre za hujše oblike kaznivih dejanj, v katere je vključenih več ljudi, ki delujejo zelo prefinjeno, uporabljajo silo, v ozadju pa je vedno pridobitna dejavnost. V celotni Sloveniji so kriminalisti do konca decembra 2016 obravnavali skupno 373 kaznivih dejanj z elementi organiziranega kriminala, kopska policijska uprava pa ponovno izstopa po številu obravnavanih primerov.

Tihotapljenje »vročih« ilegalnih prebežnikov – storilcev kaznivih dejanj

Septembra 2016 je bila odkrita in uničena kriminalna združba, ki je tihotapila prebežnike s Kosova in iz Albanije, za katere je veljala prepoved vstopa v schengensko območje, saj so bili v državah Evropske unije in Švice izgnani zaradi različnih kaznivih dejanj. Poudariti je treba, da to niso bili običajni ilegalni prebežniki, ampak storilci kaznivih dejanj. Člani združbe so jih skrite v prtljažnikih vozil tihotapili čez mejne prehode, in to iz matičnih držav v evropske države, pa tudi v obratni smeri, saj so se poskušali izogniti policijskim postopkom in s tem prijetju v schengenskem območju. Vse omejene prebežnike so pred razkritjem obravnavali zaradi klasičnih kaznivih

dejanj, v večini primerov pa zaradi kaznivih dejanj organizirane kriminalitete, predvsem preprodaje drog.

V zadnjem obdobju je ob begunski krizi mogoče zaznati, da so organizirane kriminalne združbe ponovno naše svojo priložnost tudi v tihotapljenju prebežnikov iz vojnih žarišč. V letu 2016 smo zaznali povečanje števila prebežnikov iz Afganistana, Pakistana in Sirije. Območje koprške policijske uprave je v primerjavi z drugimi upravami zaradi kratke razdalje med državnimi mejami (od meje s Hrvaško do Italije je le 20 minut vožnje) izredno zanimivo za tihotapljenje prebežnikov. V zadnjih treh mesecih leta 2016 smo tako v sodelovanju s pripadniki hrvaške in italijanske policije prijeli več vodnikov in prevoznikov, ki so peš ali v vozilih tihotapili skupine po deset, 15 ali celo več prebežnikov. Tihotapska pot je standardna in poteka predvsem v smeri Srbija–Hrvaška–Slovenija in nato naprej v Italijo ter druge evropske države.

Med organizatorji so predvsem tuji državljani (tudi iz izvornih držav prebežnikov), ki so že dlje časa v evropskih državah nastanjeni kot azilanti. Med prevozniki se pojavljajo Bolgari, Romuni in Srbi. Omeniti je treba, da smo lani obravnavali primer tihotapljenja prebežnikov s tovorno ladjo v koprskem pristanišču.

Odkrivanje zgodnjih kazalnikov za prepoznavo žrtev trgovine z ljudmi in terorizma

V migrantskem valu, ki zdaj sicer poteka prikrito s pomočjo organizira-

nih kriminalnih združb, policija veliko pozornosti namenja tudi ugotavljanju kazalnikov, ki bi nakazovali na potencialne storilce kaznivih dejanj terorizma. Zaradi zaščite morebitnih žrtev trgovine z ljudmi pa ugotavljamo tudi kazalnike trgovine z ljudmi. Na to smo pozorni zlasti pri otrocih brez dokumentov, in pri ženskah, ki bi lahko bile žrtve organizatorjev prostitucije.

Prepovedana droga

Med zadnjo odmevno preiskavo, ki smo jo koprski kriminalisti vodili in lani novembra tudi končali, so v različnih evropskih državah zasegli skoraj tona

prepovedanih drog (hašiša, kokaina, heroina, amfetamina in kanabisa). Učinkoviti smo bili tudi zaradi odličnega mednarodnega sodelovanja in izmenjave podatkov. Sodelovali smo z Evropolom in Interpolom, delo policije pa je usmerjalo specializirano tožilstvo. V tej preiskavi, poimenovani Viking 2016, smo kriminalisti stopili na prste združbi, ki je s tovornjaki prevažala različne droge po celotni Evropi. V slovenskem delu združbe so se ukvarjali samo s transportom droge, ne pa z nabavo ali prodajo. V transportne posle je bilo vključenih tudi več v Sloveniji registriranih prevoznih podjetij, ki pa so jih registrirali tako slovenski državljani kot tudi tujci. Med osumljenimi v tem delu združbe so poleg slovenskih tudi bosanski, hrvaški, srbski in črnogorski državljani, ki so bili zaposleni v teh podjetjih kot lastniki, direktorji ali vozniki. Do zdaj je bilo aretiranih 13 voznikov, članov omenjene kriminalne združbe, med njim kar sedem slovenskih državljanov. Motiv osumljenec je bil pridobitev velike premoženjske koristi, saj bi na črnem trgu z zaseženo drogo zaslužili najmanj 20 milijonov evrov, v ulični preprodaji pa bi se ta znesek močno povečal.

Droga je potovala po istih tihotapskih poteh, ki že vrsto let ostajajo enake. Heroin še vedno prihaja k nam po balkanski poti, kokain pa iz Južne Amerike – vstopna vrata so Španija, Nizozemska in Italija. Drogo tihotapijo z ladjami, jadrnicami, v tovornjakih, prirejenih prostorih ipd. Droga večinoma ni potovala čez Slovenijo, člani združbe so jo namreč prevzemali, vozili in dostavljali zunaj naših meja, le določen

del logistike, torej organizacije prevozov, je potekal pri nas.

Zakonodaja in omejitve

Bistvo boja proti organiziranemu kriminalu je prav sodelovanje med policijami. Že v skladu z Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije in drugimi strateškimi dokumenti Republike Slovenije, Evropske unije, Organizacije združenih narodov in drugih mednarodnih organizacij ter pobudami o sodelovanju držav za zatiranje kriminalitete je za uspešnost pristojnih organov nujno čezmejno sodelovanje. Na koprski policijski upravi na podlagi dvostranskih sporazumov sodelujemo z italijansko in hrvaško policijo, z drugimi državami pa sodeluje-

mo prek UKP GPU (tako sodelujemo tudi z Europolom in Interpolom). Tako je bilo tudi pri zadnjih preiskavah, ko smo prav koprski kriminalisti, v sodelovanju s kriminalisti UKP GPU, prek Europola usmerjali delo policij v drugih državah. Pri vsakodnevnem sodelovanju je izredno pomembno eno od temeljnih kriminalističnih načel, tj. hitrost, kar pomeni, da se s hitro izmenjavo pomembnih podatkov za preiskavo opravijo aretacije osumljenih in, kot je bilo v zadnjih primerih, zaseg droge.

Slovenski kriminalisti imamo v primerjavi z drugimi varnostnimi organi v Evropski uniji neprimerljivo drugačna orodja pri pregonu organiziranega kriminala, in to predvsem pri dalj časa trajajočih mednarodnih preiskoval-

nih operacijah. Pogoji za pridobitev in izvajanje ukrepov niso primerljivi z istovrstnimi ukrepi v drugih državah Evropske unije, kar velja predvsem glede zakonske omejitve trajanja prikritih preiskovalnih ukrepov. Pravosodni organi so pri razlagi procesnega kazenskega prava – glede pogojev za pridobitev in izvajanje prikritih preiskovalnih ukrepov v pravni praksi, ne glede na določbe ZKP – vse bolj omejevalni ter pri pogojih odobritve ukrepov in njihovem izvajanju teritorialno neenotni.

Izpostaviti je treba še institut obrnjenega dokaznega bremena, ki bi ga morali zakonsko urediti tako, kot je to urejeno v drugih državah Evropske unije. V zadnjih letih namenjamo veliko pozornosti odvzemu protipravne premoženjske koristi, ki jo storilci pridobijo z izvajanjem kaznivih dejanj, pri čemer smo kar uspešni. Naše preiskave organizirane kriminalitete se namreč ne končajo z aretacijami, ampak se nadaljujejo, da bi ugotovili protipravno premoženjsko korist, pri tem pa sodelujemo tudi s finančno upravo, sodišči in tožilstvom. V Italiji, kjer so zakon o odvzemu nezakonito pridobljenega premoženja sprejeli že leta 1983, osumljencu kaznivega dejanja zasežejo vse imetje in to lahko storijo že pred izrekom sodbe. Postopek vključuje tudi vse njegove družinske člane, on sam pa mora dokazati, kje in kako je to premoženje zakonito pridobil, saj mu, če tega v določenem časovnem obdobju ne stori, premoženje s sodno odločbo odvzamejo, z njim pa nato razpolaga država. To pri nas sicer zadnja leta ureja zakon o odvzemu nezakonitega premoženja, imamo pa tudi že eno pravnomočno sodbo in več zadev na sodišču. Prav kriminalisti PU Koper smo v letu 2014 uspešno, v sodelovanju z VDT RS, dosegli, da je bila zaradi pridobivanja koristi s preprodajo prepovedanih drog v Sloveniji izdana prva sodba po novem Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora, ki je postala pravnomočna in izvršljiva.

Čeprav smo uspešni pri preiskovanju organizirane kriminalitete, pa se zavedamo, da se z aretacijami le začasno prekine delovanje kriminalne združbe in da prazen prostor hitro zasede druga združba. Zato je še toliko pomembnejše proaktivno delovanje policije.

*Besedilo: Damjan Apollonio, SKP PU Koper
Foto: PU Koper*

Povzeto po izjavah Damjana Apollonia za različne medije.

Sedem novih kosov policijske uniforme

V letu 2010 smo začeli projekt uvedbe nove policijske uniforme in vsak njen del smo uvedli po prvotnem testiranju v za to določenih policijskih enotah. V prvi fazi smo vse uniformirane policiste opremili z modularno vetrovko. Na podlagi štiriletnega okvirnega sporazuma smo v letih od 2012 do 2015 nabavili približno 8000 kosov tega oblačila v vrednosti več kot tri milijone evrov.

V drugi fazi smo, po izvedenih testiranjih, v letu 2016 sklenili pogodbe za dobavo:

- delovnih hlač z vetrnim vložkom (24.000 hlač in kosov vetrnih vložkov),
- polo majic s kratkim rokavom (40.000),
- dežnih hlač (8000),
- modrih puljjev (16.000),
- poletnih visokih taktičnih čevljev (8000 parov),
- zimskih visokih taktičnih čevljev (8000 parov),
- letnih in zimskih nogavic (vsakih po 40.000 parov) ter dokolenk (40.000 parov).

Pogodbe so bile sklenjene v vrednosti več kot šest milijonov evrov, vsi artikli

pa so bili dobavljeni do sredine januarja 2017. Pri javnem naročilu za dele nove policijske uniforme ni bil uspešno izveden le sklop za vetrne rokavice. Javno naročilo za ta sklop bomo ponovili, ko bomo imeli zagotovljena proračunska sredstva (ocenjena vrednost sklopa za 8000 parov rokavic je nekaj več kot 300.000 evrov).

Ker gre za nove dele policijskih uniform (novi kroji), smo v začetku leta 2017 po policijskih upravah začeli odzematih mere, na podlagi katerih bodo upravičenci po policijskih enotah prejeli pripravljene artikle. Odzvem mer smo že izvedli na PU Celje in PU Kranj, dele novih policijskih uniform pa smo že razdelili na PU Kranj ter delno na PU Celje. Odzvem mer trenutno poteka na PU Ljubljana, po

drugih policijskih upravah pa bo potekal po naslednjem vrstnem redu: PU Nova Gorica, PU Maribor, PU Koper, PU Novo mesto, PU Murska Sobota, NOE GPU.

Vsi uniformirani policisti na policijskih postajah in postajah prometne policije ter policijskih upravah bodo prejeli naslednje artikle v vrednosti 804,79 evra na komplet:

- tri taktične modre hlače,
- vetrni vložek za taktične hlače,
- modre dežne hlače z odsevniki,
- pet polo majic s kratkimi rokavi, ki so v kombinaciji temno in svetlo modre barve,
- dva modra puljja,
- zimske visoke taktične čevlje,
- poletne visoke taktične čevlje,
- pet parov poletnih nogavic,
- pet parov zimskih nogavic in
- pet parov dokolenk.

V tej fazi poleg vetrnih rokavic nismo nabavili še poletne čepice in službenega pasu, zato se za zdaj uporabljajo rabljena oblačila. Novost je tudi modro-rumena polo majica s kratkimi rokavi za policiste postaj prometne policije. Ti jo bodo začeli nositi v prihodnji poletni sezoni.

Nato bomo testirali še druge dele uniforme, in sicer sive hlače, suknjič in različne vrste srajc, ki jih bodo pri rednem delu praviloma nosili policijski vodje (pomočnik komandirja, komandir, policijski inšpektor v sektorju uniformirane policije na policijski upravi ...), preostali uniformirani policisti pa jih bodo potrebovali predvsem na slovesnostih ali drugih protokolarnih dogodkih.

Trenutno smo v postopku pridobivanja tehničnih specifikacij in vzorcev za svečane dele novih policijskih uniform in dele policijskih uniform za Zastavno enoto Policije in Policijski orkester. Po testiranju načrtujemo nabavo – seveda znotraj razpoložljivih proračunskih sredstev –, in sicer predvidoma v letu 2018 oziroma 2019.

Policisti bodo nove dele policijske uniforme začeli nositi enotno po vsej državi, in sicer s prehodom na poletno uniformo ter po pravilih, ki so še v pripravi.

Besedilo: Peter Ilešič, SOUMS UL MNZ
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Več o novi policijski uniformi lahko preberete v članku Policistova nova oblačila, ki je bil objavljen v reviji Varnost 2/2014.

Ugotovitve naše javnomnenjske raziskave: prebivalci so zadovoljni s slovensko policijo in ji zaupajo

Ugotovitve v letu 2016 izvedene javnomnenjske raziskave o ocenah in mnenjih prebivalcev Slovenije o delu policije kažejo, da so ti s policisti relativno zadovoljni. V večini postavk, ki jih je mogoče primerjati, je javno mnenje o policiji boljše kot v raziskavi izpred dveh let.

Potem ko je Policija s spletno anketo leta 2014 prvič sama ugotavljala, kakšno je javno mnenje o delu njenih uslužbencev (pred tem je tovrstne ankete izvajal zunanji izvajalec), smo lani, po dveh letih, raziskavo o ocenah in mnenjih prebivalcev Slovenije o delu policije ponovili. Pri tem smo zaradi primerljivosti podatkov uporabili tudi enak, le metodološko nekoliko posodobljen spletni vprašalnik. Ta je bil dostopen od 1. do vključno 30. junija 2016, upoštevali pa smo odgovore 1168 sodelujočih, ki so v anketi označevali svoja mnenja in ocenjevali več sklopov policijskega dela.

Policiji zaupa 69,7 odstotka sodelujočih (združena odgovora »zaupam ji« in »povsem ji zaupam«). Da je zaupanje v policijo dobro in da je ta v primerjavi z drugimi institucijami relativno učinkovita, pa neodvisno od naše raziskave potrjujejo tudi druge novejšje raziskave (GfK Slovenija, 2016, in Valicon, 2016).

Te hkrati potrjujejo, da se povečuje tako zaupanje v Policijo kot institucijo kot tudi zaupanje v policijski poklic (Valicon, 2016).

Rezultati so relativno dobri pri skoraj vseh merjenih postavkah. Javnost je zadovoljna s policijo in ji zaupa. Policisti se v konkretnih primerih ustrezno odzivajo in trudijo. Sodelujoči menijo, da je policija učinkovita in uspešna na vseh področjih dela. Povprečne ocene uspešnosti so – v primerjavi z ocenami predhodne raziskave – boljše na vseh delovnih področjih, razen pri zagotavljanju prometne varnosti. Po mnenju sodelujočih v raziskavi je bila policija najuspešnejša pri nadzoru državne meje in izvajanju predpisov o tujcih, vključno z migranti. Primerjalno sta se izboljšala tudi občutek varnosti in delo policistov v lokalnem okolju. V konkretnih primerih je, glede na odgovore tistih, ki so dejansko imeli stik z njo, ustrezno odziva, spoštuje človekove pravice in je tudi strokovna.

Vse ključne lastnosti dela policije so bile bolje ocenjene kot v raziskavi izpred dveh let. Sodelujoči v raziskavi so za vsako od določenih lastnosti (zakonitost, strokovnost, dostopnost, objektivno obveščanje javnosti, učinkovitost in spoštovanje človekovih pravic) ocenili, koliko veljajo za slovensko policijo. Z najvišjo povprečno vrednostjo je bila ocenjena zakonitost, sledili so spoštovanje človekovih pravic, strokovnost in dostopnost.

Zadovoljstvo z delom policije je prav tako boljše kot leta 2014; povprečna ocena se je povišala s 3,21 na 3,52. Večina (66,1 odstotka) sodelujočih je tudi ocenila, da so dobro seznanjeni z delom policije.

Slovenija je po mnenju ljudi zelo varna država, saj se 78,7 odstotka sodelujočih v kraju, kjer živijo, počuti varno (združeni oceni 4 in 5), ogroženo se jih počuti le osem odstotkov. Podobno kot leta 2014 pa so tudi sodelujoči v tokratni raziskavi ocenjevali, da ima policija premalo finančnih sredstev za opravljanje svojega dela.

Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Ko ulice najstarejšega slovenskega mesta preplavi na tisoče obiskovalcev

Ptujsko kurentovanje s svojim prikazom bogastva in barvitosti ptujske, slovenske in evropske etnografske pustne kulturne dediščine spada med osrednje evropske in svetovne etnološke festivale. Po ulicah najstarejšega slovenskega mesta se sprehodi več kot 2500 mask, skupno pa festival z večernimi prireditvami obiše več deset tisoč obiskovalcev. To je velik zalogaj za policijsko postajo s 60 policisti, kot je ptujska, zato jim pri varovanju pomagajo tudi policisti sosednjih policijskih enot in pripadniki Posebne policijske enote (PPE), s skupnimi močmi pa delo – tudi glede na število kršitev – odlično opravljajo.

Andrej Karba, pomočnik komandirja: »Vloga vodje varovanja je tudi, da organizatorja opozori na ugotovljene pomanjkljivosti pri izvedbi varovanja in izpostavi pozitivne prakse, da se te obdržijo tudi v prihodnje.«

Februar za Policijsko postajo Ptuj eden najnapornejših mesecev

»To je naša največja prireditev. V marcu se sicer začnejo varovanja nogometnih tekem prve in druge nogometne lige, ampak kurentovanje je zagotovo večji zalogaj, saj se v dveh tednih

zvrsti ogromno prireditev,« je povedal pomočnik komandirja Andrej Karba, ki se z varnostjo ptujskega kurentovanja ukvarja že sedmo leto. Policijska postaja mora sodelovati z organizatorjem javne prireditve in s potrebnimi ukrepi skrbeti za vzdrževanje javnega reda in miru, omogočiti neovirano javno prireditev in skrbeti za varnost ljudi in premoženja. Policisti priprave na prireditve v sklopu kurentovanja začnejo že decembra, ko navežejo stike z vsemi organizatorji. »Pred ustno obravnavo na upravni enoti z organizatorji izvedemo delovni sestanek, ki je bil že tretje leto na naši policijski postaji. Na sestanek, na katerem se pogovorimo o izvedbi varovanja, so povabljeni vsi organizatorji, varnostne službe ter predstavniki upravnih enot in mestne občine. Srečanje je namenjeno pogovoru o pomanjkljivostih, ki so se pokazale v preteklih letih, opozorimo na zakonska določila, ki jih morajo spoštovati, in pohvalimo dobre prakse, ki bi jih bilo dobro obdržati tudi v prihodnje. Tako na primer opozorimo na kapaciteto šotorov, zagotovitev koridorjev z varnostmi ograjami, zadostno število gasilcev, varnostnikov in rediteljev, pomembnost prostih interventnih poti ter na to, da osebe, mlajše od 16 let, na prireditvi ne smejo biti prisotne brez spremstva staršev ali skrbnikov. Opozorimo tudi na zagotovitev rediteljev pri zaporah ter na obveščanje javnosti o postavitvi zapor.«

S sestankom se načrtovanje varovanja prireditve šele dobro začne. »Sledi ustna obravnavo na upravni enoti, kjer so vsi prisotni ponovno opozorjeni na določila zakonov, ki jih morajo spoštovati, in na ugotovljene nepravilnosti. Upravna enota na podlagi ustne obravnave izda dovoljenje, poleg tega pa so tu pomembne še razne odločbe za zapore cest in dovoljenja za čezmerno obremenitev okolja s hrupom. Na podlagi dovoljenja upravne enote na policijski postaji izdelamo načrt varovanja in ga pošljemo drugim pristojnim službam,« je še dodal Karba.«

Pri zagotavljanju varnosti smo sodelovali tudi z občinskimi redarji.

Policisti so v pustnem času zabeležili 107 kršitev cestno-prometnih predpisov. Največ je bilo primerov prekoračitev hitrosti in kršitev povezanih z vožnjo pod vplivom alkohola.

Varovanje prireditve velik zalogaj za tako majhno policijsko postajo

S tradicionalno prireditvijo živi in diha celotna regija. Od prvotnega tedna dni, kolikor je trajala prireditev ob svojih začetkih, se je zdaj dogajanje raztegnilo na dva tedna in prostorsko zajema širšo mestno okolico. »Že v karnevalskem šotoru na Ptujju prireditve potekajo vsakodnevno in so velik zalogaj pri zagotavljanju policistov. Pri varovanju nam zato pomagajo policisti iz sosednjih policijskih enot, zadnji dve leti pa tudi pripadniki Posebne policijske enote, da skupaj zagotovimo ustrezno varnost udeležencev. Prireditve namreč niso le na Ptujju – varujemo vse prireditve, ki se v tem obdobju zgodijo v okolici, torej še večerne koncerte in pustne povorke v Markovcih, Dornavi, Cirkovcah in drugih okoliških naseljih. Takih prireditev je v mesecu dni zaradi kurentovanja okrog 20,« še dodaja Karba.

Pred začetkom prireditve starešina s policisti izvede kontrolo prireditvenega prostora z nadzorom vseh varnostnikov, ki so predvideni tisti večer. »Pomembni so njihovo število, psihofizična sposobnost za opravljanje nalog, podatek, ali imajo pri sebi izkaznico in veljavno licenco, ter tudi, ali je na prireditvi zadostno število redarjev. Preverijo tudi izdano dovoljenje upravne enote, da se ugotovi, ali so organizatorji zagotovili vsa določila, navedena v dovoljenju, oziroma ali je prišlo do kakšnega odstopanja, sledi pa še pregled šotorja in okolice, pri čemer so policisti pozorni na nevarne in sumljive predmete.«

Vloga vodje varovanja je tudi, da policiste ob odpravi na delo seznanji z načrtom varovanja in nalogami, ki jih morajo izvajati. Med kurentovanjem policisti opravijo tudi poostrene nadzore s finančno, tržno in zdravstveno inšpekcijo.

Med petimi pomočniki komandirja, ki so vpeti v ptujsko kurentovanje, je tudi **Boris Kozenburger**, v Policiji zaposlen že več kot 30 let.

Posamezno prireditev v šotoru dnevno obišče od 1000 do 3000 obiskovalcev, v njeno varovanje pa je običajno vključenih približno 20 policistov iz različnih policijskih enot, tudi s sosednjih postaj Gorišnica, Ormož, Podlehnik in Lenart.

Policisti na mednarodni karnevalski povorki skrbijo, da je trasa povorke prazna in namenjena le nastopajočim, pri tem pa ugotavljajo kršitve javnega reda in miru, tudi cestnoprometnih predpisov, s poudarkom na ugotavljanju kršitev ogrožanja varnosti pešcev.

Budno spremljajo tudi dogajanje med obiskovalci in so pozorni na morebitne nevarne predmete, ki bi lahko ogrozili varnost udeležencev. Na svojih delovnih mestih se povežejo z reditelji oziroma varnostniki in drugimi, ki sodelujejo pri varovanju javne prireditve, jim zagotavljajo strokovno pomoč in sprejemajo od njih obvestila, pomembna za operativno delo.

Kršitev vse manj

»Predvidevamo, da je kršitev na prireditvah malo tudi zaradi našega dela in dobrega sodelovanja z organizatorji. Pomembno je, da že pred izvedbo javnih prireditev sodelujemo, opozorimo na pomanjkljivosti ter da so pripombe upoštevane. Ocena teroristične ogroženosti v Sloveniji ostaja nizka, kljub temu pa smo letos zagotovili stalno prisotnost policistov na prireditvah.« Do kršitev prihaja le na javnih prireditvah, ki potekajo v šotorih ali njihovi okolici. Vseh kršitev skupno je bilo lani 16 (12 na prireditvah v šotoru na Ptuj in štiri v Markovcih), prevladovala pa so kršitve javnega reda in miru. Po prireditvi se opravi še analiza izvedenih varovanj in preverijo odstopanja.

V obdobju pustovanj in z njimi povezanih prireditev na območju PU Maribor, zlasti na Ptuj, izstopa problematika alkohola v cestnem prometu, in to tako po številu ugotovljenih kršitev kot tudi po ugotovljenih visokih koncentracijah alkohola pri voznikih. Da bi zagotovili stabilne in ugodne prometno-varnostne razmere ter z našimi ukrepi voznike, ki vozijo pod vplivom alkohola, izločili iz prometa, so policisti izvedli poostren nadzor cestnega

prometa, s poudarkom na preverjanju psihofizičnega stanja voznikov po metodologiji PROMIL.

Letošnje, že 57. Kurentovanje, je privabilo okrog 135.000 obiskovalcev. Prireditev je minila mirno, največ kršitev so policisti zaznali na javnih prireditvah v šotorih in okolici. Med 17. in 28. februarjem so obravnavali 35 kršitev, največ s področja javnega reda in miru. V pustnem času so zaznali tudi 107 kršitev cestno-prometnih predpisov, največ (43) je bilo primerov prekoraitiev hitrosti in kršitev, povezanih z vožnjo pod vplivom alkohola (20). Obravnavali so 39 prometnih nesreč. 25 nesreč se je zgodilo z udeležbo divjadi oziroma na parkirišču, v dveh prometnih nesrečah je prišlo do lažje telesne poškodbe. V treh prometnih nesrečah so bili povzročitelji pod vplivom alkohola (stopnja alkoholiziranosti je bila višja kot 0,52 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka). Zato so zoper njih podali obdolžilne predloge na okrajno sodišče. Najvišja stopnja alkoholiziranosti je bila ugotovljena pri vozniku osebnega avtomobila in je znašala 1,18 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka.

Besedilo in foto: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor

Izjemne zgodbe prejemnikov medalj za hrabrost in požrtvovalnost

34 izjemnih posameznikov je 21. decembra lani prejelo posebna priznanja za svoja hrabra in požrtvovalna dejanja. Med prejemniki je 24 policistov in 10 občanov, ki so v preteklem letu nesebično pomagali in reševali življenja, pri tem pa veliki nevarnosti pogosto izpostavili tudi sebe.

Medalje policije za požrtvovalnost in medalje policije za hrabrost kot simbolično javno zahvalo in pohvalo sta podelila generalni direktor Policije Marjan Fank ter državni sekretar MNZ Boštjan Šefc. Prvi je pohvalil policiste ter občane za njihova hrabra in požrtvovalna dejanja, ob tem pa dodal, da je izjemno ponosen, da imamo v svojih vrstah in tudi med občani tako pogumne in srčne ljudi.

Matjaž Čulk iz Sektorja kriminalistične policije na PU Ljubljana in Tanja Erhatic iz Sektorja kriminalistične policije na PU Kranj sta avgusta lani na makedonsko-grški meji, kamor sta bila napotena, visoko noseči migrantki v hudih bolečinah pomagala pri rojevanju. »Zgodilo se je 13. avgusta v zgodnjih jutranjih urah, na poti med mestoma Dojran in Gevgelija. Patruljo v sestavi dveh slovenskih in enega makedonskega policista so poklicali na prevzem migrantov iz Afganistana, ki naj bi jih odpeljali v migrantski center. Obvestilo je vsebovalo tudi informacijo, da je v skupini migrantov visoko noseča ženska, ki naj bi imela popadke. Ko je patrulja prišla na kraj, je ocenila, da ne bo tvegala prevoza migrantov, saj je bilo očitno, da ima ženska hude bolečine. Ker je obstajala velika verjetnost, da že rojeva, smo jo naložili v makedonski policijski kombi. Ugotoviti je bilo treba, ali res

že rojeva, zato sem jo s pomočjo njene sorodnice slekla. Opazili smo, da je otrok na poti, saj smo lahko videli njegovo glavico,« se spominja Tanja. »Prvič sem bila zraven pri takšnem dogodku, in ker sama še nimam otrok, me je bilo precej strah – ne toliko samega poroda, ampak tega, da bi lahko šlo kaj narobe in bi bila posledično otrok in mati v nevarnosti. Veliko časa sem posvetila ženski, da sem jo mirila, istočasno pa sem preverjala potek poroda, medtem pa smo čakali na reševalce. K sreči so kmalu prišli reševalci, zdravnik ter druga medicinska ekipa in porod izpeljali do konca. Makedonija mi bo tudi zaradi tega dogodka ostala v posebnem spominu.«

Policist koprške postaje prometne policije Jure Ocepek ter občani Matej Brus, David Dekleva in Aleš Babnik so trem prebivalcem Slovenije, ki so se lani znašli v hudi zdravstveni stiski, nemudoma priskočili na pomoč in jih začeli oživljati. »Tistega petka ne bom nikoli pozabil,« je povedal Jure. »Ko sem se peljal iz vrtca proti domu po glavni cesti, sem na pločniku opazil starejšega moškega, ki je negibno ležal na tleh. Najprej ob njem ni bilo nikogar, nato pa je prihitela njegova partnerica, ki je že iskala pomoč pri sosedih. Takoj sem zapeljal na pločnik, stopil do možakarja in opazil, da ne diha in da je v obraz popolnoma moder. Ker je imel

nekaj pene okoli ust, sem ga najprej obrnil na bok. Takoj zatem sem ga postavil nazaj na hrbet in poklical 112. Svetovali so mi umetno dihanje. Čeprav me je obilil pot, sem takoj začel izvajati masažo srca in umetno dihanje. Po približno desetih minutah so prišli reševalci, jaz pa sem čutil neznansko utrujenost, a bolj od psihičnega napora in adrenalina. Možakar je bil ob prihodu reševalcev videti že bolje, tudi rahel pulz sem že čutil, po njihovem oživljanju pa je srce začelo delovati, a je bil še vedno negiben, zato sem ves čas upal na najboljše. Naslednji dan sem izvedel, da je gospod na intenzivni negi, da mu srce deluje, a da je v umetni komi. Tudi v naslednjih dneh ni bilo sprememb. Še danes se sprašujem, kaj bi lahko naredil bolje, hkrati pa sem tudi jezen na vse tiste, ki so ravnodušno peljali mimo. Preden sem se ustavil pri njem, je mimo peljalo kar nekaj vozil, pa tudi ko sem ga oživljal, je gospa mahala, da bi koga ustavila, a tega ni storil nihče. Ob tem se moram zahvaliti tudi ZD Postojna, kjer sem osvežil znanje iz prve pomoči – izobraževanje je bilo zelo koristno.«

Medalje so prejeli tudi policista PP Ljubljana Center Haris Seferović in Dejan Tašner, policista PP Škofja Loka Mitja Drekonja in Klemen Trček ter občan (varnostnik) Marijan Meglič, ker so hitro

in prisebno posredovali ob poskusih skokov z višine in trem osebam v zadnjem hipu rešili življenje. Dejan Tašner je povedal naslednje: »Z drugimi policijskimi kolegi smo bili 11. septembra 2016 napoteni v Urgentni klinični center Ljubljana z informacijo, da želi nekdo skočiti s stavbe urgence. Ko smo v spremstvu zdravstvenega osebja prispeli na streho stavbe v drugem nadstropju, smo na vogalu strehe opazili moškega, ki je sedel na betonski ograji. Poskusili smo se mu približati, vendar je približno na razdalji petih metrov začel govoriti, da bo skočil, če se mu še približamo. Ustavili smo se in ga povprašali, zakaj želi skočiti. Dejal je, da se mu je oče odrekel, da ga mati zavrača in da nima več smisla živeti. S kolegi smo mu prigovarjali, da je še mlad, da je pred njim vse življenje in naj tega ne stori. Nato mu je zazvonil telefon, nekaj je pritisnil na njem in ga položil na ograjo. Začel si je odpenjati zadrgo na majici. V tistem trenutku sem videl, da je za trenutek pozabil na nas, zato sem izkoristil priložnost in se mu približal. Ko sem bil že čisto blizu, se je obrnil proti meni in se odrinil z ograje, da bi skočil. Brez oklevanja sem skočil na ograjo, ga prijel za levo roko in prsi ter ga uspešno zadržal, da ni padel kakšnih 25 metrov v globino. Nato so mi pomagali še drugi kolegi. Dva sva se pri tem lažje poškodovala. Na

boku imam še zdaj manjšo brazgotino, a je to malenkost v primerjavi s tem, da mi je uspelo nekomu preprečiti samomor in rešiti življenje.«

Občani Simon Cerkenik in Damir Kobašević iz Ljubljane ter Mladenko Grgič iz Straže pri Novem mestu, policist Tomaž Horvat s PPP Ljubljana ter policista Miha Petek in Aleksandra Žižek s PP Gornja Radgona so tri utaplajoče se osebe požrtvovalno rešili iz vode.

Policista PP Velenje Goran Babič in Aleksander Levpušček, policisti PP Ljubljana Bežigrad Lucijan Masten, David Mihelič in Petra Prelesnik ter policista PP Ptuj Aleš Serdt in Tomaž Stražišnik pa so ob nevarnosti požara s hitrim ukrepanjem oziroma evakuacijo pred ognjem rešili več oseb. »Sprva se tisto noč, ko smo bili poslani na teren zaradi požara v domu starejših občanov, nismo zavedali, kaj se pravzaprav dogaja. S kolegi smo prvi prišli na kraj in brez kakršnega koli pomisleka vstopili v notranjost prostorov. Spominjam se dima po stopnicah. Tekli smo v prvo nadstropje, kjer je gorelo. Zaposleni so nam pri vходу povedali, da so v tem nadstropju njihovi varovanci, nekateri tudi nepokretni. Srce nam je hitreje bilo, saj nismo vedeli, kako jih bomo spravili na varno, še posebno ker je zaradi nevarnosti prenehalo delovati dvigalo. Ko smo trkali na vrata sob

– nekatera so bila zaklenjena –, je dim že zajemal hodnik, na katerem smo stali. Skupaj smo spravljali ljudi na varno, pri tem pa nismo mislili na nič drugega kot na to, da jih čim prej rešimo. V mislih smo verjetno vsi prosili, naj se ogenj ne razširi v druge prostore, in si želeli, da bi vsi srečno prišli ven brez kakršnih koli posledic. Šele ko se je stanje umirilo, smo se začeli zavedati, kaj bi se lahko zgodilo in da bi lahko kdo od nas ostal na hodniku ter ga morda ne bi opazili. Seveda pa se poleg tega zaveš še, da si s tem, ko si nekaj tvegaj, rešil življenje,« je povedala Petra Prelesnik. »Kot policista v patrulji sva s kolegom Goranom skupaj opravljala delo v nočni izmeni. Glede na že večji požar in mnogo dima sva se odzvala spontano in pričela z reševanjem stanovalcev zgornjega nadstropja stanovanjskega bloka. Pri tem sva vse stanovalce evakuirala in rešila tudi starejšo gospo ter invalida na vozičku. Adrenalin in želja, da pomagava, so naju usmerili, da sva evakuacijo izvedla hitro in varno za vse. Med reševanjem pa sva izsledila in prijela osebo, ki je požar tudi povzročila. Občutek, da je bilo delo dobro opravljeno ter da ni ostalo neopazeno, je vsekakor dober, in to nama ostaja vodilo tudi v prihodnje,« je dodal Aleksander Levpušček.

Policist PP Ljubljana Šiška Zvonimir Cvetko Damjanovič in policist PP Ljublja-

na Moste Goran Spasić sta v svojem prostem času odločilno prispevala k prijetju oboroženih storilcev kaznivih dejanj. »V trenutku, ko sem zaznal, da bo prišlo do roba zlatarne, med ropom, med sledenjem storilcem in tudi po prijetju se mi je po glavi podilo milijon misli. Tistih pet minut, ki so se mi zdele daljše, kot so bile v resnici, sem bil poln mešanih misli in občutkov. S tem bi le zaradi svojega predvidevanja povzročil paniko in aktiviral vso policijo. Obenem sem moral zagotoviti varnost sebe in svoje hčere, ki je bila zraven. Tudi med sledenjem storilcem sem poskušal ostati zbran in se odzvati čim pravilneje in mirneje. Šele ob prijetju storilcev in ob vrnitvi po hčer, ki sem jo pustil v varstvu pri neznanu prodajalki, sem se pomiril, adrenalin pa je bil prisoten ves čas. Vznemirjenje je trajalo še ves dan,« je tisti dan opisal Goran.

Medalje so prejeli tudi policist kriminalist PP Trbovlje Andrej Hudomalj, ker se je 10. avgusta po težko dostopnem, strmem in nevarnem terenu spustil v globel, kamor je s ceste zdrsnilo vozilo, nato pa pomagal pri reševanju v njem ukleščene voznice, pa policista PP Izola Danijel Zagorac in Ljubo Patricij Krajnc, ker sta 22. avgusta sodelovala v intervenciji po tragičnem strelskem napadu v izolski bolnišnici, v katerem so življenje izgubile tri osebe; policista sta s svojim odločnim ukrepanjem onesposobila oboroženega storilca, ki je pred tem s strelnim orožjem hudo ranil tudi policista Krajnc. Medaljo sta prejela tudi občana Klemen Balažič in Peter Uranič, ker sta 23. avgusta, ko je možki v Kranju skočil z mostu v reko, nemudoma skočila za njim in ga rešila pred utopitvijo, ter občan Dejan Jevtović, ker je 28. ok-

tobra ponoči povsem sam prijel roparja bencinskega servisa na Celovski cesti.

Med prejemniki medalje sta bila še policista David Frangeš in Jernej Visočnik, ki začasno delujeta na PP Piran. 22. septembra, ko je v Portorožu v morje zapeljalo vozilo, sta se takoj odzvala in iz avta, potopljenega skoraj štiri metre, brez vsakršnih pripomočkov in ob skoraj nični vidljivosti rešila osebo. »Ravno sva s kolegom Visočnikom končevala službo, ko naju je OKC napotil na dogodek. Povedali so nama, da je nekdo z avtom zapeljal v morje. Na kraju je bilo že nekaj oseb, ki so kazale, kje je vozilo, povedale pa so tudi, da je v njem oseba. Sam nisem nič okleval, mislil sem le na to, kako lahko pomagam. Snel sem pištolo, zatem pa se z glavo naprej pognal v morje. Nekako sem ocenil, da bi voda morala biti dovolj globoka, čeprav sem pozneje razmišljal, da bi lahko bilo prav nasprotno. Vedel sem le, da šteje vsaka sekunda. Takoj za mano je skočil v vodo še sodelavec. V morju ni bilo mogoče videti nič, a na srečo so v vozilu gorele luči. Po tem sva se znašla v prostoru in sklepal, kje bi lahko bil voznik. Najprej sva ga poskušala potegniti ven čez okno, a nama je zmanjkovalo zraka, zato sva morala na površje. Hitro sva se dogovorila, da bova poskušala odpreti vrata, kar nama je tudi uspelo. Z možkim sva nato priplavala do pomola, kjer so nama gasilci pomagali ven. Takoj smo začeli oživljanje,« je povedal David. »Doživel sem, kako se lahko vlečejo minute, ko čakaš reševalce. Medtem so prišli najini kolegi z vozili, za možkega so poskrbeli reševalci, naju pa so odpeljali na postajo, kjer sva se oprhala in preoblekla. Povem lahko, da sem med reševanjem

popolnoma izgubil občutek za čas. Tudi o posledicah nisem razmišljal, niti o tem, kako mrzla je voda. Ko se je vse končalo in sva napisala poročilo, sem šele začel razmišljati, da sem naredil nekaj res dobrega. Nikoli nisem razmišljal o tem, da bi bil pri tem lahko tudi sam življenjsko ogrožen. Prepričan sem, da bi to naredili vsi moji sodelavci.« Jernej je dodal: »Presenetilo me je, kaj adrenalin povzroča v telesu. Sam sem športnik, tudi potapljam se na dah, vendar me je v tej situaciji najbolj presenetilo, da mi je tako hitro zmanjkovalo zraka. S sodelavcem sva med reševanjem večkrat morala na površje, da sva se nadihala, čeprav sicer zdržim pod vodo nekaj minut. Spomnim se, da sem si med reševanjem rekel, da se moram sprostiti, saj je treba možkega takoj potegniti ven. Sicer pa med takšnim reševanjem ne razmišljaš. Za to ni časa. Vedel sem samo, da se ne smem poškodovati. Pred skokom sem pomislil, kje bi bilo to najvarneje storiti, saj je bila tema. Ko sva šla v morje, možkega sprva nisva videla, šele ko sem priplaval do strehe vozila, sem ga z roko začutil skozi okno. Takrat nisem razmišljal, kaj vse bi se mi lahko zgodilo ... Otipal sem, da ni privezan, in ker ga nisva mogla potegniti skozi okno, sva se dogovorila, da bova odprla vrata, kar nama je tudi uspelo. Šele zunaj sem začel razmišljati, kaj vse bi se nama lahko zgodilo ... No, na srečo se je vse dobro izteklo.«

Vsem prejemnikom medalj iskreno čestitamo za izjemen prispevek k varnosti državljanov in ugledu slovenske policije.

Prometna varnost na slovenskih cestah v letu 2016

Na podlagi analize stanja varnosti cestnega prometa na slovenskih cestah smo na Javni agenciji RS za varnost prometa ugotovili ključne vzroke in dejavnike tveganja za nastanek prometnih nesreč v letu 2016. To so neprilagojena hitrost, vožnja pod vplivom alkohola ter nepravilnosti pri ravnanju pešcev. Na slovenskih cestah je umrlo skupno 130 udeležencev cestnega prometa, 850 udeležencev je bilo hudo telesno poškodovanih, 7606 pa jih je v prometnih nesrečah utrpelo lažje telesne poškodbe.

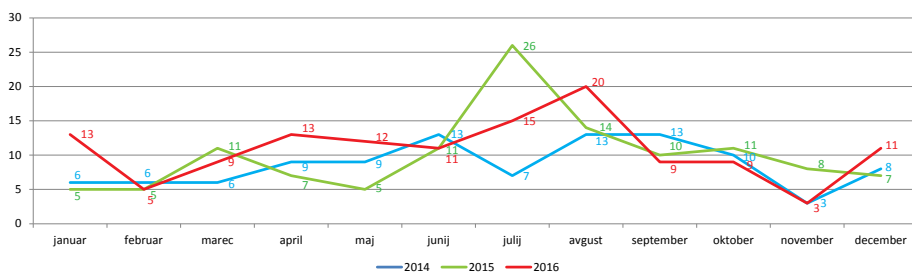
V letu 2016 krivulja prometne varnosti negativno izstopa predvsem v prvi polovici leta, v drugi polovici leta oziroma predvsem v jesenskih mesecih pa se je precej izboljšala. Navsezadnje v obdobju od septembra do novembra zaznavamo rekordno malo umrlih udeležencev.

Slabše stanje varnosti cestnega prometa se je začelo že v januarju, ko se je na primorski avtocesti zgodila množična prometna nesreča, v kateri so zaradi posledic umrli štirje udeleženci. Prav tako je že v janu-

arju umrlo kar šest pešcev, večina udeležencev pa je umrla na statistično najvarnejših cestah – avtocestah. Skupno število umrlih na avtocestah in hitrih cestah se je v primerjavi z letom 2015 skoraj podvojilo (skupaj je umrlo 26 udeležencev cestnega prometa). Ocenjujemo, da je to posledica vedno večje gostote prometa na avtocestah in hitrih cestah (od ena do šest odstotkov), povečanega tovornega oziroma tranzitnega prometa ter navsezadnje tudi povečanega turizma pri nas in v sosednjih državah.

Meseci, ki so izstopali (gledano na leto prej ali povprečje zadnjega petletnega obdobja), so bili: april, v katerem je izstopalo število nesreč motoristov zaradi lepega vremena in začetka sezone (skupaj umrlo 13 oseb oziroma šest več kot v aprilu 2015), maj, v katerem je bil alkohol ključni dejavnik za nastanek prometnih nesreč, izstopalo pa je tudi število umrlih motoristov (12 oziroma sedem več kot v maju 2015), in avgust, v katerem so izstopali predvsem mladi vozniki, stari od 18 do 24 let*.

Slika 1: Umrli udeleženci v prometnih nesrečah v zadnjem triletnem obdobju

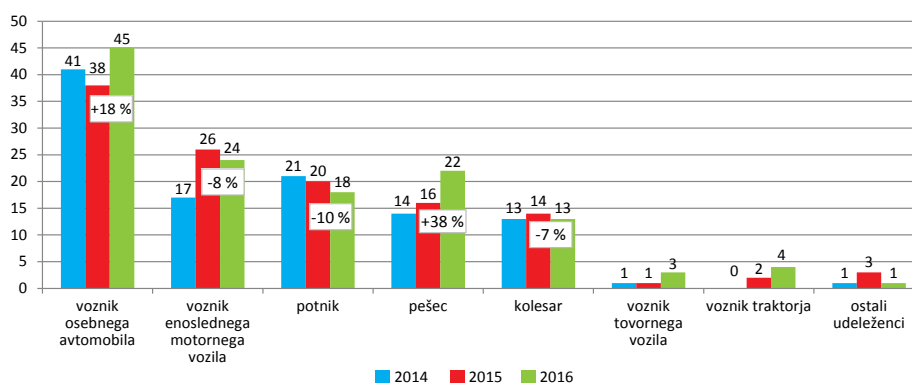

V avgustu je skupaj umrlo kar 20 udeležencev (14 v avgustu 2015), kar je bilo največ umrlih v posameznem mesecu v letu 2016. Vsako leto glede na stanje varnosti izstopa eden od poletnih mesecev (v letu 2016 je bil to avgust); na agenciji ocenjujemo, da je takrat na cestah zaradi dopustov in turistične sezone več tranzitnega prometa, problematični pa so predvsem konci tedna in praznični dnevi. Prometne nesreče se zgodijo v lepem in sončnem vremenu in takrat, ko je promet najgostejši. V poletnih mesecih sta vzroka za nastanek prometnih nesreč največkrat neprilagojena hitrost in neupoštevanje pravil cestnega prometa.

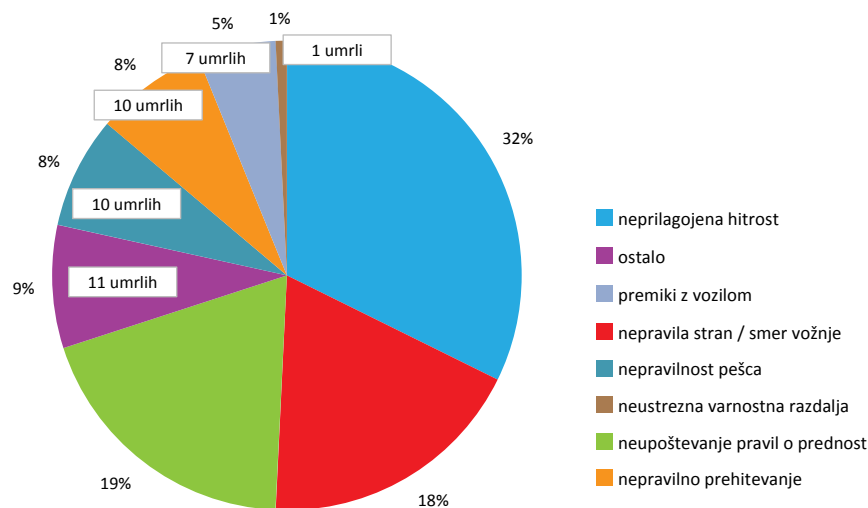
V obdobju od septembra do konca novembra opažamo precejšnje izboljšanje prometne varnosti. Skupaj je umrlo 21 udeležencev, kar je najmanj v omenjenem obdobju v zadnjih 25 letih. Na izboljšanje prometne varnosti je nedvomno vplivala tudi povečan trud policije glede prometne varnosti, Javne agencije za varnost prometa, Ministrstva za infrastrukturo ter drugih državnih organov in lokalnih skupnosti oziroma vseh, ki posredno in neposredno vplivajo na varnost cestnega prometa.

Žal se je stanje varnosti v decembru ponovno rahlo poslabšalo, in sicer predvsem zaradi tedna med božičem in novim letom, ko je na naših cestah umrlo kar sedem udeležencev cestnega prometa, skupno pa je bilo vseh umrlih 11.

Slika 2: Umrli udeleženci v prometnih nesrečah v zadnjem triletnem obdobju

Slika 3: Deleži vzrokov za nastanek prometnih nesreč s smrtnim izidom in število umrlih po posameznih vzrokih

V letu 2016 izstopa predvsem povečanje števila smrtnih žrtev med pešci, saj jih je skupaj umrlo kar 22. Prometne nesreče s pešci so bile v preteklem letu precej neobičajne, saj je na avtocestah umrlo kar pet pešcev, dva v sumljivih okoliščinah, precej pa jih je bilo tudi močno pod vplivom alkohola. Največ udeležencev je sicer umrlo v vlogi voznikov osebnih avtomobilov – kar 45.

Kljub temu da se je število umrlih voznikov enoslednih motornih vozil zmanjšalo (24 umrlih v letu 2016), je bilo v nekaterih mesecih precej smrtnih žrtev med motoristi. Večina prometnih nesreč s smrtnim izidom se je pripetila s

športnimi motorji s prostornino motorja več kot 500 ccm, večina motoristov pa je bila starejša od 35 let in z malo motorističnimi vozniki izkušnjami. Nesreče so se dogajale predvsem med konci tedna. Vožnja takrat je povezana predvsem z življenjskim slogom in užitek motoristov.

Število umrlih potnikov in kolesarjev je bilo v letu 2016 manjše kot v letu

2015, povečalo pa se je število umrlih voznikov tovornih vozil in voznikov traktorjev.

Tako kot v preteklih letih tudi v letu 2016 neprilagojena hitrost, nepravilna stran oziroma smer vožnje ter neupoštevanje pravil o prednosti ostajajo najpogostejši vzroki prometnih nesreč z najhujšimi posledicami. Zaradi naštetih vzrokov je v preteklem letu umrlo 70 odstotkov vseh umrlih udeležencev. Pozitivno dejstvo je, da se je število umrlih zaradi hitrosti zmanjšalo v primerjavi z letom prej, zaznavamo pa precej več nepravilnega ravnanja pešcev ter nepravilnega prehitevanja – skupno je umrlo kar 14 udeležencev več kot v letu 2015.

Pomemben dejavnik, ki je negativno vplival na prometno varnost v preteklem letu, je bil alkohol. Število prometnih nesreč, ki so jih povzročili alkoholizirani udeleženci cestnega prometa, se je v letu 2016 precej povečalo. Vsaka deseta prometna nesreča se je pripetila zaradi vožnje pod vplivom alkohola. Zaznali smo več povzročiteljskih prometnih nesreč ter več umrlih in poškodovanih udeležencev v cestnem

* Podatki o prometnih nesrečah in umrlih za leto 2016 so začasni.

Slika 4: Koledar nacionalnih preventivnih akcij za večjo varnost cestnega prometa v letu 2017

DAN/ MESEC	NACIONALNE PREVENTIVNE AKCIJE ZA VEČJO VARNOST CESTNEGA PROMETA V LETU 2017											
	Januar	Februar	Marec	April	Maj	Junij	Julij	Avgust	September	Oktober	November	December
Ponedeljek					1							
Torek					2							
Sreda		1	1		3				1			1
Četrtek		2	2		4	1			2			2
Petek		3	3		5	2			3			3
Sobota		4	4	1	6	3	1		4			4
Nedelja	1	5	5	2	7	4	2	6	5			5
Ponedeljek	2	6	6	3	8	5	3	7	6			6
Torek	3	7	7	4	9	6	4	8	7			7
Sreda	4	8	8	5	10	7	5	9	8			8
Četrtek	5	9	9	6	11	8	6	10	9			9
Petek	6	10	10	7	12	9	7	11	10			10
Sobota	7	11	11	8	13	10	8	12	11			11
Nedelja	8	12	12	9	14	11	9	13	12			12
Ponedeljek	9	13	13	10	15	12	10	14	13			13
Torek	10	14	14	11	16	13	11	15	14			14
Sreda	11	15	15	12	17	14	12	16	15			15
Četrtek	12	16	16	13	18	15	13	17	16			16
Petek	13	17	17	14	19	16	14	18	17			17
Sobota	14	18	18	15	20	17	15	19	18			18
Nedelja	15	19	19	16	21	18	16	20	19			19
Ponedeljek	16	20	20	17	22	19	17	21	20			20
Torek	17	21	21	18	23	20	18	22	21			21
Sreda	18	22	22	19	24	21	19	23	22			22
Četrtek	19	23	23	20	25	22	20	24	23			23
Petek	20	24	24	21	26	23	21	25	24			24
Sobota	21	25	25	22	27	24	22	26	25			25
Nedelja	22	26	26	23	28	25	23	27	26			26
Ponedeljek	23	27	27	24	29	26	24	28	27			27
Torek	24	28	28	25	30	27	25	29	28			28
Sreda	25	29	29	26	31	28	26	30	29			29
Četrtek	26	30	30	27		29	27	31	30			30
Petek	27		31	28		30	28		31			31
Sobota	28			29			29					30
Nedelja	29			30			30					31
Ponedeljek	30						31					
Torek	31											

Legenda:

	Hitrost: 17. 4. 2017–30. 4. 2017, 26. 6. 2017–2. 7. 2017, 21. 8. 2017–27. 8. 2017
	Avtobusi in tovornjaki: 13. 2. 2017–19. 2. 2017, 24. 7. 2017–30. 7. 2017, 9. 10. 2017–15. 10. 2017
	Uporaba varnostnega pasu: 13. 3. 2017–26. 3. 2017, 11. 9. 2017–17. 9. 2017
	Alkohol, droge in druge psihoaktivne snovi: 5. 6. 2017–11. 6. 2017, 6. 11. 2017–12. 11. 2017, 11. 12. 2017–24. 12. 2017

	Varnost kolesarjev 15. 5. 2017–28. 5. 2017
	Teden mobilnosti 16. 9. 2017–22. 9. 2017
	Varnost otrok in začetek šolskega leta 1. 9. 2016
	Mobilni telefoni 16. 1. 2017–29. 1. 2017
	Varnost motoristov 27. 3. 2017–9. 4. 2017
	Varnost pešcev 6. 2. 2017–12. 2. 2017, 2. 10. 2017–15. 10. 2017

prometu. Tako je zaradi alkoholiziranih povzročiteljev umrlo kar 41 udeležencev v cestnem prometu. Policija je zaradi vožnje pod vplivom alkohola sankcionirala 9000 voznikov, obenem pa je zasegla 3000 motornih vozil večkratnih kršiteljev cestnoprometnih predpisov, tistih, ki nimajo veljavnih vozniških dovoljenj, in nekaj predelanih motornih koles.

Kljub zelo dobrim trendom v določenih obdobjih preteklega leta ne moremo biti zadovoljni s stanjem prometne varnosti v letu 2016. Z namenom izboljšanja prometne varnosti smo z vsemi deležniki pri prometni varnosti prilagajali svoje ukrepe. Agencija je tako predlagala nove ukrepe, načrtovane so dodatne dejavnosti in oblikovani predlogi sprememb za letošnje leto, ki jih bo agencija izvajala skupaj z drugi-

mi deležniki. Z ukrepi v letu 2017, kot je okrepitev nacionalnih akcij (za mobilne telefone, hitrost in alkohol), z več napora za izboljšanje varnosti pešcev in motoristov ter z raziskovanjem pravih vzrokov in dejavnikov prometnih nesreč želijo agencija in vsi sodelujoči pri prometni varnosti doseči cilje, zastavljene z nacionalnim programom varnosti cestnega prometa za obdobje 2013–2022.

Tudi v prihodnje bo pomembno intenzivno sodelovanje Javne agencije RS za varnost prometa, Direkcije RS za infrastrukturo, Policije, DARS-a in drugih. S skupnim ciljem povečati varnost na slovenskih cestah bo agencija podvojila sofinanciranje programov nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri zagotavljanju varnosti v cestnem prometu, podvojila pa se bodo tudi

finančna sredstva, namenjena delovanju lokalnih svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Načrtujemo več preventivnih dogodkov, na katerih bomo ozaveščali o ključnih dejavnostih tveganja za nastanek prometnih nesreč, hkrati pa bomo okrepili devet nacionalnih preventivnih akcij za večjo varnost cestnega prometa. Posebno pozornost bomo posvetili akcijam, namenjenim pešcem, vožnji pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi, hitrosti, voznikom enoslednih motornih vozil in uporabi mobilnih telefonov med vožnjo. Nadaljevali bomo tudi raziskovanje dejavnikov nastanka prometnih nesreč.

Besedilo: Andraž Murkovič, Javna agencija RS za varnost prometa
Foto: Štefan Abraham

Sekcijsko merjenje hitrosti, helikopterski nadzor in dodatna policijska vozila za večjo varnost na slovenskih avtocestah

Na odseku med Trojanami in Blagovico smo konec januarja začeli izvajati sekcijsko kontrolo hitrosti. Gre za ukrep, s katerim želimo izboljšati prometno varnost na tem kritičnem delu štajerske avtoceste, saj s prometno varnostjo v lanskem letu ne moremo biti zadovoljni.

Čeprav se je število hudo in lahko telesno poškodovanih v letu 2016 zmanjšalo, se je za osem odstotkov povečalo število umrlih v prometnih nesrečah. Lani je tako v prometnih nesrečah na slovenskih cestah umrlo 130 oseb oziroma deset več kot leto pred tem. Več mrtvih je bilo lani tudi na avtocestah, in sicer deset več kot leto prej. Prav zato uvajamo nekatere nove ukrepe, s katerimi želimo okrepiti nadzor prometa, in to predvsem na avtocestah.

Sekcijsko merjenje hitrosti pri trojanskih predorih

Policija pilotski projekt sekcijskega merjenja hitrosti izvaja skupaj z DARS-om in zunanjim partnerjem. Policisti s t. i. trojanskim radarjem merijo povprečno hitrost le v smeri proti Ljubljani. Gre za nekaj več kot petkilometrski odsek med izvozom Trojane in izhodom iz predora Podmilj, kjer je hitrost omejena na 100 km/h. To je odsek, kjer so po dosedanjih analizah najvišjo dovoljeno hitrost 100 km/h presegle skoraj tri petine voznikov.

Merjenje hitrosti poteka s štirimi kamerami. Kamera na začetni točki fotografira vozilo, prepozna registrsko tablico in zabeleži čas. Ko se vozilo pripelje mimo končne točke, ga druga kamera tam znova zazna in zabeleži čas. Obe kameri nato pošljeta registrsko številko, ne pa fotografije vozila, v nadzorni center policije. Šele če izračun pokaže, da je vozilo celotno razdaljo prevozilo hitreje od predpisanih 100 km/h, sistem pošlje fotografijo vozila v nadzorni center. V izmero sta vključena toleranca in varnostni odbitek. Na podlagi nedvoumno zaznane kršitve nato policija obvesti kršitelja o prekršku. Ob tem poudarjamo, da ne gre za snemanje, ampak za fotografiranje. Kamera torej samo pri kršiteljih v nadzorni center posreduje tudi fotografijo vozila. Če kršitve ni, kamere fotografije vozil nemudoma uničijo. S podatki torej ni mogoče manipulirati oziroma jih brisati ali spreminjati.

Kot je še povedal predstavnik DARS-a Jan Sajovic, so se v družbi več kot leto in pol trudili pridobiti vso potrebno dokumentacijo za delovanje opisanega sistema sekcijskega merjenja hitrosti: »Ta sistem smo začeli uvajati pred dobrim letom, ko se je ponudila možnost, da lahko uporabimo promocijski sistem tujega partnerja za določeno obdobje. S tem poskusom smo pridobili izkušnje, ki nam bodo pomagale uresničiti nadaljnje načrte. DARS namreč za leto 2017 načrtuje z razpisom nabaviti sistem, ki bo potem trajno deloval na naših cestah.«

»To je samo eden od ukrepov, ki jih DARS izvaja za izboljšanje prometne varnosti,« je še poudaril Sajovic. »Povečali smo količino dejavnosti za izboljšanje opreme cest, že lani smo na primer začeli menjavati varnostne ograje na viaduktih. Nove ograje, ki smo jih postavili na prvih treh viaduktih, so zdaj takšne, da jih ne bi smeli prebiti niti najtežji tovornjaki. Poleg tega menjavamo številne zaključnice, ki so v skladu z novimi predpisi; prvi odsek je bil zgrajen tudi z bistveno širšimi odstavnimi pasovi – namesto 2,5 metra je širok 3,5 metra in zagotavlja varno ustavitve tudi tovornih vozil. Ob vsem tem pa vodimo še številne medijske in promocijske akcije, s katerimi želimo zaustaviti slabšanje prometne varnosti.«

Helikopterski nadzor prometa

Poleg sekcijske kontrole hitrosti je med ukrepi za boljšo varnost cestnega prometa, predvsem na avtocestah, tudi ponovna vzpostavitev opazovanja prometa iz helikopterja.

Kot je pojasnil Robert Vehovec, smo policisti za zagotavljanje varnosti, pretočnosti prometa in odkrivanje kršitev cestnoprometnih predpisov vseh udeležencev v prometu v preteklosti že uporabljali helikopter, a smo ta ukrep morali opustiti: »V zadnjih dveh letih smo zaradi finančnih omejitev nadzor prometa iz zraka s helikopterjem izvajali le izjemoma oziroma v zelo majhnem obsegu. Te nadzore nameravamo zdaj okrepiti. Prva opazovanja bomo izvedli že februarja, marca pa bomo dejavnosti še okrepili.«

Nadzor poteka tako, da je med temi nalogami poleg pilotov v plovilu prisoten prometni policist opazovalec, ki policijskim patroljam na tleh posreduje podatke o kršitvah, stanju prometa in podobnem. »Nadzor prometa iz zraka je med pomembnimi segmenti nadzora, s katerim lahko ugotavljamo hujše kršitve v cestnem prometu, še posebno na avtocestah in drugih cestah, kjer je klasični nadzor prometa otežen. Vozniki lahko v prihodnje pričakujejo, da bodo ponovno pogosteje nadzorovani iz zraka, policisti opazovalci pa bodo imeli med opazovanjem zagotovljeno povečano število patrolj na cestah, ki bodo lahko ustavljale morebitne kršitelje,« je še poudaril Vehovec in dodal, da je nadzor prometa iz zraka sicer primeren tudi za ugotavljanje morebitnih vzrokov za zastoje, zaradi česar lahko bolje organiziramo delo policijskih patrolj na cestah in tako hitreje odpravljamo tako zastoje kot njihove posledice.

Nova policijska vozila za delo na avtocesti

Ob tej priložnosti smo javnosti predstavili tudi nova policijska vozila, ki so prilagojena za delo na avtocesti. Ministrstvo za notranje zadeve je v sodelovanju s Policijo namreč zaključilo javno naročilo za operativni najem vozil, na podlagi katerega bo izbrani ponudnik dobavil skupno 42 policijskih avtomobilov Škoda Octavia RS.

Za delo na avtocestah prometni policisti potrebujejo nekoliko zmogljivejša vozila, ki so hkrati dobro vidna. Nova vozila so, tako kot že ob zadnjih dobavah, v modro-belo-rumenih barvnih kombinacijah. Opremljena so z zmogljivimi modrimi luči na strehi, obenem pa so modre luči vgrajene tudi v masko motorja in v zadnja dvizna vrata. Na strehi vozila so prvič vgrajene luči, ki imajo že vgrajeno tablo za izpisovanje sporočil, kar je za delo na avtocesti še posebno pomembno.

Specializirani enoti za nadzor prometa (SENP) in vsem postajam prometne policije (PPP) po državi je bilo predanih deset označenih policijskih specialnih vozil, ki po svojih lastnostih in dodatni opremitvi ustrezajo vsem zahtevam za varno in učinkovito delo na avtocestah. Vse postaje prometne policije in SENP so prejeli po eno vozilo, le PPP Ljubljana, kjer je obseg dela največji, dve. Po besedah Roberta Vehovca bo predvidoma v dobrem mesecu dobavitelj dobavil še preostalo kvoto vozil, od katere bodo PPP prejele še 30 avtomobilov.

Prometna varnost v letu 2016

V letu 2016 se je na cestah zgodila 17.901 (17.993 v letu 2015) prometna nesreča ali za en odstotek manj kot v letu 2015. Umrlo je 130 (120) udeležencev ali za osem odstotkov več. 847 (937) oseb ali za deset odstotkov manj se jih je hudo telesno poškodovalo in 7590 (7835) ali za tri odstotke manj se jih je lahko telesno poškodovalo.

Na avtocestah se je zgodilo 1783 (1748) prometnih nesreč ali za dva odstotka več kot v letu 2015. V njih je umrlo 23 (13) udeležencev ali za 77 odstotkov več kot leto prej. 46 (55) udeležencev ali za 16 odstotkov manj je bilo hudo telesno poškodovanih in 545 (553) ali za en odstotek manj lahko telesno poškodovanih. Delež nesreč na avtocestah v letu 2016 (2015) obsega 9,9 odstotka (9,7 odstotka) vseh prometnih nesreč.

Na avtocestah so bile najpogosteje ugotovljene kršitve, povezane s preseganjem hitrosti. Teh je bilo lani 11.468 (13.416 v letu 2015), kar je 13,7 odstotka (16 odstotkov) vseh kršitev. Sledijo kršitve, povezane z uporabo varnostnega pasu, ki jih je bilo 3239 (2832), ter nepravilnostjo na tovoru ali vozilu – teh je bilo 2166 (2283).

Na hitrih cestah se je zgodilo 244 (195) prometnih nesreč ali za 25 odstotkov več kot v letu 2015. V njih so umrli trije (dva) udeleženci ali za 50 odstotkov več. Sedem (pet) udeležencev ali za 40 odstotkov več je bilo hudo telesno poškodovanih in 64 (83) ali za 23 odstotkov manj lahko telesno poškodovanih.

Tudi na hitrih cestah so bile najpogosteje ugotovljene kršitve, povezane s preseganjem hitrosti. Takšnih kršitev je bilo lani 587 (1429 v letu 2015), kar obsega 0,8 odstotka (1,7 odstotka) vseh kršitev. Pogoste so bile tudi kršitve, povezane z uporabo varnostnega pasu 207 (225) ter nepravilnostjo na tovoru ali vozilu 197 (160).

Od 26 umrlih udeležencev na avtocestah in hitrih cestah v letu 2016 je bilo:

- pet pešcev (v vseh primerih je bila hoja po vozišču glavni vzrok za prometno nesrečo),
- šest potnikov v osebnih avtomobilih (pri štirih je bilo usodno trčenje od zadaj v stoječe ali premikajoče se vozilo),
- 11 voznikov osebnih avtomobilov (vzroki za prometne nesreče: v petih primerih nepravilna stran oziroma smer vožnje (od teh sta dva vozila v napačno smer), v petih primerih neprilagojena hitrost, v enem primeru pa je voznik naredil nepravilni premik z vozilom; od 11 voznikov trije tudi niso uporabljali varnostnega pasu),
- en voznik motornega kolesa (vzrok je bila neprilagojena hitrost in trčenje v delovno zaporo),
- trije vozniki tovornih vozil (v dveh primerih zaradi nepravilne strani oziroma smeri vožnje; v dveh primerih je tovorno vozilo trčilo v vozilo na odstavnem pasu, v vseh treh primerih pa je do trčenja prišlo podnevi, med 11. in 14. uro; vsi so sicer uporabljali varnostni pas).

Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Okrepljeni z novima patroljnima čolnoma, motornimi vozili in konji

Vozni park slovenske policije je bogatejši za 30 novih motornih koles, osem službenih vozil za ogled krajev prometnih nesreč in pet civilnih vozil z vgrajenim videonadzornim sistemom Provida. Decembra so se policijske konjeniške vrste okrepile s štirimi novimi konji, pred tem pa smo prevzeli še tri čolne.

Od nabave zadnjega policijskega čolna je minilo skoraj sedem let

Oktobra lani smo prevzeli nova patroljna čolna, ki v dolžino merita 9,2 metra in dosežeta najvišjo hitrost čez 45 vozlov.

Čoln P-08 je dobil ime po letu polnopravnega vstopa Slovenije v schengensko območje (decembra 2007 smo namreč odpravili nadzor na notranjih kopenskih in morskih

mejah s članicami Evropske unije, 30. marca 2008 pa se je sprostil še nadzor na zračnih mejah). Čoln P-16 pa je bil poimenovan po letu dobave.

Nova patroljna čolna sta namenjena nadzoru meje na morju. Omogočata hitro plovbo tudi ob bolj vzvalovanem morju, saj sta profesionalna delovna čolna, grajena za delo v težkih razmerah. Prej je bilo to mogoče le z večjima P-111 in P-66, ki pa zahtevata več posadke. Prve izkušnje,

ki so jih imeli policisti z njima po začetnem usposabljanju, so bile zelo pozitivne. Kot dobre so se izkazale plovne lastnosti in oprema. Takšna plovila uporablja veliko policij po svetu, na primer policija v ZDA in Kanadi, ponekod tudi specialne enote. Cena plovil skupaj z usposabljanjem je bila 1.189.439 evrov. 75 odstotkov vrednosti se je financiralo iz EU-sredstev, in sicer iz Sklada za notranjo varnost, 25 odstotkov pa iz državnih sredstev.

Leta 2009 smo s ponosom krstili P-89, ki je bil takrat novost in pomembna tehnična pridobitev pomorske policije. Žal danes v policiji težko najdemo plovilo, ki ga ne bi vsaj nekoliko načel zob časa. Policija je ob novih pridobitvah že uporabljala štiri patroljne čolne. Najstarejši med njimi je P-111, ki se uporablja od junija 1995, najbolj iztrošen pa je zagotovo P-89, ki je opravil 6300 delovnih ur, čeprav je pričakovana življenjska doba motorja kar dvakrat krajša, in sicer 3000 ur. Z začetkom uporabe novih dveh plovil smo P-89 odpisali, torej policisti uporabljajo skupaj pet patroljnih čolnov.

Nov čoln pa so novembra splovili tudi ptujski policisti. Policijski patroljno-reševalni čoln z oznako P-25 je registriran tudi za uporabo na morju, vendar se bo uporabljal zlasti za celinske vode, predvsem na Dravi in na Ptujskem jezeru, po potrebi, tj. za zavarovanje življenja ljudi in njihovega premoženja, pa tudi na drugih rekah in jezerih. Hranili ga bodo na Policijski postaji Ptuj. Plovilo je opremljeno z Yamahinim pogonskim zunajkrmnim 4-taktnim motorjem moči 83 kW, kar je približno 115 konjskih moči, nabavljen pa je bil skupaj s priklopnikom. Gre za »robustno« izvedbo, zato je čoln stabilen in primeren za zahtevnejše razmere dela na celinskih vodah. Vrednost čolna je 65.000 evrov (vključno z DDV) in je bil nabavljen iz proračunskih sredstev Policije.

Bogatejši tudi vozni park

Vozni park slovenske policije je od lanskega novembra bogatejši za 30 novih motornih koles, osem službenih vozil za ogled krajev prometnih nesreč ter pet civilnih vozil z vgrajenim videonadzornim sistemom Provida.

30 novih motornih koles BMW R 1200 RT SF so prejeli policisti prometniki in policisti Centra za varnost in zaščito na Upravi za policijske specialnosti. Motor na kolesa so bila zadnjič nabavljena v letu 2008, ko so policisti prevzeli 14 motornih koles Yamaha FJR1300. Pred tem smo v letu 2007 nabavili motorna kolesa Honda NT 700, v letu 2006 pa so bila dobavljena vozila BMW RT 1150.

Motorna kolesa, ki jih uporabljajo policisti, potrebujejo posebno opremo, hkrati pa morajo zagotavljati najvišje standarde varnosti in funkcionalnosti. BMW je edini evropski proizvajalec motornih koles, ki serijsko proizvaja specialna motorna kolesa. S serijsko proizvodnjo so namreč vsi deli na specialnem vozilu prilagojeni za večje obremenitve kot pri običajnih motorjih, kar bistveno vpliva na varnost policistov, zato lahko izrazimo zadovoljstvo, da nam je z javnim razpisom uspelo pridobiti omenjena motorna kolesa.

Policija lahko nadzor in urejanje prometa izvaja na visoki ravni le ob predpostavki, da ima na voljo ustrezna prevozna sredstva, med katera spadajo tudi motorna kolesa. Z njimi so policisti mnogo mobilnejši, saj predvsem v večjih zgostitvah prometa z osebnimi vozili veliko težje pridejo na določeno mesto. Motorna kolesa so nepogrešljiva tudi pri spremstvih varovanih oseb in izvajanju spremstev različnih kolesarskih in drugih prireditvev. Z njimi hkrati lahko zagotavljamo večjo pokritost policistov na terenu, saj lahko delujejo nekoliko bolj razpršeno.

S prenovitvijo voznega parka motornih koles je slovenska policija poskrbela za bistveno izboljšano varnost policistov motoristov, kar pomeni tudi večjo varnost drugih prometnih udeležencev. Obenem nova motorna kolesa prispeva-

jo tudi k varstvu okolja, saj vsi novi motocikli izpolnjujejo normative EUR4, ki postajajo veljavni leta 2017.

Za delo prometne policije je ustrezen vozni park ključen, zato smo lani postajam prometne policije predali tudi vozila, ki so ustrezno predelana za izvajanje ogledov krajev prometnih nesreč. V tej dobavi je vsaka postaja prometne policije dobila eno tovrstno vozilo. Predanih je bilo šest vozil VW Caddy Maxi in dve vozili VW T6 Furgon. Tovrstna vozila so bila zadnjič nabavljena v letu 2010, in sicer je to pet vozil VW Transporter.

V sklopu lanskoletnih nabav vozil za prometno policijo smo predali tudi pet vozil VW Passat, v katera bodo naknadno vgrajeni videonadzorni sistemi Provida. Policija je dve tovrstni vozili prevzela lani, sedem vozil je bilo prevzetih v začetku leta 2013, ves preostali del voznega parka pa je starejši in potreben obnove.

V lanskem letu je bilo postajam prometne policije že dodeljenih pet vozil VW Caddy, v katera se trenutno vgrajujejo radarski sistemi (nabavljeni so bili namreč tudi trije radarski sistemi za vgradnjo v vozilo in dva merilnika hitrosti, ki sta vgrajena v premično ohišje).

Remus, Don Schoko, Color me red in Faraon, dobrodošli!

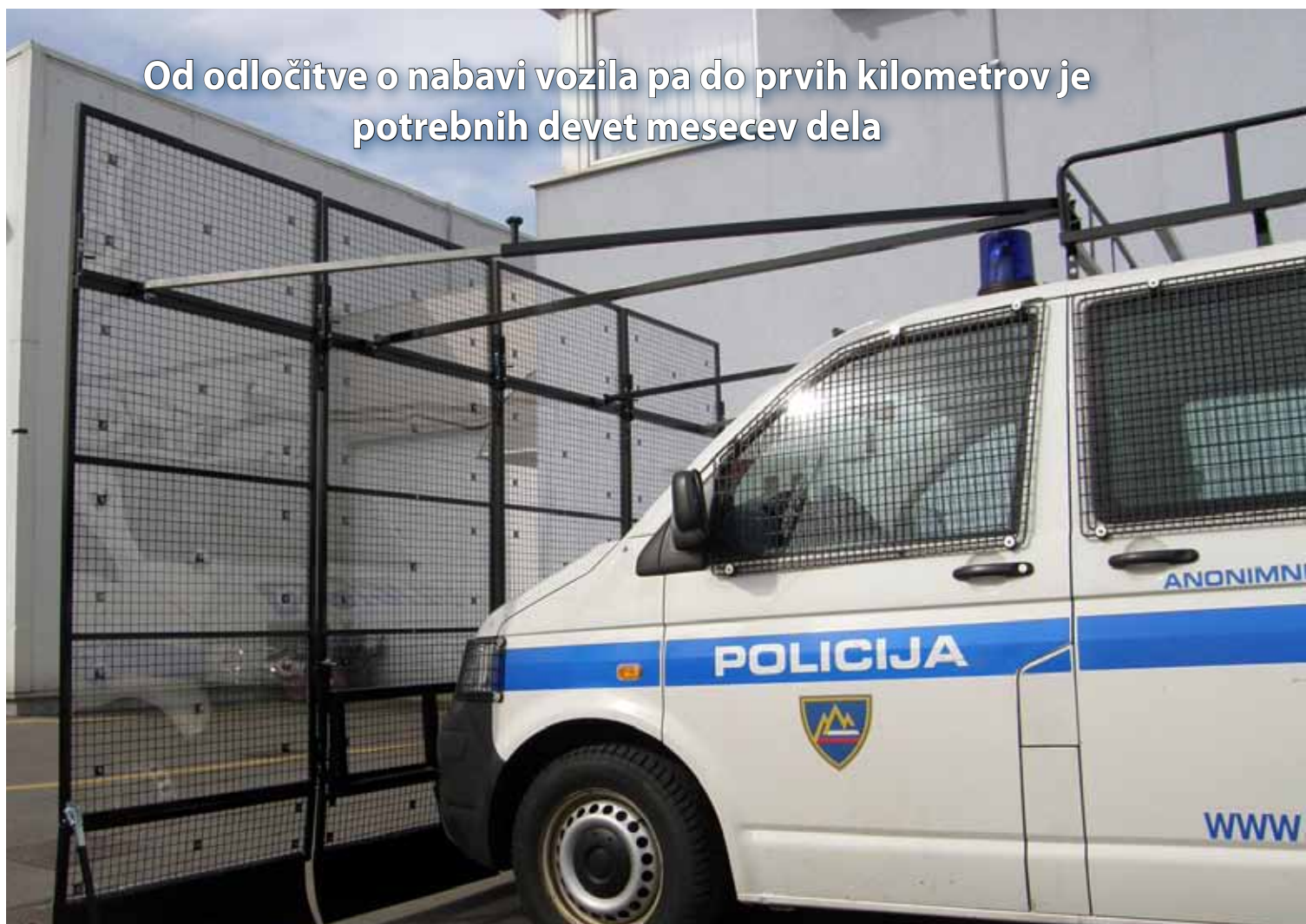
Postaja konjeniške policije Ljubljana je dobila tri nove sodelavce: konja z imenom Remus, ki je šlezijske toplokrvne pasme, konja z imenom Don Schoko, ki je češke toplokrvne pasme, in konja z imenom Color me red, ki je hrvaške toplokrvne pasme. Četrti konj z imenom Faraon, ki je slovenske toplokrvne pasme, pa je novinec na Policijski postaji vodnikov službenih psov in konjenikov Maribor.

Na Postaji konjeniške policije Ljubljana je zdaj v čredi skupno 14 konj, od tega šest lipicancev. Dva najstarejša konja v čredi sta stara že 19 let, povprečna starost črede pa je devet let in pol. Policijska postaja vodnikov službenih psov in konjenikov Maribor ima odslej v čredi osem konjev, od tega dva lipicanca. Povprečna starost črede je 11 let.

V Policiji si dela brez policistov konjenikov ne moremo predstavljati. Sodelujejo pri skoraj vseh policijskih nalogah, še posebno nepogrešljivi pa so v iskalnih akcijah, pri pregledovanju težko dostopnih terenov, nadzorovanju državne meje, varovanju javnih zbiranj ter ob večjih naravnih in drugih nesrečah. Ne nazadnje sodelujejo tudi pri številnih preventivnih dejavnostih policije, pri katerih vsakokrat očarajo obiskovalce – zlasti otroke, ki so njihovi največji oboževalci.

Foto: Jože Marinič, PU Maribor, in Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Od odločitve o nabavi vozila pa do prvih kilometrov je potrebnih devet mesecev dela

Nabava novih vozil in drugih tehničnih pripomočkov se pogosto zdi samoumevna, vendar se za tem skriva mnogo vloženega dela in truda. Pogosto pozabljamo tudi na vlogo tistih, ki pripravljajo strokovne podlage za izvedbo javnih naročil, jih usklajujejo in vodijo do same izvedbe. Od odločitve o nabavi vozila pa do prvih kilometrov je namreč potrebnih kar devet mesecev dela, je povedal Srečko Dolenc, vodja Oddelka za upravljanje in razvoj materialnih sredstev.

Kakšna je pot od odločitve o nabavi novega vozila pa do same nabave?

Ko govoriva o javnem naročanju, je za realizacijo naročila potrebnih od sedem do devet mesecev. Ko nam policija sporoči potrebe po vrsti vozil, na podlagi tega pristopimo k izdelavi tipa, da lahko pripravimo strokovne podlage, usklajene z uporabnikom. Policija pravzaprav v osnovi pove le, kakšno vozilo potrebuje, potem pa mi te zahteve dopolnimo. Če torej potrebujejo kombiniran kombi, torej nekakšno specialno civilno vozilo, je treba dodati vse preostale podrobnosti. Tako iz enega odstavka na koncu dodamo še celo stran zahtev, ki jih mora to vozilo izpolniti, potem pa kot strokovna služba naredimo analizo in preverimo, kaj vse je možno dobiti na trgu ter kakšne so vrednosti. To posredujemo finančni službi, ki pripravi vse potrebno za izvedbo javnega naročila, pri tem pa znova sodelujemo kot člani komisije. V letu

2016 smo do novembra pripravljali kar 27 sklopov različnih vozil.

Kako zagotavljate kakovost dobavljenih vozil?

Tukaj moram omeniti delo komisije za MTS (materialno-tehnična sredstva). Gre za osnovne zahteve, ki jih mora imeti vozilo glede varnosti in preostalih tehničnih parametrov. Govorimo samo o osnovnih lastnostih, tem pa uporabnik doda še svoje. Že v osnovi dobimo neke zahteve, mi pa moramo preveriti, ali je to skladno z MTS. Če ni, je predlog treba spremeniti. Vsa oprema pa mora biti skladna z MTS.

Kakšno je vaše delo, ko dobite vozila?

Sodelujemo v celotnem postopku, od podpisa pogodbe naprej. Naša želja je, da so tehnični skrbniki uporabniki, saj mi ne moremo biti tisti, ki bodo v tehničnem smislu določali, kaj je

primerno za operativno delo in kaj ne, zato tukaj dajemo besedo policistom, ki so tudi končni uporabniki. Mi smo člani prevzemne komisije, sodelujemo od oblikovanja zapisnika do pregleda vozil. Preverimo, ali so vozila skladna s tehničnimi zahtevami glede na razpisno dokumentacijo, poskrbimo, da se ustrezno registrirajo in homologirajo, potem so tukaj še opravila v materialnem knjigovodstvu in predaja vozil uporabnikom. Za distribucijo pa poskrbi Služba za operativno podporo.

Sodelujete tudi pri razvoju vozil?

Že pri sami pripravi strokovnih podlag oziroma tehničnih zahtev sodelujemo in usklajujemo te zahteve, da se želje uporabnika izražajo z dobavo oziroma dostopnostjo na trgu. Če je namreč zahteva takšna, da je naš trg ne more realizirati, je nesmiselno, da to zahtevamo, ker se nam na tisti sklop nihče ne javi. V Sloveniji smo kot trg tudi precej omejeni.

Se kdaj ozrete tudi po tujih policijah?

Predlani je bila delegacija v Italiji. Ogledali smo si primere uporabe specialnih vozil. Pred približno desetimi leti sem bil na obisku pri nemški policiji in moram reči, da so bili takrat po pristopu in načinu, kako uporabljajo proračunska sredstva, daleč pred nami. Bil sem na eni izmed policijskih postaj, kjer lahko, če ustvarijo prihranek pri biroopremi, ta preostanek finančnih sredstev porabijo pozneje, ga torej prenesejo v naslednje leto. Ta denar lahko z nekim določenim ciljem varčujejo več let in si s prihrankom kupijo računalnik ali celo vozilo.

S čem se še ukvarjate v avtoparku?

Imamo pregled nad približno 500 vozili ministrstva, inšpektorata in policijskih uprav. Pri tem sodelujemo vsi – strokovni sodelavci, avtomehaniki in vzdrževalci. Vodimo evidenco prevoženih kilometrov in pregled nad gorivom vozil celotne policije. Smo skrbniki 40 pogodb za vzdrževanje pri zunanjih izvajalcih. Zaposlujevo voznike, ki opravljajo prevoze državnih sekretarjev in preostale kurirske prevoze, skratka, gre za zelo razgibano delovno področje. Skrbimo tudi za osnovne tehnične preglede in v mehanični delavnici avtoparka izvajamo predpripravo za tehnične preglede.

*Besedilo: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor
Foto: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor, in
Oddelek za upravljanje in razvoj materialnih
sredstev*

Sprejeti noveli Zakona o motornih vozilih in Zakona o pravilih v cestnem prometu uvajata novosti za mopediste

S prihajajočim toplejšim vremenom na cestah pričakujemo tudi več mopedistov, ki so kot udeleženci v prometu izredno izpostavljeni. V primerjavi z vozniki avtomobilov so manj stabilni, slabše vidni, ob padcih pa tudi precej nezaščiteni.

Večina nesreč mopedistov se pripeti v mestih, največkrat pa je vzrok zanje človeški dejavnik. V primerjavi z motoristi imajo mopedisti eno varnostno prednost – najvišja dovoljena hitrost je le 45 km/h.

V nadaljevanju prispevka predstavljam, katera vozila spadajo v vozniško kategorijo vožnje AM, in podajam nekaj splošnih elementov defenzivne vožnje mopedistov, nato pa sledita pregled statistike prometnih nesreč v letu 2016, v katerih so bili udeleženi mopedisti, in pregled sprememb prometne zakonodaje, ki zadeva kolesarje in mopediste.

Voznik, ki ima vozniško dovoljenje kategorije AM, lahko vozi naslednja vozila:

- motorno vozilo z dvema ali tremi kolesi, katerega delovna prostornina motorja na prisilni vžig ne presega 50 ccm ali pa moč motorja na kompresijski vžig (bencinski motor) oziroma trajna nazivna moč elektromotorja (pri električnem mopedu) ne presega 4 kW in s tem vozilom konstrukcijsko ne presežemo hitrosti 45 km/h;
- lahko štirikolo, tj. motorno vozilo s štirimi simetrično nameščenimi kolesi, katerega masa ne presega 350 kg (brez mase baterij pri vozilu na električni pogon), delovna prostornina njegovega motorja na prisilni vžig ne presega 50 ccm ali pa moč motorja na kompresijski vžig oziroma trajna nazivna moč elektromotorja ne presega 4 kW, konstrukcijsko določena hitrost pa ne presega 45 km/h.

Za opravljanje vozniškega izpita kategorije AM mora kandidat izpolnjevati predpisano starost 15 let.

Pomembni elementi defenzivne vožnje mopedistov in preostalih udeležencev v prometu, ki so povezani z varnostjo mopedistov, so:

- Opaznost in vidnost mopedista

Za mopedista je prižgana luč ključna, saj s tem bistveno pripomore k boljši zaznavnosti, še zlasti v gostem prometu in pri slabši vidljivosti, ko ga je sicer lahko prezreti. K boljši vidnosti precej pripomorejo živobarvna oblačila, ponoči pa odsevni všitki in odsevni trakovi.

- Opazovanje

Mopedist mora nenehno opazovati in spremljati razmere v prometu. Ceste in vozišča so lahko spolzki tudi v suhem vremenu (prah, talne označbe, jaški, maščoba, pesek itd.). Te razmere so najpogostejše ravno ob začetku mopedistične sezone.

- Predvidevanje

To je zelo pomemben element vožnje, ki se nanaša tako na mopediste kot tudi na preostale udeležence v prometu. Mopedist mora obvladati tehniko vožnje, biti pripravljen na morebitne hitre odzive in pravilno nakazovati svoje namere, ki jih preostali udeleženci v prometu lahko razumejo in predvidijo. Nujno je upoštevati t. i. mrtve kote drugih udeležencev in biti posebno pozoren do otrok, pešcev, starejših in kolesarjev.

- Obvezna oprema mopedista

Voznik in potnik na mopedu morata med vožnjo nositi ustrezno pripeto homologirano zaščitno motoristično čelado. Ta mora biti čim lažja in zračna, prav tako se mora tesno prilegati glavi. Zelo priporočljiva oprema mopedista so ledvični pas (tudi v poletnih mesecih), rokavice ter ščitniki za kolena in komolce ali ustrezna zaščitna obleka, ki ublaži posledice morebitnega padca. Na moped nikakor ne spadajo natikači in podobna neprimerna obutev, ki ne zaščitni celotnega stopala z gležnjem.

Pregled statističnih podatkov nesreč mopedistov

Vozniki mopedov so bili v letu 2016 udeleženi v 263 prometnih nesrečah. V njih sta umrla dva mopedista, 34 je bilo hudo telesno poškodovanih, 182 pa jih je v prometnih nesrečah utrpelo lažje telesne poškodbe. Umrla mopedista v prometni nesreči nista uporabljala zaščitne čelade, pri preostalih poškodovanih mopedistih pa jo je uporabljalo 71 odstotkov.

Od skupaj 263 prometnih nesreč, v katerih so bili udeleženi, so mopedisti povzročili 188 oziroma 71 odstotkov prometnih nesreč. Najpogostejša vzroka za prometne nesreče, ki so jih povzročili, sta neprilagojena hitrost (72 prometnih nesreč) ter nepravilna stran oziroma smer vožnje (51 prometnih nesreč).

Težava mopedistov je tudi vožnja pod vplivom alkohola, saj so alkoholizirani mopedisti v letu 2016 povzročili 51 (oziro-

Novosti v zakonodaji

Jeseni 2016 sta bili sprejeti noveli Zakona o motornih vozilih in Zakona o pravilih v cestnem prometu, ki med drugim za voznike mopedov prinašata naslednje spremembe:

- Od 19. novembra 2016 je obvezna uporaba zaščitne čelade za vse kolesarje in potnike na kolesu ter kolesu s pomožnim motorjem do 18. leta starosti ter za vse voznike mopedov.
- Vozniki in potniki na mopedu morajo med vožnjo uporabljati homologirano motoristično čelado. Na mopedu do 25 km/h je dovoljena tudi uporaba kolesarske čelade.
- Čelada mora biti ustrezno homologirana, ustrezne velikosti in čim trdneje nameščena na glavi, tako da sega spredaj dva prsta nad obrvjo. Vedno mora biti trdno zapeta.
- Vozniki lahko vozijo moped po kolesarskih površinah, kot so kolesarski pas, kolesarska steza in kolesarska pot. Kjer ni kolesarskih površin, smejo voziti ob desnem robu vozišča v smeri vožnje. Po novem mopedi ne smejo voziti na območjih za pešce.
- Od 1. maja 2017 dalje bosta za mopede s trajno nazivno močjo pogonskega motorja, nižjo od 4 kW, in hitrostjo do 25 km/h predpisana registracija in tehnični pregled. Ta sprememba je v javnosti sprožila največ razprav, saj je to za uporabnike oziroma voznike omenjenih vozil dodaten strošek, ki ga do zdaj ni bilo.

ma 27 odstotkov) prometnih nesreč od skupno 188. Z drugimi besedami, skoraj vsak tretji mopedist, ki povzroči prometno nesrečo, je pod vplivom alkohola.

Viri:

1. <https://www.avp-rs.si/>
2. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5793>
3. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5791>

Besedilo: Andraž Murkovič, AVP
Foto: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor

POLICIJA PODELILA PRIZNANJE ZA TRI NAJBOLJE OCENJENE DOBRE PRAKSE ZA LETO 2016

Generalni direktor Policije Marjan Fank je 15. februarja podelil priznanja avtorjem treh najbolj ocenjenih dobrih praks v Policiji v letu 2016. Razpis je potekal od 14. novembra 2016 do vključno 2. januarja 2017. Nanj se je odzvalo 20 avtorjev s skupno devetimi prispevki. Po odločitvi komisije je največ točk dosegla dobra praksa z naslovom Pravna pomoč v praksi avtorja Petra Kovačiča s Policijske uprave Ljubljana. Drugouvrščena rešitev ima naslov Ukrepi za blažitev nastalih posledic izrednega dogodka na avtocesti z vidika policijskega dela, avtorji pa so vsi s Postaje prometne policije Koper, Policijske uprave Koper, in sicer Mitja Palčič, Milenko Kovačević, Zdenko Magajna, Klemen Pirman in David Malečkar. Tretje mesto je zasedel predlog z naslovom Blazinica tolažbe avtorice Stanislave Zupanc s Policijske uprave Novo mesto.

Foto: mag. Nina Djordjevič, SOJ SGDP GPU

NA INFORMATIVI IN ARENI MLADIH SMO SE PREDSTAVILI TUDI POLICISTI

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani sta 27. in 28. januarja potekali kar dve prireditvi za mlade, in sicer Informativa in Arena mladih, kjer smo svoje delo in opremo predstavili tudi policisti. Zaradi velikega zanimanja za delo v Policiji smo odgovarjali na številna vprašanja mladih o možnostih zaposlovanja pri nas, zaposlitvenih pogojih, izbirnem postopku, preizkusih ter izobraževanju in usposabljanju za poklic policista. Informativa je vseslovenski predinformativni dan, na katerem se predstavljajo višje in visoke šole, slovenske fakultete in druge institucije, ki ponujajo možnosti izobraževanja, štipendiranja in dela doma ali v tujini. Na enem mestu ponuja pregled izobraževalnih programov, ki so na voljo v Sloveniji ter v tujini, različna usposabljanja, jezikovne tečaje, programe vseživljenjskega učenja itd.

Foto: mag. Nina Djordjevič, SOJ SGDP GPU

ZAČETEK USPOSABLJANJA IZ POLICIJSKIH POOBLASTIL ZA 28. SKUPINO DELAVCEV POLICIJE IN PRIPADNIKOV VOJAŠKE POLICIJE

Na Policijski akademiji so se 16. januarja začele priprave na izpit iz policijskih pooblastil za 28. generacijo. 11 udeležencev, ki prihajajo iz služb Generalne policijske uprave in policijskih uprav, ter 15 pripadnikov vojaške policije Slovenske vojske. Udeležence čaka 276-urno intenzivno teoretično in praktično usposabljanje. Prav tako se bodo udeležili tritedenskega praktičnega usposabljanja v enotah Policije.

Foto: Damjan Skinder, PA GPU

S PROJEKTOM ŠOLAR NA SMUČI OTROKE BREZPLAČNO UČILI OSNOVE SMUČANJA IN PRAVILA VARNOSTI NA SMUČIŠČIH

S projektom Šolar na smuči je bila mladim (tokrat 2582 prijavljenim osnovnošolcem) že tretje leto omogočena zabava na snegu. Poleg usvajanja osnov smučanja so udeleženci med 16. in 20. januarjem izvedeli tudi, kako se pravilno vesti na smučišču in varno smučati. Zabavno in predvsem poučno smučarsko izkušnjo Šolar na smuči so gostila in brezplačno organizirala smučarska središča Krvavec, Rogla, Mariborsko Pohorje, Vogel in Cerkno, in to skupaj s Smučarsko zvezo Slovenije, Zavodom za šport Republike Slovenije Planica in Policijo.

Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

LJUBLJANSKI POLICISTI IZ LEDENE REKE POTEGNILI MOŠKEGA IN MU REŠILI ŽIVLJENJE

Policisti Policijske postaje Ljubljana Moste so 12. januarja ob 11.40 posredovali na podlagi obvestila občana, da je v reki Ljubljanici pri Vevškem mostu neznana oseba. Nemudoma so odšli na kraj dogodka, skupaj s prijaviteljem naredili t. i. človeško verigo, vstopili v reko in moškega uspešno potegnili iz vode. Slednji ni več dihal, zato so nemudoma začeli postopek oživljanja, ki je bil uspešen – moški je začel samostojno dihati. Po prihodu reševalcev so ti poskrbeli zanj. Po podatkih policije oseba nima poškodb, bila je le podhlajena. Prva zbrana obvestila o dogodku pa ne kažejo na nesrečo. Policisti so s hitrim ukrepanjem v takratnih vremenskih razmerah (nizka temperatura ozračja in temperatura vode le malo nad lediščem) moškemu nedvomno rešili življenje.

Foto: PU Ljubljana

Z JANUARJEM LAHKO NOVO RAČUNALNIŠKO APLIKACIJO INFOPOL UPORABLJAJO VSI POLICISTI

Na Policijski akademiji v Tacnu smo 13. januarja interni javnosti predstavili Infopol, računalniško aplikacijo za enoten pregled policijskih oblastil, postopkov in opravil. Ime aplikacije, Infopol, simbolizira in predstavlja vse tisto, kar smo želeli pripraviti s tako rešitvijo: na enem mestu zbrane vse informacije, namenjene policistom za izvajanje policijskih nalog. Aplikacija ponuja hiter dostop do vseh dokumentov in obrazcev, ki jih policist v posamezni situaciji potrebuje, da lahko od začetka do konca brezhibno izvede določen postopek.

Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Anita Kovačič Čelofiga,
PU Maribor

Uporaba družbenih medijev v Policiji

V današnjem, z informacijami prenasičenem medijskem okolju občinstvo le stežka prepričamo ali navdušimo. Tudi zato so klasični prijemi pri odnosih z javnostmi v zatonu. Zamenjujejo jih sodobni pristopi, orodja in znanje, med katere uvrščamo tudi družbena omrežja.

Družbeni mediji v rokah predstavnikov za odnose z javnostmi

S tehnološkim razvojem se spreminjajo tudi komunikacijski procesi, spremembe v procesu ustvarjanja, prejetja in posredovanja informacij pa vplivajo na prakso odnosov z javnostmi (Breakenridge in Solis, 2010, 87).

Da družbeni mediji in splet spreminjajo odnose z javnostmi, ugotavljajo tudi sami komunikatorji (Supa, 2014), in čeprav vidijo v tem priložnost za krepitev stroke (Wright in Hinson, 2014, 10), tradicionalnim medijem še vedno pripisujejo največji pomen, saj menijo, da so ti bolj zavezani resnici, natančnosti, kredibilnosti in etičnosti (Wright in Hinson, 2009, 9).

Čeprav so se odnosi z javnostmi dolgo osredotočali le na novinarje in medije, jih je splet končno vrnil v roke javnosti (Scott

2010, 10). Monolog je nadomestil dialog – v ospredju niso več tradicionalni mediji in analitika, ampak javnosti (Breakenridge in Solis, 2010, 2).

Institucije v okolju, kjer se globalni izzivi nenehno spreminjajo, v razdrobljenem medijskem sektorju in med ljudmi z raznolikimi zanimanji potrebujejo okrepljene odnose z javnostmi, ki vključujejo dvosmerno multimedijsko sodelovanje in upoštevajo specifične interese javnosti (Drapeau, 2009).

S spremenjenimi pravili odnosov z javnostmi moramo spremeniti tudi svoje komunikacijske strategije, saj imajo ne nazadnje tudi naše javnosti različne komunikacijske potrebe in želje.

Nova praksa je zamenjala »stara« pravila odnosov z javnostmi (PR), ki so bila:

- medijske pozornosti smo bili lahko deležni le, če smo prešli t. i. medijski filter,
- podjetja so z novinarji komunicirala s sporočili za javnost,
- sporočila za javnost so videli samo novinarji in uredniki,
- podjetja so lahko sporočila za javnost posredovala šele, ko so želela sporočiti pomembnejše novice,
- sprejemljiva je bila uporaba žargona, saj so ga novinarji razumeli,
- PR in trženje sta bili ločeni disciplini, ki so ju vodili različni ljudje z različnimi cilji, strategijami in tehnikami meritev,
- javnost je o sporočilu za javnost izvedela le, če je medij poročal o njem (Scott, 2015, 36).

Nova PR-pravila nas učijo, da si ljudje želijo pristnosti in sodelovanja v komunikaciji. Z družbenimi mediji lahko javnosti nagovorimo neposredno in brez medijskega filtra. Tako se nam ni več treba posvečati pisanju velikih zgodb in prepuščati nemilosti medijev (Scott, 2010, 22–23).

Če so se institucije v preteklosti spopadale s komunikacijskimi ovirami pri dostopu do javnosti, jim zdaj družbena omrežja omogočajo odprt dialog: komunicirajo

Slovenska policija / The Slovenian police
Posted by Anita Kovačič · August 12

Italijanski turist se bo še dolgo spominjal svojega oddiha. Med sprehodom je namreč izgubil psa. Zaradi obveznosti je pot nadaljeval brez svojega neškega setra, novomeška policista postaje vodnikov službenih psov pa sta se še isti dan lotil... See More

Unlike · Comment · Share

272 likes · 23 comments · 12 Shares

4,492 people reached

Ena izmed najbolj priljubljenih novičk na policijskem Facebook profilu.

police_slovenia

18 likes

16w

police_slovenia Jo kdo prepozna? :) Namig: bila je vrhunška športnica

Tudi na Instagram ima Policija vse več sledilcev.

lahko večkrat, odprto in ciljno, z dvosmerno komunikacijo pa lahko komunikatorji in oblasti hitreje pristopijo do težav državljanov ter ublažijo negativne komentarje, s tem pa dosežejo večjo transparentnost in odgovornost (Graham, 2014, 362, 372).

»Redno in ažurno obveščanje je naloga vseh institucij v državni upravi, a komunikacija mora biti načrtovana glede na potrebe in želje uporabnikov, ki se sčasoma spreminjajo, torej morajo uporabiti sodobne komunikacijske kanale /.../ Idealna bi bila država s komunikacijskimi sposobnostmi, kjer so oblasti posredniki in prejemniki informacij, pa tudi pobudniki komunikacijskega procesa.« (Bizjak, 1998) Družbeni mediji tudi krepijo državljansko vključenost in demokracijo ter omogočajo nove priložnosti za vključitev javnosti (Graham, 2014, 362).

Sodobni odnosi z javnostmi vključujejo različne kombinacije orodij družbenih medijev, ki so na voljo profesionalnim komunikatorjem, da lahko bolje in predvsem neposredno komunicirajo z javnostmi (Breakenridge, 2007).

Čeprav so klasični mediji za novinarje in javnosti še vedno osrednji vir informacij, so družbeni mediji odlično dopolnilo, s katerim lahko še okrepimo sodelovanje z državljani in bolje prisluhnemo potrebam javnosti. Hkrati na enem mestu združujejo raznoliko in številno občinstvo, gre pa tudi za lahko dostopno in brezplačno tehnologijo, ki za osnovno uporabo ne zahteva kompleksnega znanja. Ne glede na pričakovanja javnosti ter dejstvo, da je uporaba družbenih omrežij brezplačna in preprosta, pa pri državnih odnosih z javnostmi v Sloveniji družbeni mediji niso pogosto uporabljeni. Odločitev o njihovi uporabi in načinu komunikacije je namreč v rokah posameznih institucij, njihovih vodstev oziroma predstavnikov za odnose z javnostmi, zato so v komunikaciji med njimi tudi ogromne razlike.

Družbeni mediji niso nekaj, kar bi zanimalo le tehnološke navdušence ali generacijo Y, piše Lah (2010), saj so del dnevne rutine različnih demografskih skupin. Od 3,5 milijarde spletnih uporabnikov jih kar 68 odstotkov uporablja družbena omrežja

(Statista, 2016a). Kot razkriva GlobalWebIndex (2014), kar 41 odstotkov spletnih uporabnikov tako spremlja novice in dogodke.

Prihod družbenih medijev torej ne pomeni, da imamo nadomestno opravka z novimi javnostmi, temveč da so predstavniki naših, že poznanih javnosti postali dejavni v novem kanalu (Bizjak in Tič Vesel, 2008). V prvem četrtletju 2016 je v Sloveniji svetovni splet uporabljalo 75 odstotkov oseb, starih od 16 do 74 let, med temi 64 odstotkov vsak dan ali skoraj vsak dan (Statistični urad, 2016). Družbene medije je v Evropi v letu 2016 uporabljalo 50 odstotkov uporabnikov, starih od 16 do 74 let, v Sloveniji pa 38 odstotkov (Eurostat, 2016).

Tudi čas, ki ga preživimo pred televizijo, se postopoma izenaka s tistim, ki ga preživimo na svetovnem spletu. Še v letu 2013 je bilo evropsko povprečje 16,8 ure tedensko pred televizorji in 14,8 ure na spletu, novejši podatki pa so podatka še približali: 16 ur tedensko pred televizijo in 15,9 ure na spletu (Pristop, 2015). Povečuje se delež tistih, ki uporabljajo več družbenih omrežij hkrati – v ameriški raziskavi Pew Internet iz leta 2013 so zaznali 42 odstotkov takšnih uporabnikov (Škrinjar, 2014).

Uporaba družbenih omrežij v Policiji

Temeljno načelo pri komuniciranju z javnostmi v Policiji je sprotno zagotavljanje pravočasnih, jasnih, celovitih, objektivnih in verodostojnih informacij. Če teh ni, se v javnosti hitro pojavijo govorice, namigovanja in napačne razlage, ki lahko škodijo ugledu naše institucije in jih je pozneje težko popraviti. Ob informiranju je vloga odnosov z javnostmi v Policiji tudi, da se odpremo javnosti in približamo občanom, s tem pa pozitivno vplivamo na naš ugled (Usmeritve za delo policije na področju odnosov z javnostmi, 2014).

Javnost obveščamo o zadevah s svojega delovnega področja, če s tem ne škodimo opravljanju policijskih nalog ali upravičenim koristim drugih (Zakon o organiziranosti in delu v policiji). Pri obveščanju upoštevamo ustavna določila, predvsem načelo domneve nedolžnosti, zakon o varstvu osebnih podatkov, ka-

policija_si
@policija_si FOLLOWS YOU

TWEETS 1,208 FOLLOWING 184 FOLLOWERS 10.9K LIKES 44

policija_si @policija_si · Feb 23
Zima gre h koncu, tudi po zaslugi kurentov, ki nas te dni obiskujejo. Ustavili so se tudi pri policistih #pust
policija.si/index.php/comp...
Translate from Slovenian

95 Photos and videos

V Policiji uporabljamo Twitter od leta 2013.

zenski zakonik, zakon o kazenskem postopku, zakon o medijih, zakon o dostopu do informacij javnega značaja, različna pravila ter druge zakone in predpise, ki urejajo to področje (Usmeritve za delo policije na področju odnosov z javnostmi, 2014).

Zaposleni za odnose z javnostmi v Policiji uporabljamo številne komunikacijske kanale, tako enosmerne kot dvosmerne. Javnostim so na voljo številne vstopne točke za sprejemanje vprašanj občanov – na nas se lahko obrnejo osebno, pisno, po telefonu, elektronski pošti, z uporabo glavnih predalov ali po posebnih spletnih aplikacijah, prek portala E-uprava ali celo prek družbenih omrežij.

V Policiji uporabljamo družbena omrežja za hitro, učinkovito in neposredno podajanje sporočil javnosti, sočasno z uveljavljenimi (tradicionalnimi) komunikacijskimi kanali. Tako lahko še okrepimo svoje sodelovanje z državljani, zlasti lahko bolje prisluhnemo potrebam mlajšega ciljnega občinstva, ki ga je po drugih klasičnih kanalih težje nagovoriti.

Policija ima za objavo svojih informativnih, preventivnih in promocijskih vsebin poleg uradne spletne strani odprte profile na družbenih omrežjih Facebook (od leta 2014), Twitter (2013), Instagram (2016) in YouTube. Letno objavimo približno 150 obvestil na Twitterju in Facebooku ter od deset do 20 avtorskih videoprispevkov na Youtubu. Policijska družbena omrežja so odlično sprejeli tudi državljani, saj se pogosto obračajo na nas z različnimi sporočili, pohvalami in kritikami, njihov odziv pa kaže, da jim je obveščena po družbenih omrežjih še kako pomembna.

S komuniciranjem na družbenih omrežjih lahko še izboljšamo pozitivno podobo organa ter javnost spodbudimo k sodelovanju in povezovanju, zato mora biti komunikacija z uporabniki družbenih omrežij pozitivna, hitra in predvsem dvosmerna. Tudi na družbenih omrežjih je promocija Policije in njenih zaposlenih pripravljena s pozitivnimi vsebinami, kot so operativni uspehi policistov, športni dosežki zaposlenih, hrabra in požrtvovalna dejanja, predstavitev v javnosti manj znanih področij policijskega dela, preventivni nasveti in dejavnosti policistov. Odzivi uporabnikov kažejo tudi, da so to vsebine, ki ljudi zanimajo.

Uporaba družbenih medijev – izguba časa?

Z nenehnim tehnološkim razvojem se spreminjajo tudi družbena omrežja, zato je primerno vprašanje, ali je smiselno vlagati vanje, saj ni nobenega zagotovila, da bodo ta še obstajala. Če je bilo v ZDA še leta 2006 MySpace najbolj priljubljeno družbeno omrežje in je imel Facebook manj kot milijon uporabnikov, je le nekaj let pozneje slednji prevzel vodilno mesto (Distaso, 2016). Kot za vse tehnologije tudi za spletne velja, da pridejo več faz: od zgodnjih navdušencev do zgodnje in nato še pozne večine uporabnikov, zatem pa vendarle omahnejo v pozabo (Rejc v Tomažič, 2013).

Hkrati pa tudi mladi niso prepričani o obstoju družbenih omrežij: da bosta aplikaciji Snapchat in Instagram čez pet let še vedno priljubljeni, je bilo prepričanih le 45,8 (Instagram) oziroma 36,6 odstotka vprašanih (Snapchat) (Survata v Marketing Magazin, 2016).

Mesojedec (2008) trdi, da je čas rasti družbenih omrežij mimo, saj so uporabniki spoznali, da je njihova uporaba izguba časa, a to ne pomeni, da enaka usoda čaka tudi bolj specializirane različice. Da je pred družbenimi mediji svetla prihodnost, ker se družba zanaša na povezovanje množic, pa meni DiStaso (2016), ki ob tem izpostavlja pomembnost pametnih telefonov, s katerimi smo nenehno povezani s spletom in družbenimi mediji.

Število uporabnikov družbenih omrežij se sicer še naprej povečuje in naj bi po predvidevanjih do leta 2020 doseglo 2,95 milijarde ljudi (Statista, 2016b). Dovolj razlogov je torej, da smo na družbenih omrežjih še naprej prisotni.

Viri in literatura

1. Bizjak, I. (1998). Pravica do obveščenaosti – temeljna človekova pravica. Slovenska konferenca o odnosih z javnostmi. Dostopno na: <http://www.varuh-rs.si/publikacije-gradiva-izjave/govori-referati-in-clanki/novice/detajl/pravica-do-obvescenaosti-temeljna-clovekova-pravica/?cHash=3eec41fed2> (1. 12. 2016).
2. Bizjak, M. in Tič Vesel, M. (2008). 100 let kasneje ali od tradicionalnih do digitalnih odnosov z javnostmi. Teorija in praksa, 45.

V spodbudo slovenskim športnikom v Sočiju

20.752 ogledov pred 8 meseci

Predstavniki Specialne enote prikazali vrhunske...

2.873 ogledov Pred 1 letom

Policisti motoristi na 8. letnem preizkusu ponovn...

1.313 ogledov Pred 1 letom

Slovenska policija (The Slovenian Police)

1.011 ogledov pred 3 meseci

Voznik pod vplivom alkohola za več kot dvakr...

708 ogledov pred 5 meseci

Policijski helikopter že 30 let v vlogi štorke

588 ogledov Pred 1 letom

Ob dnevu policije pripravili dan odprtih vrat

338 ogledov pred 3 meseci

Slovenski policisti v mednarodni civilni misiji ...

287 ogledov Pred 1 letom

Policijski konji v Ljubljani v uporabi že od leta 1920

160 ogledov pred 3 meseci

Slovenski policisti v mednarodni civilni misiji v...

137 ogledov Pred 1 letom

3. Breakenridge, D. in Solis, B. (2010). Putting the Public Back in Public Relations: How Social Media is Reiventing the Aging Business of PR. New Jersey: Pearson Education Breakenridge, 2007.
4. DiStaso, W. M. (2016). The Evolution of Social Media Research. Dostopno na: <http://www.instituteforpr.org/evolution-social-media> (1. 12. 2016).
5. Eurostat. (2016). Individuals using the internet for participating in social networks. Dostopno na: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tin00127&plugin=1> (20.12. 2016).
6. GlobalWebIndex. (2014). The latest social networking trends. Dostopno na: <https://www.globalwebindex.net/blog/gwi-social-q4-2014-the-latest-social-networking-trends> (28. 12. 2016).
7. Graham, W. M. (2014). Government communication in the digital age: Social media's effect on local government public relations. Public Relations Inquiry 3 (3).
8. Lah, S. (2010). Družbeni mediji – zabava ali orodje? Ljubljana: IZUM. Dostopno na: http://home.izum.si/cobiss/OZ/2010_3/Html/clanek_02.html.
9. Marketing Magazin. Kaj o Instagramu in Snapchatu menijo milenijci in generacija Z? (7. 11. 2016). Dostopno na: <http://www.marketingmagazin.si/novice/mmarketing/13465/kaj-o-instagramu-in-snapchatu-menijo-milenijci-in-generacija-z> (1. 1. 2017).
10. Mesojedec, U. (2008). Retrospektiva prvih let spleta 2.0. Dostopno na: <http://www.monitor.si/clanek/retrospektiva-prvih-let-spleta-2-0/123112/> (5. 12. 2016).
11. Pristop. (2015). Večzaslonskost – deljena pozornost na več zaslonov hkrati. Dostopno na: http://www.pristopmedia.si/bralni_koticek/clanek?aid=62 (2. 1. 2017).
12. Scott, M. D. (2010). The new rules of marketing & PR: how to use social media, online video, mobile applications, blogs, news releases, and viral marketing to reach buyers directly. 2. izdaja. New Jersey: John & Wiley & Sons Drapeau (2009).
13. Statista. (2016a). Number of internet users worldwide from 2005 to 2016. Dostopno na: <https://www.statista.com/statistics/273018/number-of-internet-users-worldwide/> (1. 1. 2017).
14. Statista. (2016b). Statistics and facts about Social Networks. Dostopno na: <https://www.statista.com/topics/1164/social-networks/> (1. 1. 2017).
15. Statistični urad. (2016). Uporaba interneta v gospodinjstvih in pri posameznikih. Dostopno na: <http://beta.stat.si/StatWebPDF/PrikaziPDF.aspx?id=6263&lang=sl> (16. 2. 2017).
16. Supa, W. D. (2014). A Qualitative Examination of the Impact of Social Media on Media Relations Practise. Dostopno na: <http://www.instituteforpr.org/a-qualitative-examination-of-the-impact-of-social-media-on-media-relations-practise/> (1. 1. 2017).
17. Škrinjar, K. (2014). Po 10 letih na Facebooku okrog 600.000 Slovencev. Dostopno na: <http://www.delo.si/druzba/panorama/po-10-letih-na-facebooku-okrog-600-000-slovencev.html> (1. 1. 2017).
18. Tomažič, A. (2013). Moč družbenih omrežij. Dostopno na: <http://www.pogledi.si/druzba/moc-druzbenih-omrezij> (1. 1. 2017).
19. Policija. (2014). Usmeritve za delo policije na področju odnosov z javnostmi.
20. Wright, K. D. in Hinson, D. M. (2014). Emerging Media Use in Public Relations Practise: A Longitudinal Analysis Between 2006 and 2014. Public Relations Journal 8 (2). Dostopno na: <http://www.instituteforpr.org/wp-content/uploads/2014WrightHinson.pdf> (1. 1. 2017).
21. Wright, K. D. in Hinson, D. M. (2009). An Analysis of the Increasing Impact of Social and Other New Media on Public Relations Practice. Dostopno na: http://www.instituteforpr.org/wp-content/uploads/Wright_Hinson_PR_Miami.pdf (16. 2. 2017).

Na spletnem mestu YouTube je objavljenih več kot 50 avtorskih videoposnetkov.

V policijskih vrstah osem novih policistov specialistov – varnostnikov

Za osmimi policisti, ki so končali usposabljanje za specialiste – varnostnike, je kar 528 ur izobraževanja. V trimesečnem usposabljanju je bilo med kandidati največ navdušenja za taktike osebnega varovanja in streljanja, ki so tudi najzahtevnejše, saj od udeležencev zahtevajo visoko stopnjo zbranosti in odgovornosti.

Najzahtevnejša je bila tridnevna taktična vaja

»Proces usposabljanja je potekal v treh modulih v obliki predavanj in podajanja teoretičnih vsebin ter praktičnega dela. Najbolj dinamična in najzahtevnejša je bila zaključna, kar tridnevna taktična vaja varovanja varovane osebe, ki je vključevala različne nepredvidljive situacije in bila praktični preizkus pridobljenega znanja,« je pojasnil vodja

usposabljanja na Centru za varovanje in zaščito (CVZ) Boštjan Perklič.

Dodal je še: »Inštruktor, ki igra vlogo varovane osebe, pri tem ne ocenjuje le strokovnega znanja, temveč tudi osebni odnos do varovane osebe, komunikacijo, osebno urejenost in smisel za timsko delo. Pozoren je na ukrepanje policistov ob dogodkih in v okoliščinah, ki od posameznika ali skupine zahtevajo hiter ter učinkovit odziv, saj je lahko tudi od tega odvisna varnost varovane osebe.«

Delo policista specialista – varnostnika ni za vsakogar

Za udeležbo na usposabljanju, ki ga je treba opraviti pred zasedbo delovnega mesta policist specialista – varnostnik na CVZ, lahko kandidirajo policisti, ki so v Policiji zaposleni vsaj tri leta, imajo vozniški izpit B-kategorije (zaželeno tudi C-kategorije), so ustrezno psihofizično pripravljene, imajo smisel za timsko delo in pri njih ni varnostnega zadržka.

V izbirnem postopku opravijo predstavitveni intervju, sledi testiranje oziroma preizkus (t. i. Cooperjev test, T-test, plavanje, vožnja, streljanje, praktični postopek in znanje angleškega jezika) ter razgovor s strokovnjakom psihologije.

»Izbirni postopek je prilagojen liku in osebnosti varnostnika. Varnostnikova pooblastila so enaka, kot jih imajo drugi policisti, vendar se taktika dela v večini nalog popolnoma razlikuje od taktike dela policista, zato bi jih težko primerjali s pogoji za sprejem v katero od drugih policijskih enot. Morda bi bili, vendar le v segmentu psihofizične pripravljenosti in streljanju, lahko še najbližje pogojem za sprejem v Specialno enoto,« dodaja Perlič.

CVZ trenutno zaposluje okrog 60 izkušenih varnostnikov, ki se nenehno usposablajo in skrbijo za ustrezno psihofizično pripravljenost. V zadnjem desetletju se enota ni pomlajevala, tako da je povprečna starost varnostnika 40 let.

Delo policista specialista – varnostnika je pisano na kožo odgovornim, samozavestnim, discipliniranim, prilagodljivim, razgledanim, dinamičnim, natančnim in komunikativnim policistom, ki morajo nenehno vzdrževati odlično psihofizično pripravljenost, obvladovati stresne situacije in za svoja dejanja prevzemati polno odgovornost. To so policisti, ki morajo sprejemati pravilne in strokovne odločitve v različnih, tudi težkih okoliščinah. Pomembno je, da poznajo svojo osebnost, pravila lepega vedenja in protokolarna pravila. Policisti specialista – varnostniki morajo delo opravljati diskretno, znati sprejemati kompromise, se »zlititi« z okolico in dogajanjem ter tako postati »neprepoznavni«. Težko je predpisati in predstaviti vse znanje ter lastnosti dobrih varnostnikov, odgovarja Perklič, bistveno pa je, da pridobljeno znanje

in večšine razvijajo ter vzdržujejo z ne-
nehnim urjenjem.

Ob izrednih dogodkih varnostnik ni nikdar sam

O neprijetnih in nevarnih situacijah, v katerih so varnostniki uspešno zaščitili varovane osebe pred neposrednim ogrožanjem, ne slišimo pogosto, a so se v preteklosti že zgodile. »Ob izrednih dogodkih varnostnik ni nikdar sam. Reagira tudi drugi in tretji krog varovanja, to so operativni del in policisti, ki mu omogočijo, da lahko uspešno in učinkovito izvede evakuacijski postopek. Take dogodke na CVZ skrbno preučimo in obravnavamo na operativni ter izobraževalni ravni.«

Usposabljanje, ki se je začelo 12. septembra ter končalo 16. decembra, je vključevalo pestro in raznoliko znanje iz prava, varovanja oseb, taktike dela, predhodnih opravil, načrtovanja varovanja, protokolarnih pravil in obveščevalne zaščite, urili so splošno telesno pripravljenost, samoobrambo s praktičnim postopkom, spretnost v oborožitvi in streljanju, nujno medicinsko pomoč, vožnjo motornih vozil, ravnanje in uporabo telekomunikacijskih sredstev, vadili so znanje tujega jezika ter streljanje in opravljali vaje za izgradnjo tima. Poleg izvajalcev in strokovnjakov CVZ so na

usposabljanju sodelovali strokovni izvajalci drugih notranjih organizacijskih enot Generalne policijske uprave ter zunanjih služb, in sicer Policijska akademija, Specialna enota, Letalska policijska enota, Postaja pomorske policije, Urad za informatiko in telekomunikacije,

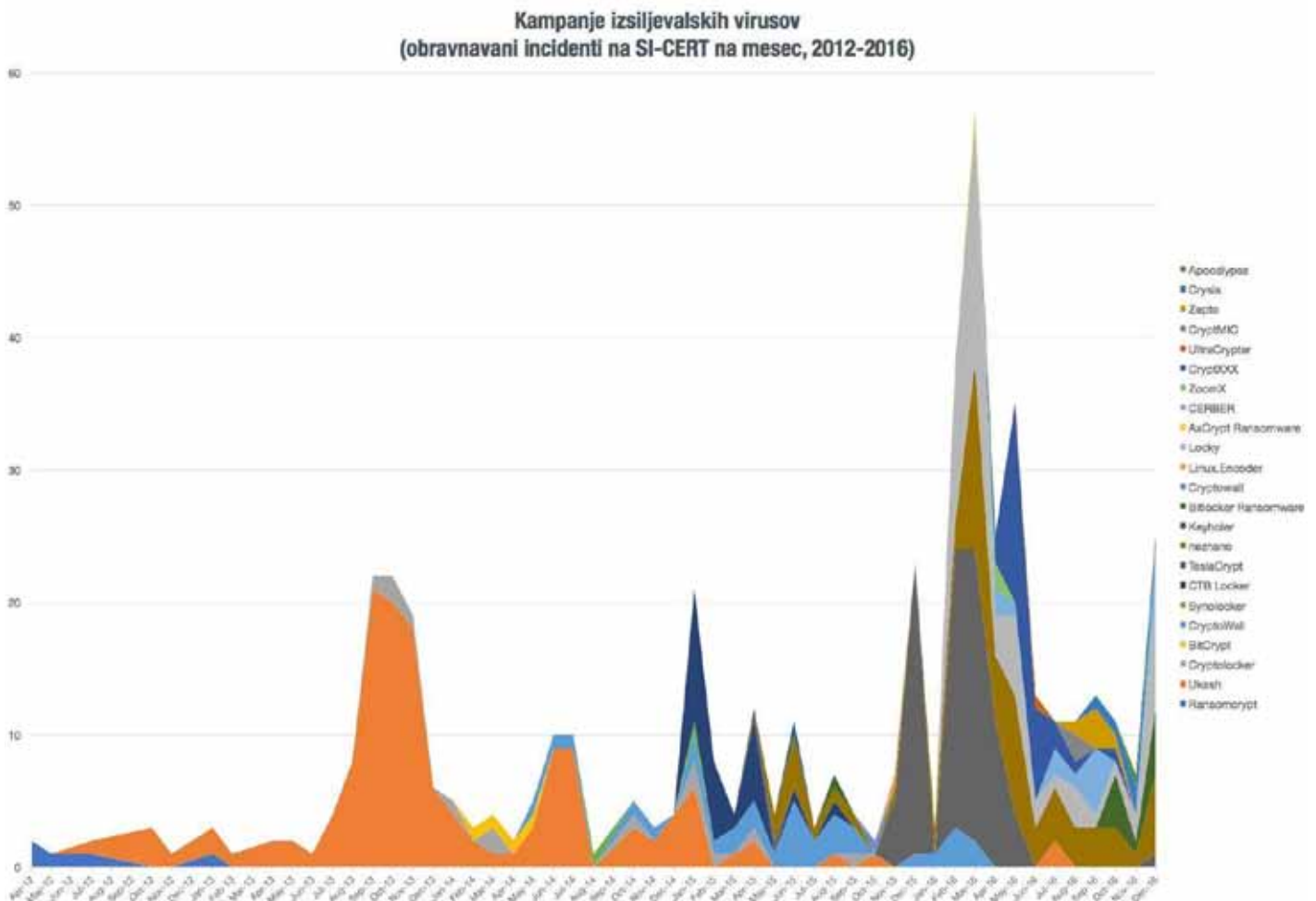
Uprava kriminalistične policije, Slovenska vojska, Protokol Republike Slovenije, Jedrska elektrarna Krško in Slovenska obveščevalno-varnostna agencija.

*Besedilo: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor
Foto: Boštjan Perklič, CVZ*

Plačaj ali se poslovi od dokumentov!

Izsiljevalski virusi, ki zaklenejo vse dokumente in zahtevajo plačilo odkupnine, so zadnja leta največja grožnja pri kibernetski varnosti tako v Sloveniji kot tudi po svetu. Nič ne kaže, da bo leto 2017 prineslo končno rešitev, le kiberkriminalci iščejo vedno nove načine, kako prepričati uporabnike, da prenesejo okuženo priponko. Na nacionalnem odzivnem centru SI-CERT že dlje časa opozarjamo na širjenje izsiljevalskih virusov, od leta 2014 pa se nevarnost okužbe močno povečuje. V letu 2016 smo prejeli čez 500 prijav, kar je več kot dvakrat toliko kot leto prej. Okuženi so bili zdravstveni domovi, lekarne, šole, knjižnice, mestne občine, muzeji, mala in velika podjetja ter številni posamezniki.

Slika 1: Pregled napadov izsiljevalskih virusov v letih 2012–2016 (vir: SI-CERT)

Kako se lahko okužite z izsiljevalskim virusom?

Izsiljevalski virusi se širijo predvsem prek okuženih priponk v elektronski pošti. Ob odprtju okužene priponke se zažene virus, ki zašifrira vse dokumente na računalniku – fotografije, posnetke, besedilne datoteke, vse! V zameno za šifrirni ključ mora žrtev plačati odkupnino v višini od 1 do 2 bitcoinov. Trenutno 1 bitcoin na borzi dosega že vrtoglavih 860 evrov, zato ta virus za posameznika, ki je žrtev izsiljevanja, pomeni veliko finančno škodo. Obenem je to tudi zelo dober razlog, zakaj se pojavljajo vedno nove različice izsiljevalskih virusov – so namreč velik vir zaslužka za spletne kriminalce. Običajno je veljalo opozorilo, da ne smemo odpirati priponk neznanih pošiljateljev, še posebno ne tistih s končnico .exe. Virusi v zadnjem letu pa potvarjajo naslovnik in videti je, kot da smo si sporočilo z okuženo priponko poslali sami ali nam ga je poslal znanec. Izsiljevalski virus Locky se na primer širi v obliki dokumenta Word s končnico .docm.

Opozorilne znake, da gre za škodljivo datoteko, težko strnemo v nekaj povedi. V mislih imejte preprosto pravilo: »Če ne vem, zakaj sem dobil pošto, nikoli ne odpiram priponk, niti ne klikam na povezave!« Spletni kriminalci se navadno (uspešno) zanašajo na našo radovednost, zato razpošiljajo elektronsko pošto s priponkami, ki vzbudijo našo pozornost. Tako se virusi skrivajo v opozorilih o neplačanih računih, obvestilih logistične službe o prispeli pošiljki, tudi v novoletnih e-voščilnicah.

Druga možnost okužbe z izsiljevalskimi virusi je, da po spletu brskate z zastarelo različico brskalnika; nevarne so lahko že povsem običajne spletne strani, na primer spletna trgovina, v kateri nakupuje vaša sodelavka, ali spletna stran vrtca, ki ga obiskujejo vaši otroci. To imenujemo okužba v mimohodu, saj vam dejansko ni treba ničesar prenesti na računalnik, dovolj je že sam obisk spletne strani. Zato je nujno, da ves čas skrbite za posodabljanje operacijskega sistema, brskalnika in vseh nameščenih programov, saj s popravki odpravljate tudi

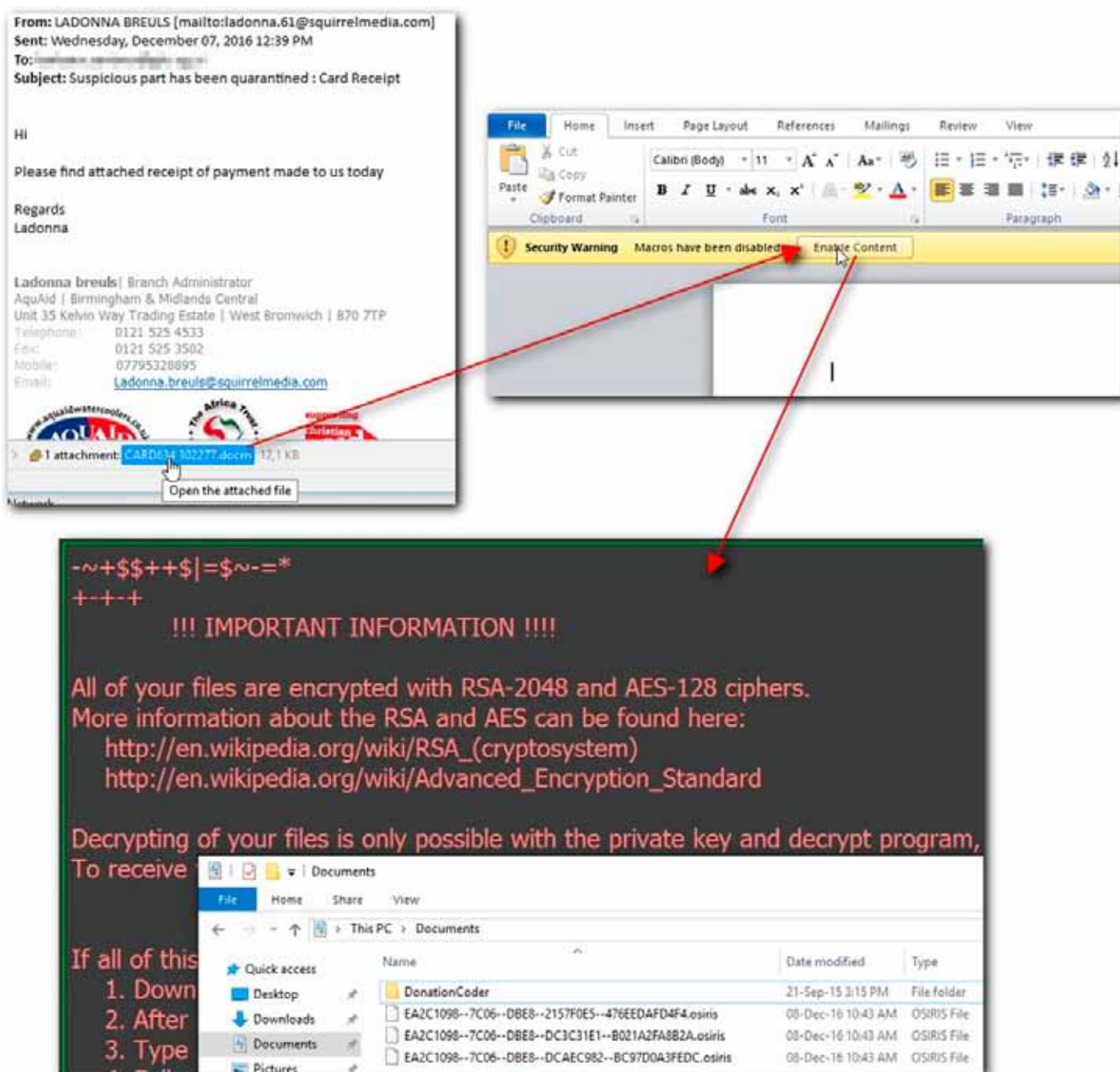
t. i. varnostne luknje in zmanjšujete možnost zlorabe svojega računalnika.

Rešijo vas lahko le varnostne kopije!

Dosedanje izkušnje kažejo, da so imele žrtve ob okužbi le malo možnosti za ukrepanje. Če niso imele ustreznih varnostnih kopij pomembnih dokumentov, je bilo plačilo kriminalcem žal edina možnost. Na protivirusne programe se ne morete 100-odstotno zanesiti, saj pride virus na računalnik v obliki zmaličene kode, ki je program ne zazna kot škodljive. Obenem pa uporabniki taki kodi sami dovolimo zagon, ko v e-pošti odpremo zlonamerno priponko. Na trgu so se začela pojavljati orodja različnih proizvajalcev programske opreme, ki naj bi kriptoviruse prepoznala po njihovem delovanju, in ne po vsebini, ki je nedoločljiva. Nekateri izmed teh programov, na primer FoolishIT, CryptoPrevent, EasySync, CryptoMonitor in MalwareBytes AntiRansomware, so na voljo tudi brezplačno in ni razloga, da jih ne bi uporabili.

Najučinkovitejša zaščita so še vedno pravilno izdelane varnostne kopije dokumentov oziroma backup podatkov. Pri ustvarjanju varnostnih kopij veljata dve pravili: vedno naredite kopije na dve ločeni lokaciji in redno jih ustvarjajte. Kopijo podatkov ustvarite najprej na zunanji pomnilnik, na primer na zunanji disk ali USB-ključ, po končanem kopiranju pa ju varno spravite nekje zunaj računalnika. Če disk ostane priklopljen, virus zašifrira tudi podatke na njem in s takšno varnostno kopijo si ne moremo pomagati. Drugo kopijo podatkov shranite v oblak: datoteke v oblaku virus sicer ravno tako zašifrira, a jih lahko uporabnik sam povrne v stanje večinoma za 30 dni nazaj. Na voljo je tudi več specializiranih programov za izdelavo varnostnih kopij.

Z globalno iniciativo No More Ransom so žrtvam na voljo določeni dešifrirni ključi, ki omogočajo odklepanje in povrnitev dokumentov brez plačila. Pri omenjenem projektu so julija 2016 združili moči nizozemska policija, Europol ter podjetji Intel Security in Kaspersky Lab, partner pa je tudi slovenski

Slika 2: Primer virusa Locky, ki se širi kot obvestilo o neplačanem računu. Ko odprete priponko z datoteko Word, ki ima končnico .docm, omogočite makre [ENABLE CONTENT] ter tako okužite računalnik.

Slika 3: Na portalu NoMoreRansom.org je na voljo devet dešifrirnih orodij za izsiljevalske viruse

www.varninainternetu.si

DANES JE DAN ZA BACKUP!

Ustvari varnostno kopijo pomembnih dokumentov, ki jih hraniš na osebem računalniku, pametnem telefonu ali tablici. Upoštevaj dve pravili. **Vedno kopiraj podatke na dve ločeni lokaciji**, npr. eno kopijo na zunanji disk, drugo v oblak. Drugo pravilo pravi, da **ni dovolj le enkrat letno poskrbeti za kopije**, poskušaj jih izdelovati sproti, ko ustvarjaš nove vsebine (dokumente, fotografije).

SI-CERT še vedno svetuje, naj bosta glavno vodilo uporabnikom previdnost pri odpiranju priponk in ustrezen backup pomembnih dokumentov, saj je to najzanesljivejši način, da ob okužbi povrnete svoje dokumente. Koristne informacije, kako se lahko zaščitite, najdete na strani www.varninainternetu.si.

nacionalni center SI-CERT. Na spletnem mestu www.nomore-ransom.org lahko uporabniki najdejo informacije o tem, kaj je izsiljevalska oprema, kako deluje ter, najpomembnejše, kako se lahko datoteke zaščitijo in brezplačno odklenejo z upo-

rabo orodij za dešifriranje. Trenutno je na voljo devet orodij za dešifriranje dokumentov, seznam pa se ves čas posodablja in dodajajo se nove različice.

Besedilo: Jasmina Mešič, SI-CERT

Na nadaljevalnem izpopolnjevanju kriminalistov mobilnih kriminalističnih oddelkov v Gotenici

Uprava kriminalistične policije je jeseni v Gotenici organizirala in izvedla nadaljevalno izpopolnjevanje kriminalistov mobilnih kriminalističnih oddelkov (MKO).

Namen izpopolnjevanja je bil utrjevanje predhodno pridobljenega znanja delovanja MKO, pridobivanje in dopolnjevanje strokovnega znanja za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, nadgrajevanje teoretičnega in praktičnega znanja izvajanja policijskih pooblastil, izvajanje različnih oblik taktičnih vaj, izmenjava izkušenj med udeleženci, prenos izkušenj iz istovrstnih enot držav Evropske unije (Avstrija, Nemčija, Španija, Francija, Italija) ter nadgradnja znanja, pridobljenega z delovnimi izkušnjami na terenu. Izpopolnjevanja se je udeležilo okoli približno 50 udeležencev – 40 kriminalistov MKO, osem kriminalistov različnih drugih oddelkov sektorjev kriminalistične policije (SKP) PU in dva višja kriminalistična inšpektorja kriminalistične policije Črne gore.

Obraevane so bile naslednje teme:

- policijska pooblastila (teoretično) in praktični vidiki njihove uporabe s poudarkom na aktualnih novostih po Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol), Pravilniku o policijskih pooblastilih in ZKP. Predstavljena so bila tista pooblastila, ki so bistvena za delo MKO v različnih situacijah. Pozornost je bila namenjena celovitemu poznavanju izvedbe policijskih pooblastil (vključno s formalnimi, za dokumentiranje vseh ukrepov MKO);
- praktična uporaba policijskih pooblastil in zahtevnejši praktični postopki, ki jih izvajajo posamezni kriminalisti MKO, dvojke, manjše in večje skupine uslužbencev MKO (praktična izvedba vseh splošnih policijskih pooblastil, ki se uporabljajo v MKO SKP, prijetja v različnih situacijah, zasegi predmetov, kriminalistične zasede po različnih področjih dela, poostreni nadzori, zaključne akcije);
- aktualne izkušnje MKO s predstavitvijo praktičnih primerov pri izvajanju operativnih dejavnosti na varnostno obremenjenih območjih (VOO) in kriminalnih žariščih;
- predstavitev analize posameznih operativnih kombinacij, v katerih so sodelovali MKO (po en zahtevnejši OK iz SKP PU Kranj, Ljubljana, Maribor in Novo mesto);
- študije posameznih praktičnih primerov uporabe različnih pooblastil MKO in izvedbe prikritih preiskovalnih ukrepov (PPU) z namenom izmenjave izkušenj in prenosa znanja;
- novosti pri taktiki in metodiki delovanja MKO s poenotenjem določenih praktičnih postopkov in prenosom uporabnega znanja z zadnjih seminarjev/usposabljanj ter izmenjav izkušenj v tujini;
- izmenjava izkušenj s kolegi iz Črne gore;
- taktična urjenja uporabe različnih policijskih pooblastil v kombinaciji z uporabo vadbenega streliva SIMUNITION;
- izvajanje zahtevnejših vaj v streljanju;
- izvajanje prikritih preiskovalnih ukrepov;
- celodnevno operativno-taktično urjenje z izvedbo dveh operativno-taktičnih vaj iz različnih operativnih vsebin dela MKO.

Do sredine aprila si lahko na Policijski akademiji ogledate razstavo fotografij z usposabljanja mobilnih kriminalističnih oddelkov.

Nameni izpopolnjevanja za vključene kriminaliste z drugih oddelkov SKP so bili poleg nadgrajevanja trenutnega sodelovanja z MKO predvsem pridobitev ali utrditev dodatnega teoretičnega in praktičnega znanja za izvajanje specifičnih kriminalističnih postopkov, kot so: zahtevnejše zasede, zaključne akcije, tajno opazovanje, zahtevnejši nadzori kriminalnih žarišč in preostale oblike praktičnih postopkov (vključene tudi različne oblike akcijskih streljanj), načrtovanje, organiziranje, usmerjanje, vodenje in izvajanje operativnih opravil znotraj operativnih kombinacij, zaključnih akcij in preostalih zahtevnejših operativnih akcij kriminalistične policije.

Skladno s cilji programa je bil poudarek tudi na izpopolnjevanju znanja kriminalistov MKO različnih SKP PU za skupno delovanje ter krepitvi vodstvenih kompetenc kriminalistov (vodij enot in njihovih pomočnikov) za vodenje svoje enote in vodenje skupin, ki so kombinirane s kriminalisti različnih oziroma več MKO.

V program so bile po načelih nadgrajevanja in praktične uporabnosti vključene predvsem posamezne teoretične in praktične teme, ki jih na matičnih PU zaradi kompleksnosti, številčnosti, večplastnosti, potreb po več strokovnih izvajalcih in potreb po materialno-tehničnih sredstvih ni mogoče izvesti. Izvedbeni načrt je bil pripravljen v sodelovanju z vsemi izvajalci izpopolnjevanja, vodstvi vseh MKO SKP in ob upoštevanju ugotovitev anket s prejšnjih usposabljanj. Načrtovani program je bil izveden v celoti, doseženi pa so bili tudi vsi zadani cilji.

*Besedilo: Franci Kregar, UKP GPU
Foto: Andrej Fevžer, PU Ljubljana*

Novi Zakon o varnosti na smučiščih

V Uradnem listu RS, št. 44/16, je bil 24. junija 2016 objavljen nov Zakon o varnosti na smučiščih (ZVSmuč-1), ki je začel veljati 1. septembra 2016.

Bistvene novosti zakona se nanašajo na poudarjanje smučarjevega samoodgovornega ravnanja, kar pomeni, da mora slednji smučišče uporabljati tako, da ne ogroža ali poškoduje sebe ali drugih in da ne poškoduje naprav na smučišču. Prav tako mora upoštevati navodila in odredbe, ki mu jih dajejo nadzorniki smučišč ali policisti. Ravnanje mora tudi po pisnih navodilih oziroma upoštevati oznake na smučišču (na primer barvne oznake o zahtevnosti smučarskih prog).

Zakon ne ureja več javnih zbiranj na smučišču, saj so ta urejena v posebnem predpisu, vsebuje pa določbe za zmanjševanje števila nadzornikov na smučišču glede na zmogljivost smučišča, in sicer je določeno, da je do

zmogljivosti 500 smučarjev treba zagotoviti enega nadzornika, prej pa je bila ta meja 300 smučarjev.

Za nadzor nad izvajanjem določb zakona in na podlagi tega izdanih predpisov ima policija naslednje pristojnosti (42. člen):

1. upravljavcu smučišča predlaga ukrepe za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti,
2. smučarje in druge osebe na smučišču opozarja na spoštovanje določb ZVSmuč-1 in drugih predpisov,
3. nadzira izvajanje 11. člena (javna zbiranja na smučišču),
4. ugotavlja prekrške iz prvega do šestega odstavka 23. člena (obveznosti smučarjev in drugih oseb na smučišču) in o njih

5. obvešča pristojni prekrškovni organ,
6. preverja psihofizično stanje in vodi postopek o prekršku za kršitve iz 24. člena,
7. izvede policijski postopek v primerih iz 8. točke drugega odstavka 25. člena (nedostojno vedenje do nadzornika ali neupoštevanje njegovega ukrepa),
8. izvaja naloge iz prvega odstavka 26. člena in vodi postopek o prekršku za neupoštevanje ukrepa iz prvega in drugega odstavka 26. člena (odvzem smučarske vozovnice),
9. nadzira izvajanje nalog iz prvega do četrtega, šestega in devetega odstavka 27. člena ter izvaja naloge iz petega in devetega odstavka 27. člena (nesreče na smučiščih).

Obrazložitev nekaterih določb glede pristojnosti oziroma nalog policije

Policija je pristojna za ugotavljanje prekrškov iz prvega do šestega odstavka 23. člena, v katerem so opredeljene obveznosti in prepovedi smučarjev ter drugih oseb na smučišču. Če policisti ugotovijo kršitev teh določb (na primer smučanje, s katerim smučar ogroža druge), skladno z določbami ZP-1 obvestijo pristojni prekrškovni organ, tj. Inšpektorat RS za notranje zadeve.

Če je policija obveščena, da smučar oziroma druga oseba na smučišču ne spoštuje odrejenega zakonitega ukrepa nadzornika, ali če nadzornik prosi za intervencijo zaradi nedostojnega vedenja, napada ali ogrožanja, mora policist na kraju ugotoviti vse okoliščine dejanja. V takšnem primeru policist izvede postopek oziroma ukrepa v skladu s svojimi pristojnostmi (ugotovitev prekrška ali kaznivega dejanja), ugotovi identiteto kršitelja in njegove podatke poda nadzorniku, ki ukrepa v skladu s svojimi pristojnostmi (pisni predlogi za uvedbo postopka o prekršku pristojnemu prekrškovnemu organu). Pri ugotavljanju identitete in posredovanju podatkov je treba v smislu zakona, ki ureja policijska pooblastila, opozoriti, da nadzorniki na smučišču niso uradne osebe državnih organov ali nosilcev javnih pooblastil, zato spadajo v kategorijo drugih upravičenih oseb. Ob obravnavi prej opisanih kršitev policist po potrebi izvede tudi postopke za ugotavljanje psihofizičnega stanja osebe.

Prvi odstavek 24. člena prepoveduje smučanje in izvajanje drugih dejavnosti na smučišču pod vplivom alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi. Določba se torej ne nanaša

samo na smučarje, temveč tudi na druge osebe in osebe pri upravljavcu na smučišču. Policist zaradi suma vpliva alkohola odredi preizkus s sredstvi in napravami za preverjanje alkoholiziranosti, da ugotovi, ali ima oseba v organizmu več kot 0,50 grama alkohola na kilogram krvi ali več kot 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka. O preizkusu se sestavi zapisnik, ki ga podpiše preverjana oseba. Če slednja odkloni odrejeni preizkus, policist v zapisnik o preizkusu navede vzrok odklonitve, če odkloni tudi podpis, pa policist navede tudi to.

Če policist sumi, da je oseba pod vplivom prepovedanih drog ali psihoaktivnih zdravil, lahko odredi preizkus s posebnimi sredstvi oziroma napravami ali strokovni pregled ter prepove nadaljnje smučanje. Policist ob odredbi strokovnega pregleda privede osebo na strokovni pregled v najbližjo zdravstveno ustanovo. Če oseba odkloni odrejeni preizkus s posebnimi sredstvi oziroma napravami ali strokovni pregled zaradi ugotavljanja prisotnosti prepovedanih drog ali psihoaktivnih zdravil, policist v odredbo navede vzrok odklonitve in prepove nadaljnje smučanje.

Policist osebi, za katero se izkaže, da je smučala ali izvajala druge dejavnosti na smučišču pod vplivom prej navedenih snovi, prepove nadaljnje smučanje ter druge športne dejavnosti in dejavnosti na smučišču ter ji tudi odvzame smučarsko vozovnico za ta dan brez povračila stroškov nakupa. O tem obvesti tudi upravljavca smučišča, ki mora preklicati vozovnico in onemogočiti nakup nove za ta dan ter osebi omogočiti vrnitev do vstopa na smučišče, če odvzeta oziroma preklicana vozovnica to omogoča. Enako ravna policist tudi, ko oseba odkloni sodelovanje pri preverjanju takih snovi v organizmu.

Novi zakon v postopku ugotavljanja prisotnosti alkohola in drugih snovi v organizmu pravzaprav ni prinesel nobenih bistvenih sprememb, je pa nekaj sprememb glede obravnave nesreč.

Če je pri nesreči na smučišču prišlo do hude ali posebno hude telesne poškodbe ali smrti, upravljavec smučišča takoj obvesti policijo. Policisti morajo priti na kraj in opraviti ogled v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek. Upravljavci morajo policistom ponuditi vso potrebno pomoč ter po potrebi oziroma po odredbi policistov izvesti druge potrebne ukrepe (na primer zaprtje dela smučišča oziroma proge). Nadzornik mora pomagati policiji pri ogledu kraja nesreče, ki ga ni dovoljeno spreminjati, dokler ogled ni končan. To ne velja, kadar tako zahteva reševanje udeležencev nesreče. Sledi nesreče se smejo odstraniti šele po končanem ogledu oziroma takrat, ko tako odloči policist ali druga uradna oseba, ki vodi ogled.

Pomoč nadzornika policistu pri ogledu kraja nesreče je treba razumeti tudi kot pomoč pri posredovanju osebnih podatkov

udeležencev in prič nesreče na smučišču. Če zaradi domneve o lahki telesni poškodbi ogled začne opravljati nadzornik, naknadno pa se izkaže, da je poškodba huda, nadzornik izpolni zapisnik o nesreči na smučišču in ga izroči policistu, ki je (običajno naknadno) obveščen o nesreči s hudo oziroma posebno hudo telesno poškodbo ali smrtjo. Policist po opravljenem ogledu pošlje kazensko ovadbo ali poročilo pristojnemu tožilstvu skupaj z zapisnikom o opravljenem ogledu in drugimi uradnimi spisi. Izvod nadzornikovega zapisnika ali policijskega zapisnika o ogledu kraja mora vsebovati zahtevane določene podatke iz drugega odstavka 35. člena ZVSmuč-1, ki jih mora policija v osmih dneh poslati Inšpektoratu za notranje zadeve.

Deveti odstavek 27. člena določa, da mora nadzornik oziroma policist, ki je obravnaval nesrečo na smučišču, v primeru, da je v nesreči kdo umrl ali bil poškodovan in odpeljan v bolnišnico, zagotoviti, da so najbližji sorodniki (ali druge bližnje osebe) obveščeni o nesreči. Poskrbeti mora za opremo in drugo premoženje poškodovanega. Predmete umrlega ali poškodovanega, ki so ostali na kraju nesreče in niso potrebni pri preiskavi, mora izročiti lastniku, osebi, ki jo je ta pooblastil, ali sorodniku in izdati potrdilo, s katerim mu ta oseba prejem pisno potrdi. Novost je torej predvsem v obveznosti policistov, da o nesrečah s hudo telesno poškodbo ali smrtjo, ki jih bodo sami obravnavali, obveščajo sorodnike in poskrbijo tudi za predmete poškodovane oziroma umrle osebe.

Sklep

Z novim ZVSmuč-1 se obseg nalog policije ni bistveno spremenil. Še vedno smo pristojni za vodenje postopkov o prekršku v primerih smučanja pod vplivom alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi. Nekaj sprememb je glede postopka obravnave nesreč, predvsem glede pošiljanja podatkov pristojnemu inšpektoratu, obveščanja svojcev in vračanja predmetov udeležencev nesreče.

Podzakonske predpise je treba izdati v enem letu po uveljavitvi zakona, do takrat pa se uporabljajo stari (predvsem glede obrazca o odvzemu smučarske vozovnice, potrdila o prevzemu predmetov in zapisnika o ogledu nesreče).

Usposabljanja in mednarodno sodelovanje

Uprava uniformirane policije (UUP) GPU je 21. in 22. decembra 2016 izvedel usposabljanje policistov za delo na smučiščih. Teoretični del usposabljanja je potekal v prostorih Policijske akademije, praktični del pa je bil izveden drugega dne na smučišču Krvavec. Namen usposabljanja je bil ustrezna priprava policistov za izvajanje pooblastil oziroma nalog na smučiščih, osnovni poudarki pa so bili predvsem na naslednjih temah:

- spremembe, ki jih je prinesel novi Zakon o varnosti na smučiščih (ZVSmuč-1),
- nadzorstvo IRSNZ in evidence,
- varno delo v visokogorju in na smučiščih,
- mednarodna vedenjska pravila na smučišču – FIS-pravila,
- obratovanje smučišča in ukrepi upravljavca za varnost,
- varnost na smučiščih in policijsko delo v skupnosti ter
- tehnike in zakonitosti smučanja.

Izvajalci usposabljanja iz Policije so bili vodja usposabljanja Alojz Sladič in Tomislav Omejec (oba SSP UUP GPU), in Robert Kralj (LPE UPS GPU). Drugi izvajalci so bili še Sonja Lokar, DPDVN MNZ, Vojko Kos, IRSNZ MNZ, Roman Šturm iz Smučarske zveze Slovenije in Uroš Zupan z RTC Krvavec.

Na usposabljanju je bilo največ časa namenjenega obravnavi novega ZVSmuč-1, in sicer predvsem sprememb, ki jih je prinesel za delo policije. Predstavnik Smučarske zveze Slovenije je podrobneje predstavil mednarodna vedenjska pravila na smučišču – FIS-pravila, njihov razvoj, pomen in namen. Razmejitve med pristojnostmi za nadzor policije in inšpektorjev IRSNZ je predstavil predstavnik IRSNZ. Pri praktičnem delu usposabljanja sta sodelovala tudi predstavnika RTC Krvavec. Vodja smučišča in hkrati vodja nadzornikov je policistom predstavil pomen varnostnega pregleda smučišča in najbolj izpostavljena oziroma kritična mesta, ki morajo biti še posebej varovana.

Na praktičnem delu usposabljanja je bila izpostavljena potreba po nabavi modularnih nahrbtnikov za delo na smučiščih (prenos fotoaparata, alkotesta, metra, obrazcev itd.), prav tako pa je bila podana pobuda za postopno zamenjavo oziroma posodobitev oblačil – uniforme policistov smučarjev.

Konec januarja in na začetku februarja 2017 se je deset policistov s PU Maribor, Kranj, Celje in Nova Gorica udeležilo usposabljanja za vožnjo z motornimi sanmi, ki ga je organiziral UPS CVZ.

V tej smučarski sezoni smo nadaljevali tudi sodelovanje s hrvaško policijo pri zagotavljanju varne (zimске) turistične sezone, in sicer sta v obdobju hrvaških zimskih počitnic na smučiščih Kope, Rogla in Kranjska Gora delo opravljala dva hrvaška policista.

Po več letih je končno zaživel tudi sporazum o skupnem zagotavljanju varnosti na povezanem smučišču Kanin – Sella Nevea, ki sta ga marca 2013 podpisali italijanska in slovenska policija. Med zimskimi počitnicami so tako policisti obeh držav že izvajali skupne naloge in s tem pripomogli k večji varnosti obiskovalcev smučišča.

Besedilo: Alojz Sladič, UUP GPU
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Za pomoč policiji pripravljena prva generacija pomožnih policistov

»Slovesno prisegam, da bom pri izvajanju nalog policije vestno ...« Te besede je bilo mogoče slišati v petek, 3. februarja 2017, v športni dvorani v Tacnu. Tam je v postroju mirno stalo 56 kandidatov pomožne policije, ki so s svojim zadnjim svečanim dejanjem pred generalnim direktorjem Policije končali skoraj eno leto trajajočo zgodbo.

Čas kar leti ...

Ali je mogoče, da je preteklo že toliko časa? Vse se je namreč začelo slabo leto dni pred tem svečanim dogodkom oziroma 23. februarja 2016, ko je Ministrstvo za notranje zadeve objavilo javni razpis za kandidate za pomožne policiste. Prijavo je oddalo približno 600 oseb, izmed katerih je do konca ostala le peščica, slabih deset odstotkov. Na prvi pogled je to skupina povsem naključno izbranih ljudi – mešanica moških in žensk, po starosti mladih in srednjih let, različnih poklicev, veččin, izkušenj. Ta pestra družčina, ki šteje 56 članov, prinaša tudi enako število različnih življenjskih zgodb, a vse imajo nekaj skupnega: željo postati pomožni policist.

Prvo dejanje naše skupne zgodbe se je začelo pisati v petek, 11. marca 2016.

To je bil namreč rok za oddajo prijave na razpis. Sledilo je obdobje pričakovanj, v katerem smo se vsi spraševali, kaj se bo zgodilo. Končno je prišel maj 2016, ko so začele prihajati prve novice – povabljeni smo bili na preizkus psihofizičnih sposobnosti, na katerem so se preverjale telesne sposobnosti in psihološke lastnosti kandidatov. Ta preizkus je bil za nas, kandidate, tudi prva priložnost, da se med seboj spoznamo.

Temu je sledilo novo obdobje pričakovanj, ki je trajalo dober mesec dni. Konec junija smo namreč prejeli vabila na razgovor z izbirno komisijo. Tisti, ki smo razgovor uspešno prestali, smo bili povabljeni na preventivni zdravstveni pregled. Med opravljanjem zdravstvenih pregledov so neznan obrazci kandidatov postajali vse bolj prepoznavni.

Začele so se plesti prve prijateljske vezi, ki so se nato samo še poglobljale.

Ponovno je sledilo obdobje nestrpnega pričakovanja. Ali smo sprejeti? Se bo program izvajal? Kakšno bo usposabljanje? Koliko nas bo povabljenih? Takšna in podobna vprašanja so postala stalnica v pogovorih med prihodnjimi kolegi.

Končno je prispel september in dan, na katerega smo vsi zelo težko čakali. Prejeli smo povabilo na podpis pogodbe za osnovno usposabljanje za pomožne policiste. Na družbenem omrežju je završalo od navdušenja. 24. oktober je bil nato dan, ki ga nihče izmed nas ni želel zamuditi. Takrat smo podpisali prve pogodbe in pomerili nova oblačila. Kmalu je prišel poziv kandidatom, naj se 14. novembra 2016 ob 7. uri

Jožef: »Postali smo dobro usposobljen kader. Smo temeljni kamen razvoja kakovosti in uspešnosti prve generacije pomožne policije 2016, ne glede na število še prihajajočih kandidatov. Kljub krizi, ki nas je doletela, smo izkazali enotnost, solidarnost, sožitje in pripadnost domovini. Ko smo se kot kandidati znašli v krizi, sem pogrešal dejavnost Republike Slovenije, ki bi morala stanje urediti, kot je treba. Mi smo za našo državo pripravljene dati tudi lastna življenja.«

Matej: »Kolegialnost, predanost, vztrajnost in želja po uspehu. Dihali smo kot eno, končali pa s skupnim vzklikom 'PRISEGAM!'. Postali smo velika družina, ki je držala skupaj v dobrem in slabem ... Med seboj smo se spodbujali in inštruktorji so nam bili vzor. Slednji so svoje delo opravljali zelo korektno, s srcem in željo, da bi pri policijskem delu delali predano in za dobro soljudi ...«

zglasimo v Vadbenem centru Gotenica. Tam bomo začeli osnovno usposabljanje za pomožne policiste. Ta dan je bil najpomembnejši v naši skupni zgodbi, saj smo kot kandidati za pomožne policiste prvič oblekli službene uniforme, obuli terenske škornje ter se začeli usposabljanje. Tisti dan se je za nekatere začel že zelo zgodaj, saj so prihajali tudi iz najbolj oddaljenih krajev Slovenije. Prav prijetno je bilo videti nekatere Štajerce in Prekmurce, ki so se že ob 6. uri zjutraj zbrali na jutranji kavici na dogovorjenem mestu v Kočevju. Pri tem so nas nekateri razveselili s sveže pripravljenimi domačimi dobrotami. Tako okrepčane nas je le še kratka pot ločila od Gotenice, kjer so nas že nestrpnost pričakovali. No, čez dan se je izkazalo, da so bili Primorci še bolj nadobudni, saj so se tam oglasili že dan prej!

Tako se je za nas, 1. generacijo, začelo osnovno usposabljanje za pomožne policiste, na katerem smo se seznanili z osnovami policijskega dela ter spoznali nekatere izzive, pričakovanja in odgovornosti, ki jih takšno delo prinaša. Začela se je zgodba, ki nas je najprej razdelila v oddelke A, B in C, nato notranje

Bojan: »Postati policist, DA ali NE? Kaj to pomeni za nas, ki živimo običajno civilno življenje? Ali je to za nas en svet ali dva? Ali se moraš roditi kot policist, da lahko to postaneš? Ugotavljam, da biti policist pomeni hkrati biti človek, ki se zaveda odgovornosti poklica in ki je dovolj človeški, da se odgovorno in strokovno odzove na težke in nepredvidljive življenjske situacije ter se zaveda, da je zakon vodilo v življenju ter da ima življenje mnogo več barv, kot sta črna in bela. Posameznik kot policist mora gledati na življenje z vseh strani, ne le tako, kot je zapisano v zakonu. Pri tem lahko koristi diskrecijsko pravico pri izvajanju pooblastil. Včasih mora na silo zatreti človeška čustva, ker so pričakovanja službe kompleksna, včasih pa mora, ko se zazre v sonce, zamizati na obe očesi, saj je življenje barvito. Ob koncu usposabljanja – in to kljub požrtvovalnemu delu inštruktorskega osebja, ki je bilo izjemno razumljivo in fleksibilno – je ostal majhen priokus neuresničenih želja, saj smo si kot kandidati na trenutke želeli tudi kakšen dodaten kos opreme. Ta občutek pa takoj zbledi, ko si na terenu in postaneš naš.«

poenotila in povezala po oddelkih ter končno z zdravim tekmovalnim vzdušjem, obogatim z elementi pozitivnega humorja, združila v prvo generacijo pomožnih policistov. Ta zgodba nam je prinašala raznovrstne izzive in presenečenja. Lahko bi se spisala na 56 različnih načinov, vendar bi vse te zgodbe imele podobno rdečo nit – pripadnost enoti ter veliko ZAHVALO inštruktorjem in

preostalemu osebju za njihovo požrtvovalno delo, ki je preseglo vsa pričakovanja.

Pa se vrnimo v športno dvorano v Tacnu: »... zakonito izpolnjeval svoje naloge ter spoštoval človekove pravice in temeljne svoboščine.« Po teh besedah je iz 56 zbranih grl zdaj že pomožnih policistov soglasno zadonela beseda PRISEGAM.

Gregor: »Moram povedati, da je bila izkušnja nedvomno nepozabna in kljub napornemu delu sem vesel, da nam je uspelo. Osebjem, ki nas je poučevalo, je bilo odlično. Pozitivno sem bil presenečen predvsem nad odnosom z osebjem, ki nas je poučevalo v Gotenici, in nad odnosom med nami kandidati. Spoznavali smo orožje, borilne veščine. Program celotnega izobraževanja je bil odlično pripravljen.«

Osnovni pregled vsebine usposabljanja

Prvi del je obsegal štiritedensko strokovno-teoretično usposabljanje v Vadbenem centru Gotenica, ki je bilo zelo intenzivno, a hkrati zelo zanimivo in vsebinsko odlično pripravljeno (predvsem glede na zelo kratke časovne okvire). Kljub izredno napornemu delovniku, ki je potekal od ponedeljka do petka, motivacija in koncentracija pri kandidatih nista popuščali. Pri delu smo podrobneje spoznali naslednja področja policijskega področja: policijska pooblastila s praktičnim postopkom, policijska taktika in oborožitev, kriminalistika s kazenskim pravom, prekrškovno pravo, organizacija in naloge

policije, informatika in telekomunikacije ter seveda policijska uporaba borilnih veščin. Deležni smo bili veliko teoretičnih osnov v obliki predavanj, hkrati pa smo imeli dovolj praktičnega dela, spoznavali smo ključne elemente policijskih postopkov, streljali z različnimi tipi orožja, vadili samoobrambo – vse z namenom, da bi lahko začutili pravi utrip terenskega dela.

Drugi del usposabljanja je bil predvsem praktičen. Trajal je dva tedna in se izvajal na terenu v lokalnem okolju, torej na policijskih postajah po celotni Sloveniji, kamor smo bili predhodno razporejeni. V kratkem času, ki je bil na voljo, smo poskušali opraviti čim več terenskega dela, pri tem pa smo sveže znanje iz Gotenice primerjali z izku-

šnjami kolegov policistov z večletnim stažem. V veliki večini je bilo delo po različnih razporedih zelo zanimivo in intenzivno, nikakor pa ne preprosto ali monotono. Lahko izrazimo le spoštovanje do kolegic in kolegov na terenu, ki glede na številne izzive policijskega dela v (včasih) skoraj nemogočih razmerah ohranjajo trezno glavo in profesionalen odnos do dela!

Konec usposabljanja

Ob koncu strokovno-teoretičnega dela usposabljanja v Gotenici je bila z nami, udeleženci, izvedena anketa o obravnavanih tematikah in preostalih vidikih usposabljanja (na primer izvajalci in oprema usposabljanja, nastanitev in hrana). Poleg podajanja izobraževalnih vsebin je bilo ves čas mogoče občutiti pomen policijske strokovnosti in integritete, pripadnosti, kolegialnosti in razumevanja poklica policista kot takega, pa tudi upoštevanja reda in discipline v tem zelo specifičnem poklicu. Kandidati smo z zelo visokimi ocenami nagradili delo inštruktorjev in podpornega osebja v centru, nekoliko slabše pa je bila nagrajena podpora, in to predvsem zaradi pomanjkljive opreme in nekaterih neurejenih statusno-pravnih zadev. Zadovoljstvo z usposabljanjem se je ohranilo tudi po koncu praktičnega dela na terenu, čeprav je idilično in nadzorovano goteniško okolje zamenjala realnost terena z vsemi svojimi otenki.

Besedilo: Bojan Skvarča in Emanuel Banutai

Foto: osebni arhiv pomožnih policistov

Emanuel: »Ob koncu usposabljanja nam pogled že nehote uhaja v prihodnost ... in novim izzivom naproti! Kljub svojim siceršnjim življenjskim obveznostim smo se odločili tudi za pot znotraj pomožne policije, ker preprosto čutimo, da je tako prav! Da je to naše poslanstvo, naš prispevek k družbi za boljši jutri. Po uspešno opravljenem 280-urnem intenzivnem osnovnem usposabljanju, podpisu pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji in končno tudi svečani zaprisegi smo bili uradno razporejeni v matične enote, kjer bomo ob vpoklicu izvajali polna policijska pooblastila. Vpoklicani bomo, če bo zaradi nemotenega opravljanja nalog policije treba nadomestiti odsotnost večjega števila aktivnih policistov, ob naravnih in drugih nesrečah, v primerih hujše ogroženosti javne varnosti, za zavarovanje državne meje in ob pojavu krize oziroma izrednega ali vojnega stanja. Še ena lepa stran tega usposabljanja so odlični prijateljski odnosi, ki so se stkali v tem obdobju in se bodo ohranili tudi v prihodnje. Hkrati smo zelo ponosni, da smo postali člani prve generacije pomožnih policistov. Še enkrat iskrena zahvala našim inštruktorjem – želimo jim veliko uspehov pri delu z novimi generacijami. Svojim matičnim enotam pa sporočamo, da so naša pričakovanja in želje po novem znanju o policijski dejavnosti zelo veliki! Mi smo pripravljeni!«

Izjemen odziv zaposlenih na preventivnih predavanjih o boleznih raka na dojki in raka pri moških

V organizaciji posvetovalnega telesa za integracijo načela enakosti spolov na Ministrstvu za notranje zadeve z organizacijo v sestavi sta konec lanskega leta za zaposlene potekali predavanja Pregledujem si dojke – potrjujem si zdravje in Moški raki – sedanost in preventiva.

Zdravje žensk in moških je treba spremljati in obravnavati ločeno, in ne v neposredni medsebojni primerjavi, saj imajo zaradi različnih bioloških značilnosti, reproduktivnih funkcij ter različnega načina življenja in izpostavljenosti dejavnikom tveganja, kar je posledica različnih spolnih vlog, različne vzorce bolezni.

Slovenija se uvršča med razvite države z najvišjo pogostnostjo raka na materničnem vratu in raka na dojki, v zadnjih desetih letih pa se je precej povežala tudi pogostnost raka na prostati.

Predavanja za predstavnice ženskega spola je izvedla višja medicinska sestra Majda Šmit z Zbornice zdravstvene in babiške nege ter Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (<https://www.zbornica-zveza.si>). Udeležilo se ga je več kot 300 zaposlenih na MNZ in Policiji.

Za predstavnike moškega spola je predavanje izvedel asist. Borut Gubina, dr. med., s Kliničnega oddelka za urologijo Kirurške klinike UKC v Ljubljani, v sodelovanju s predstavniki Društva uroloških bolnikov (<http://www.dub.si>). Predavanja se je udeležilo 115 zaposlenih.

Rak na dojki

Rak na dojki je najpogostejša oblika raka pri ženskah. Za njim zboleva vse več žensk, v Sloveniji že skoraj 1200, umre pa jih okrog

400. Število se iz leta v leto povečuje. Pri ženskah, mlajših od 40 let, je redkejši – več kot tri četrtine na novo zbolelih je starejših od 50 let.

Umrljivost za rakom na dojki lahko zmanjšamo z zgodnjim odkrivanjem. Zgodaj odkrita bolezen namreč pogosto pomeni znosnejše zdravljenje in manj trajnih posledic po končanem zdravljenju.

S samopregledovanjem dojk lahko ženske pomembno prispevamo k zgodnjemu odkrivanju tega raka. Svetuje se samopregledovanje enkrat mesečno.

Ogroženost je večja pri ženskah, ki:

- imajo bližnjo sorodnico, zbolelo za rakom na dojki (mati, tete, sestre),
- imajo dokazne spremembe v genih BRCA1 ali BRCA2,
- so imele prvo menstruacijo pred 12. letom ali zadnjo po 50. letu starosti,
- so prvič rodile po 30. letu ali pa sploh niso rodile,
- so več let jemale hormone za lajšanje težav v menopavzi,
- so po menopavzi pretežke ali premalo dejavne,
- čezmerno uživajo alkoholne pijače.

Znaki, zaradi katerih morate takoj obiskati zdravnika:

- če opazite zatrdlino, ki jo otipate večkrat na istem mestu in se ne spreminja z menstruacijo, traja pa več kot mesec dni,
- neboleča bula, spremenjena oblika dojke ali barva njene kože,
- uvlečena bradavica ali izcedek iz nje.

Zavedajte se,

- da začetna znamenja bolezni lahko odkrijemo same, če jih le poznamo in smo nanje pozorne,

- da med take bolezni spada tudi rak na dojki,
- da je rak na dojki eden izmed najbolj obvladljivih,
- da vsako leto v Sloveniji za tem rakom zboli skoraj 1200 žensk!

Strokovnjaki svetujejo,

- da si dojke pregledujemo same in da ne odlašamo s temeljitim pregledom pri zdravniku (češ, saj bo minilo), če opazimo katera od sumljivih znamenj.

Res je,

- da vsaka bulica, ki jo morda otipate, še ne pomeni raka,
- da vam stanje zanesljivo pojasni le natančen strokovni pregled,
- da je zdravljenje, če gre za raka, uspešnejše, če ga začnete čim prej.

Preprečevanje:

- redna telesna dejavnost,
- zdrava prehrana,
- izogibanje alkoholnim pijačam,
- vzdrževanje primerne telesne teže,
- prvi porod med 20. in 25. letom starosti, dojenje,
- če potrebujete hormone za lajšanje težav v menopavzi, jih jemljite čim krajši čas.

Svetovni mesec boja proti raku dojk je oktober (rožnati oktober). V Evropi Donni vsako leto ta mesec pripravijo številne dejavnosti, s katerimi želijo zaznamovati rožnati oktober, ozaveščati širšo svetovno javnost o raku na dojki in opozoriti na pomen zdravega načina življenja, zgodnjega odkrivanja raka in njegovega učinkovitega zdravljenja.

November je zadnja leta znan tudi kot movember, mesec boja proti raku na prostati. Movember je mednarodno gibanje za ozaveščanje moških o zdravljenju bolezni, ki prizadene pretežno moško populacijo (na primer rak na prostati, testisih ipd.). Prvega novembra se člani obrijejo in si nato ves mesec puščajo brke, ki so njihovo izhodišče pogovora o namenu novembra – podobno kot roza pentlja pri raku na dojki, le malce očitnejše.

Raki pri moških – preventiva in sedanjost

Za rakom v Sloveniji letno zboli več kot 7000 moških. Zaradi raka na prostati po nepotrebnem umre preveč Slovencev, več kot 350 letno, 1300 pa jih zboli. Pojavnost raka na prostati v Sloveniji je bila leta 2013 131 zbolelih na 100.000 moških, kar pomeni 1300 novih primerov raka na prostati letno in 19,5 odstotka vseh na novo odkritih karcinomov. Z leti se pojavnost povečuje, število novih primerov raka pa se povečuje za osem odstotkov letno (rak širokega črevesja – pet odstotkov).

Pogostnost raka na prostati je precejšnja, tj. 8500 oseb, ki imajo to bolezen v določenem letu v Sloveniji.

Ogroženost zaradi raka se s starostjo veča. Slovensko prebivalstvo se stara, zato lahko pričakujemo, da se bo število novih primerov raka na prostati še povečevalo. To je pogostejša oblika raka pri moških, predvsem starejših, saj sta več kot dve tretjini bolnikov starejši od 65 let. Pojavnost te vrste raka se počasi povečuje, bolezen pa prizadene moške večinoma po 45. letu starosti in se zelo povečuje med 60. ter 70. letom.

Najpogostejše oblike raka so povezane s:

- nezdravim življenjskim slogom,
- čezmernim sončenjem,
- nepravilno prehrano,
- kajenjem,
- čezmernim pitjem alkoholnih pijač.

Pet najpogostejših vrst raka pri nas: kožni rak (brez melanoma), rak na prostati, rak na debelem črevesu in danki, rak na dojki in pljučni rak. Skupaj obsegajo skoraj 60 odstotkov vseh novih primerov rakavih bolezni.

Pri moških je z 20 odstotki primerkov na prvem mestu rak na prostati, sledijo mu kožni rak (brez melanoma), pljučni rak in rak na debelem črevesu in danki. Pri ženskah je na prvem mestu nemelanomski kožni rak, petino vseh oblik raka pa obsega rak na dojki. Sledijo mu rak na debelem črevesu in danki ter pljučni rak.

Letno zaradi raka na prostati umre 387 bolnikov, kar je 11 odstotkov med vsemi smrtmi zaradi raka. Večina karcinomov prostate je omejena na prostato – dobrih 70 odstotkov, dobrih 20 odstotkov je lokalno napredovalih, pet odstotkov pa je ob odkritju metastatskih. Zdravljenje raka na prostati je odvisno od stadija oziroma razširjenosti raka, od histološke oblike raka pri biopsiji ter od starosti in splošnega stanja bolnika.

Več kot polovica bolnikov je operirana, 13 odstotkov je obsevanih, 35 odstotkov pa jih potrebuje zdravljenje z zdravili.

Med pogostimi urološkimi raki so še rak na sečnem mehurju, ledvici in testisu. Zaradi raka na mehurju v Sloveniji letno umre 180 ljudi, zboli pa jih 272. Bolezen je vse pogostejša – število se je povečalo s 192 (pred letom 2006) na 210 zbolelih (pred letom 2011).

Zaradi raka na ledvicah letno umre 150 ljudi, zboli pa jih 272. Bolezen je vse pogostejša – število se je povečalo s 174 (pred letom 2006) na 222 zbolelih (pred letom 2011).

Najpogostejši znaki, ki spremljajo raka na prostati, so:

- pogosto uhajanje urina, posebno ponoči,
- težave na začetku uriniranja in boleče uriniranje,
- šibek ali prekinjen curek,
- motnje erekcije,
- bolečine pri ejakulaciji,
- kri v urinu ali spermi,
- bolečine v trebuhu ali kosteh – najpogostejše v hrbtenici, bokih in zgornjem delu stegen,
- otekanje mod in spodnjih okončin,
- utrujenost,
- pomanjkanje teka in hujšanje,
- včasih tudi kašelj ali celo dušenje.

Če imate katero od teh težav, ne čakajte – čim prej pojdite k zdravniku, saj je možnost ozdravitve večja, če je bolezen odkrita dovolj zgodaj!

Besedilo: Martina Stergar, CRSV PA GPU
Foto: Marko Fric, PA GPU, in Matic Bajželj, MNZ

Viri:

1. www.protiraku.si
2. Zloženska Zveze društev za boj proti raku, Najpogostejši raki pri ženskah
3. <https://med.over.net/clanek/movember-z-namenom-ozavescanja-o-raku-prostate/>
4. <http://patients.uroweb.org/sl/sem-uroloski-bolnik/benigno-povecanje-prostate/simptomi-spodnjih-secil/>
5. http://vizita.si/clanek/mosko_zdravje/prepoznajte-prve-znake-raka-prostate.html
6. <http://www.dub.si/>
7. http://www.mdds.gov.si/si/delovna_podrocja/enake_moznosti/delovna_podrocja/zdravje/

PRVA SKUPINA SLOVENSКИH POLICISTOV ODPOTOVALA V SRBIJO

Po enakem vzoru kot so bili policisti v preteklem letu napoteni na delo v Makedonijo, je Policija tokrat napotila prvo skupino policistov na ozemlje Republike Srbije. Med 18. januarjem in 17. februarjem 2017 so za izvajanje skupnega nadzora pri prehajanju državne meje na srbskem ozemlju znotraj skupnega ukrepanja pri upravljanju toka povečanega števila migrantov skrbeli tudi štirje policisti iz Slovenije, in sicer Dušan Fifolt s Postaje vodnikov službenih psov Novo mesto (Polijska uprava Novo mesto), Željko Savič s PP Črnomelj (PU Novo mesto), Andrej Petrovič s Policijske postaje za izravnalne ukrepe Maribor (PU Maribor) in Gorazd Lipovšek s PP Trbovlje (PU Ljubljana).

Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

NA SLOVENSКИH SMUČIŠČIH DELALA TUDI HRVAŠKA POLICISTA IN SLOVENSКИM KOLEGOM POMAGALA ZAGOTAVLJATI VARNOST

Med 2. in 11. januarjem sta na smučiščih na Rogli, Kopah in v Kranjski Gori pri sporazumevanju in postopkih s hrvaškimi državljani slovenskim kolegom pomagala hrvaška policista.

V začetku januarja je smučarska sezona na vrhuncu, hkrati pa je to tudi obdobje šolskih zimskih počitnic na Hrvaškem, ki jih precej hrvaških turistov izkoristi za rekreacijo in uživanje na belih strminah slovenskih smučišč.

Hrvaška policista sta tako med drugim svetovala o načinu obravnave hrvaških

državljanov ter pomagala hrvaškimi državljanom pri stikih s hrvaškim veleposlanštvom v Sloveniji. Pri opravljanju nalog sta nosila hrvaško policijsko uniformo, prilagojeno za delo na smučišču oziroma v zimskih razmerah, in nista bila oborožena. Prav tako nista izvajala policijskih pooblastil in ukrepov, za katere so pristojni samo slovenski policisti.

Vlada Republike Slovenije je protokol med slovensko in hrvaško policijo o pravilih in pogojih dela hrvaških policistov v Republiki Sloveniji v zimski turistični sezoni

potrdila januarja 2013. Protokol o medsebojnem sodelovanju omogoča tudi gostovanja policistov. Takšen način sodelovanja je zelo dober, saj omogoča hitrejšo in lažjo izmenjavo informacij, zato so policijski postopki krajši in za udeležence prijaznejši. Gre za podobno obliko sodelovanja obeh policij, kot je sodelovanje v poletni turistični sezoni, ko že nekaj let slovenski policisti delo opravljajo v hrvaški Istri in v Kvarnerju.

Razporejanje policistov za delo na smučiščih poteka na podlagi ocene varnostnih razmer. Večja prisotnost policistov se zagotavlja predvsem med vikendi, počitnicami in prazniki, ko na ali ob smučiščih potekajo prireditve, ko so na smučiščih skupine osnovnošolcev in dijakov (tudi med tednom), na podlagi zaprosila upravljavca oz. nadzornikov smučišč ali na pobudo nadzornega organa (npr. inšpektorjev IRSNZ). Za delo na smučiščih je trenutno usposobljenih 75 policistov.

Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Uslužbenec novogoriške policijske uprave izdal svoj pesniški prvenec

Posamezniki svoj prosti čas zapolnjujejo z različnimi dejavnostmi. Matjaž Berdon, zaposlen kot strokovno-tehnični delavec na PPIU Nova Gorica (v policijske vrste je prišel s carine maja 2004), svoj prosti čas namenja hoji v hribe in pisanju avtorskih pesmi, ki izražajo njegova osebna spoznanja in čutne vtise, govorijo pa predvsem o odnosu do narave, življenja, ljubezni ... V drugi polovici leta 2016 je 46-letnik iz Oševljeka izdal pesniški prvenec z naslovom *Spomini nikoli ne zamrejo*. Celotno zbirko pesmi je obogatil s številnimi avtorskimi (predvsem makro) fotografijami z motivi iz naravnega okolja. Njegova ustvarjalna moč se tako kot v njegovi poeziji kaže tudi v digitalni fotografiji. Več kot dovolj razlogov je, da smo se v reviji Varnost odločili za pogovor z njim.

Svoj prosti čas zapolnjujete s pisanjem preprostih in čustvenih pesmi pa tudi s planinarjenjem. Kdaj ste se začeli ukvarjati s poezijo?

Pesniška zbirka preprostih in čustvenih pesmi je nastajala tri desetletja in je razdeljena na dva vsebinska sklopa. Pesmi, zbrane v prvem delu, so nastajale med letoma 1987 in 1992, drugi del zbirke pa zajema pesmi, ki so nastajale med letoma 2005 in 2010 (slednje so objavljene na spletni strani http://knjigazavse.azmurk.si/multimedijska_knjiznica/2012062214573051/). Zadnja leta rad zahajam tudi v hribe, ki name naredijo močan vtis oziroma so moj vir navdiha; nemalokrat se mi porodi ideja za različne pesmi o naravi in jih nato poskušam udejanjiti v besedi in s fotografijo. Pesmi pišem v danem trenutku in z občutkom, da moram svoja čustva in osebna doživetja preliti na papir. Pred desetletji še nisem razmišljal o tem, da bom nekega dne pesmi zbral in izdal v obliki pesniške zbirke. Pesmi so v različnih časovnih obdobjih nastale kot trenutni odziv na življenjsko okolje, prav tako pa moje pesmi izražajo osebna spoznanja in čutne vtise. Govorijo predvsem o odnosu do narave, življenja, ljubezni in se porajajo takrat, ko dobim pravi navdih. To je tudi razlog daljšega časovnega obdobja nastanka pesniške zbirke v dveh delih.

Pesniški prvenec ste obogatili tudi s številnimi digitalnimi fotografijami z motivi iz naravnega okolja. Kdo vas je spodbudil oziroma navdušil za digitalno fotografijo?

Spremljajoče fotografije v pesniški zbirki so nastale v zadnjem desetletju, sicer pa od leta 2009 dalje zelo rad obiskujem delavnico digitalne fotografije, ki jo pripravlja Medobčinsko društvo invalidov Goriške z namenom izpopolnjevanja znanja s tega področja. Člani omenjenega društva so me v preteklem obdobju spodbujali k izdaji pesniške zbirke, vključno s fotografijami. Za digitalno fotografijo sem se navdušil sam, ko sem pred 14 leti začel zahajati v naravo in hribe. Za hojo v

hribe pa me je navdušilo nekdanje dekle. Vedno sem poskušal s fotografskim aparatom ujeti pravi trenutek, ki je nekako edinstven in neponovljiv. Fotografija je namreč nekakšna zamrznitev časa in prostora v določenem trenutku, okoliščine za nastanek fotografije pa nikoli niso enake, kar me vedno močno prevzame. Eden od razlogov za fotografiranje je tudi dejstvo, da le tako lahko ohranim spomin, saj se z leti nekaterih stvari preprosto ne spomnimo več. Moč fotografije je ravno v tem, da jo razviješ oziroma se ponovno vračaš nazaj v tisti čas, ko je nastala.

Pesniško zbirko, ki ste jo izdali v samozaložbi, ste že lani najprej predstavili v Bukovici in nato letos v Novi Gorici. Kakšen je bil odziv udeležencev glede vaših pesmi in fotografij na omenjenih predstavitev?

Zbirko sem širši javnosti predstavil že novembra 2016 v Bukovici ob odprtju tamkajšnje informacijske pisarne za invalide v Občini Renče - Vogrsko, ponovno pa januarja letos v Novi Gorici v Goriški knjižnici Franceta Bevka. Odziv na predstavitev je bil zelo dober, saj so jim bile pesmi zelo všeč. Omenili so, da so globoko občutene in doživete ter hkrati izražajo močna čustva. Mnogo posameznikov je pohvalilo moj izbor fotografij in pri tem nemalokrat poudarilo, da sem ujel pravi trenutek v prostoru in času. Tudi idejo, da sem v isti knjigi združil pesmi in fotografije, je večina ocenila kot zelo dobro. Menim, da sta obe predstavitvi uspeli, odziv udeležencev pa me je prepričal, da sem z izdajo pesniškega prvenca ravnal pravilno. Hkrati je to tudi nekakšna spodbuda za prihodnje pisanje pesmi.

Še vedno pišete poezijo o naravi in življenju, prav tako pa vsebino zapolnjujete s fotografijami z motivi iz naravnega okolja. Kakšni so vaši prihodnji načrti?

Svoj prosti čas še vedno zapolnjujem s pisanjem pesmi, zato ni izključeno, da ne bom v prihodnosti ponovno izdal še kakšne podobne pesniške zbirke z avtorskimi fotografijami.

*Besedilo: Dean Božnik, PU Nova Gorica
Fotografije: osebni arhiv Matjaža Berdona*

Utrinki iz zgodovine ribniške policije

Gostovanje razstave Muzeja slovenske policije v Muzeju Ribnica

Razstava Utrinki iz zgodovine slovenske policije od leta 1850 do danes – zgodovina ribniške in kočevske policije je bila rezultat medmuzejskega, medresorskega in tudi medobčinskega sodelovanja. V Muzeju Ribnica smo k projektu pristopili avgusta 2015 na povabilo Pokrajinskega muzeja Kočevje, Muzeja slovenske policije in Policijske postaje Ribnica (PP Ribnica). Kot kustodinja Muzeja Ribnica in hkrati hčer nekdanjega ribniškega miličnika me je doletela čast pobrsirati po tem delu do tedaj še povsem prezrte ribniške zgodovine.

V avgustu 2015 se je v sodelovanju s PP Ribnica, ki jo je pri projektu zastopal pomočnik komandirja Muhamed Delić, začelo zbirati fotografije, evidentirati predmete, preučevati dokumente in opravljati intervjuje, na kratko, začela se je raziskava, ki je bila podlaga za lokalno dopolnitev razstave Muzeja slovenske policije. Med raziskovanjem je bilo pridobljenega ali evidentiranega veliko gradiva, po svojem bogastvu pa izstopa zlasti fotografsko gradivo.

Del zbranega gradiva je bil predstavljen že decembra 2015 v Pokrajinskem muzeju Kočevje, kjer je razstava prvič gostovala. Do gostovanja v Muzeju Ribnica v aprilu 2016 so bile ribniške vsebine dopolnjene in razširjene. Pod vodstvom Muzeja Ribnica je razstava gostovala še v občinah Sodražica in Loški Potok.

Ob začetku projekta je PP Ribnica zajemala območje občin Ribnica, Sodražica in Loški Potok. Območje Občine Velike Lašče je prišlo pod pristojnost PP Ribnica v letu 2016, zato v raziskavi in posledično tudi na razstavi ni bilo obravnavano tako kot preostale tri občine.

Koncept postavitve razstave

Pri vseh treh postavitvah razstave pod našim vodstvom smo sledili istemu razstavnemu konceptu. Ob stenah prostora so bili postavljeni panoji Muzeja slovenske policije in Pokrajinskega muzeja Kočevje, v sredini prostora pa je bila predstavljena zgodovina ribniške policije. Ribniški del razstave je bil vsakokrat razdeljen v štiri vsebinske sklope. Prvi trije sklopi so bili zgodovinski – najprej orožništvo, nato Postaja milice Ribnica (PM Ribnica), temu pa je sledila predstavitve PP Ribnica. Četrty sklop se je v

Postavitev razstave v Ribnici. Digitalna zbirka fotografij Muzeja Ribnica. Foto: Vasja Pavlin

nasprotju s prvimi tremi, ki so bili stalni, spreminjal od občine do občine, saj se je vsakič izpostavilo kaj drugega.

V Ribnici smo izpostavili življenje in delo Ivana Gradiča, ki je prehodil pot od povojnega miličnika PM Ribnica do njenega komandirja. Rodil se je 13. avgusta 1930 v Lažišah v Dobju pri Planini, in sicer v kmečki družini. Pri 13 letih je šel v partizane, kjer je bil kurir in po potrebi oskrbnik živine. Po vojni se je izučil za mesarja. Leta 1948 je vstopil v milico, poslali pa so ga v Ribnico. Še danes z veseljem obuja spomine na svoj prvi delovni dan na PM Ribnica – kljub

nepoznavanju strokovnih prijemov je bil klican na intervencijo, na kateri je vzpostavil red, kot je najbolje znal. Začetki na PM Ribnica so bili težki, saj je primanjkovalo vse opreme. Ker ni bilo prevoznih sredstev, je pešal tudi po 25 kilometrov, da je prišel na kraj intervencije. Iz Ribnice je bil prerazporejen na novo delovno mesto in tako je med drugim varoval zapore v Tacnu, Trnovem in Šentvidu. V tem obdobju je opravil izpit za srednjo šolo. Nato se je vrnil v Ribnico, kjer je bila njegova karierna pot precej pestra. Bil je miličnik, nato vodja varnostnega okoliša Sodražica, pozneje

Ivan Gradič med pripravami miličnikov na prvomajsko parado leta 1952 ali 1953. Da so miličniki lahko vadili strumni korak, so zaprli cesto med Medvodami in Šentvidom. Digitalna zbirka fotografij Muzeja Ribnica, izvornik je last Ivana Gradiča.

Poročna fotografija Marije Lakner in Alojzija Gundeta iz leta 1905. V tem obdobju je Alojzij Gunde služboval v Ribnici kot cesarsko-kraljevi orožniški postajevodja. Digitalna zbirka fotografij Muzeja Ribnica, izviren je last družine Križ.

pa pomočnik komandirja. Upokojil se je konec sedemdesetih let kot komandir PM Ribnica.

V Sodražici je bilo izpostavljeno kolo z motorjem Tomos APN 4S, ki ga je uporabljala milica. V sodražki prostor ga je umeščala izjava zdaj že upokojenega ribniškega policista Dušana Nježiča: »S prevoznimi sredstvi je bilo pa tako. Ko sem jaz prišel v Ribnico, smo leta 1981 imeli VW golfa 1, ki ga je vozil večinoma komandir, potem smo imeli še VW hrošča, motorno kolo MZ in dva mopeda Tomos APN 4, ki ju je bilo užitek voziti poleti. Ko pa je prišla jesen in z njo povezano varovanje na začetku šolskega leta, je bilo pa že kar hladno. Moje delo je bilo varovanje pred osnovno šolo Sodražica. Zjutraj sem šel na moped v uniformi, seveda. Da me ne bi zeblo, sem si povrh oblekel še dežni plašč. In sem šel

čez Jurjevico, po bližnjici, po makadamu do osnovne šole.«¹

Občina Loški Potok meji na Republiko Hrvaško, zato smo izpostavili varovanje schengenske meje in opravljanje mejne kontrole na mejnih prehodih za maloobmejni promet v Novem Kotu in Podplanini. Kako pa je živeti z mejo, so povedali sami domačini. »Občasno pridejo na zeleno mejo policisti s konji. Skoraj vsakih deset dni nas preleti policijski helikopter. Veliko policistov gre po meji tudi peš. So prijazni, včasih se kdo celo oglasi. Ponudimo jim kavo, zahvalijo se, ampak je ne sprejmejo. Verjetno ne smejo, ker so v uniformi, tako so vzgojeni.« Tako je dejala sogovornica, nato je sogovornik dodal: »Veste, da Prezid ni daleč od Novega Kota. Če je na pri-

¹ Zbirka ustnih pričevanj Muzeja Ribnica

mer ženitovanje, gre naš pes tudi brez potnega lista k puncu na hrvaško stran.«²

O orožništvu

Revolucionarnega leta 1848 se je v Avstrijskem cesarstvu pokazala potreba po narodni straži ali gardi, ki bi skrbela za vzdrževanje javne varnosti. Čeprav naj bi jo ustanovili le v vaseh, na trgih in v mestih, ki imajo vsaj tisoč prebivalcev, so jo kljub tej omejitvi ustanovili tudi v Ribnici.³

Prvo orožniško postajo je nato Ribnica dobila leta 1850. Tega leta je postala sedež tretjega oddelka drugega voda novomeškega krila prvega eskadrona 11. orožniškega polka.⁴ Tretji oddelek so sestavljale:

- Orožniška postaja Ribnica s petimi zaposlenimi orožniki, vodja je bil po činu korporal,
- Orožniška postaja Loški Potok s štirimi zaposlenimi orožniki, vodil jo je namestnik postajevodje,
- Orožniška postaja Velike Lašče s petimi zaposlenimi orožniki, vodil jo je podkorporal.

Orožniška postaja Ribnica je bila svojevrstna rekorderka. Na podlagi dislokacijske tabele iz leta 1896 je na enega orožnika Orožniške postaje Ribnica prišlo 3632 prebivalcev, kar je bilo največje število prebivalcev na orožnika v 12. deželnem orožniškem poveljstvu. Orožniška postaja Ribnica je prednjačila še v enem pogledu, in sicer je obsegala največjo površino (v km²) na enega orožnika v 3. oddelku (s sedežem v Novem mestu) 12. deželnega orožniškega poveljstva.⁵

Orožniška postaja Loški Potok se v dokumentih po letu 1850 nekaj časa ne pojavlja. Avstrijsko cesarstvo se je leta 1867 preoblikovalo v Avstro-Ogrsko. Kranjska je spadala k avstrijskemu delu, Hrvaška s Slavonijo pa je pripadla ogrskemu delu monarhije. Oba dela je ločevala meja, kar je privedlo do novih varnostnih zahtev. Ob meji s Hrvaško je imel okraj Kočevje leta 1880 orožniški postaji v Pirčah in Ribnici. Orožniška postaja Pirče je imela mejne izpostave v Kostelu, Osilnici, Črnem Potoku⁶, Žlebeh, Novem Kotu, Slavskem Lazu in Kužlju, mejna izpostava Hrib pa je spadala k Orožniški postaji Ribnica. Vse omenjene mejne izpostave so imele po enega

² Zbirka ustnih pričevanj Muzeja Ribnica

³ Čelik, Orožništvo na Kranjskem, str. 29

⁴ Čelik, n. d., str. 68–69

⁵ Čelik, n. d., str. 207–211

⁶ Z odebelenimi črkami so poudarjeni tisti kraji, ki so danes del Občine Loški Potok.

Miličnika Srečko Turk (zadaj) in Milan Rebernik (spredaj), fotografirana med tekmovanjem v patrolnem teku za prvenstvo ljudske milice okraja Kočevje leta 1955. Za Postajo ljudske milice Loški Potok, na kateri sta službovala, sta osvojila tretje mesto. Digitalna zbirka fotografij Muzeja Ribnica, izvirnik je last družine Turk.

zaposlenega orožnika.⁷ Leta 1891 zasledimo Orožniško postajo Draga s tremi zaposlenimi orožniki.⁸ Leto pozneje je deželni glavar Oton Detela v imenu deželnega zbora napisal prošnjo deželni vladi v Ljubljani, da bi prestavili orožniško postajo iz vasi Draga v Travnik.⁹ Želji ni bilo ugodeno, saj se v dislokacijski tabeli iz leta 1896 še vedno pojavlja Orožniška postaja Draga.¹⁰

Orožniška postaja Sodražica je bila domnevno ustanovljena leta 1897. Tega leta je bila izdelana študija deželnega orožniškega poveljstva za Kranjsko, v kateri med drugim zasledimo predlog o zaposlitvi treh orožnikov na novi orožniški postaji Sodražica.¹¹ Po dislokacijski tabeli 12. deželnega orožniškega poveljstva iz leta 1901 je imela Sodražica tri orožnike.¹²

V dokumentih po letu 1918 se redno pojavljajo imena orožniških postaj Ribnica, Sodražica, Loški Potok, Draga, Velike Lašče in Turjak.

Postaja milice Ribnica

Za PM Ribnica so po vojni določili hišo Justine Župančič¹³, zaposlenih pa je bilo šest ali sedem miličnikov. Že čez dve leti se je postaja preselila v prostore nekdanje Gostilne pr' Lunču¹⁴. Zaradi neustreznih prostorov so postajo do leta 1963 še trikrat prestavili. Šele tega leta je takrat 13 zaposlenih miličnikov dobi-

lo za delo primerne prostore, in sicer na Šeškovi ulici 5¹⁵. Na tej lokaciji so bila v eni hiši, v t. i. policijskem bloku, stanovanja za miličnike in PM Ribnica. Sobivanje zasebnega in službenega je imelo v velik vpliv na kolektivno povezanost in pripadnost postaji. Po letu 1980 je bilo na postaji zaposlenih 18–22 miličnikov.

Do leta 1956 je v Loškem Potoku delovala samostojna postaja milice, tega leta pa so jo pridružili PM Ribnica.

Po letu 1963 je veljalo, da ena postaja milice obsega območje ene občine, ki je bilo razdeljeno na obhodne, pozneje varnostne okoliše. Posamezna krajevna skupnost je bila navadno en varnostni okoliš. Območje PM Ribnica pa je bilo nekaj posebnega. Sestavljali so ga varnostni okoliši Ribnica, Dolenja vas, Sodražica, Loški Potok in Draga¹⁶. Krajevna skupnost Draga je bila del kočevske občine, zato bi ta varnostni okoliš morala obsegati PM Kočevje. Leta 1949 se je zaprlo območje Kočevske Reke. Če bi kočevski miličniki skrbeli za Varnostni okoliš Draga, bi morali čez celotno območje ribniške milice, preden bi prispeli v Dragarsko dolino. Zaradi očitnih logističnih težav je tako ribniška milica zajemala krajevno skupnost sosednje občine. Ko se je leta 1990 območje Kočevske Reke odprlo, so Varnostni okoliš Draga prevzeli kočevski miličniki, Varnostni okoliš Loški Potok pa je še vedno spadal pod PM Ribnica.

Zaradi pomanjkanja opreme in obožovitve so bila povojna leta za miličnike na PM Ribnica otežena. Na podlagi ustnega pričevanja se domneva, da je imel vsak miličnik svojo pištolo (večino-

ma je šlo za trofejne pištole iz druge svetovne vojne). Verig za vklepanje ni bilo, zato so uporabljali močnejše vrvi. V petdesetih letih so bile uvedene gumijevke, vendar vsak član kolektiva ni dobil svoje – bile so skupne. Vsak miličnik je bil sam odgovoren za svoje orožje, skupno orožje pa se je razdelilo po potrebi.

V povojnih letih ribniška postaja še ni imela lastnih prevoznih sredstev. Ivan Gradič je dejal, da na postaji ni bilo drugega kot fizično sposobni ljudje. Poti v bolj oddaljene kraje so miličniki tako premagovali peš ali s sposojenim kolesom. Pozimi so uporabljali smuči. Občasno jih je del poti zapeljal tovornjak, ki je prevažal hlodovino. Za opravljanje opazovalne službe so uporabljali tudi redne avtobusne linije. Ob večjih vnaprej napovedanih akcijah so si lahko izposodili motor z druge postaje. Uvedba službenih vozil jim je delo močno olajšala. V sedemdesetih letih so ribniški miličniki že imeli dva Tomosova mopeda APN 4S ter vozilo VW 1300 (hrošč). Leta 1981 so dobili golfa 1, čez dve leti še dve vozili Zastava 850 (fičo).

Vsak komandir, ki je vodil PM Ribnica, je pustil svoj pečat pri razvoju ter ugledu milice v okolju. Po do zdaj pridobljenih podatkih¹⁷ so PM Ribnica vodili naslednji komandirji (našteti po časovnem zaporedju): Planinšek, Jože Ožbolt, Tone Hribar, Jože Hutar, Kostajnšek, Tone Milek, Jože Turk, Justin Žibert, Edvard Kocuvan, Ivan Gradič, Bojan Skočir (v. d.), Ivan Leskovar, Pavel Bizjak ter Slavko Majerič, ki je vodil PM Ribnica med osamosvojitveno vojno.

Od postaje milice Ribnica do policijske postaje Ribnica

Med osamosvojitveno vojno so 28. junija 1991 zaradi groženj z napadi JLA miličniki zapustili prostore PM Ribnica. Prve zasilne prostore so dobili pri Hedviki Mrhar v Nemški vasi v Občini Ribnica, pozneje pa na posestvu Jožeta Pakiža v Zamostcu v Občini Sodražica. Ko je nevarnost minila, so se vrnili na postajo na Šeškovi ulici 5.

Po vojni je pri prevzemu vojaških objektov poleg Teritorialne obrambe Republike Slovenije sodelovala tudi (takrat še vedno) milica.

PP Ribnica so do zdaj vodili naslednji komandirji: Jože Postrak, Robert Somenšary, Mirko Ješelnik, Franci Novak (v. d.), Matjaž Koprivšek, Peter Kotar in Rudi Topolovec.

⁷ ARS, spis št. 8125

⁸ Čelik, n. d., str. 196

⁹ ARS, spis št. 16131

¹⁰ Čelik, n. d., str. 210

¹¹ Čelik, n. d., str. 243

¹² Čelik, n. d., str. 225

¹³ Danes Gorenjska cesta 5

¹⁴ Danes Gorenjska cesta 11

¹⁵ Danes Škrabčev trg 5

¹⁶ Nekdanji krajevni skupnosti Loški Potok in Draga sta danes del Občine Loški Potok.

¹⁷ Seznam komandirjev PM Ribnica temelji delno na seznamih PP Ribnica in delno na ustnih virih ter ni dokončen.

Reševanje ukradenega vozila okoli leta 1979. Za traktorjem sta vidni dve službeni vozili PM Ribnica. Spredaj VW 1300 (hrošč) in zadaj terenski land rover. Digitalna zbirka fotografij Muzeja Ribnica, izvornik je last družine Pavlin.

Z osamosvojitvijo Slovenije je bilo treba poskrbeti tudi za varovanje meje s Hrvaško. Ustanovljena je bila Postaja mejne policije Petrina, h kateri je spadal mejni prehod Podplanina. PP Ribnica je skrbela za varovanje zelene meje in Policijski okoliš Loški Potok, PP Kočevje pa je skrbela za Policijski okoliš Draga. Z ustanovitvijo Občine Loški Potok in nekaterimi reformami v Policiji to območje danes zajema PP Ribnica.

PP Ribnica danes obsega območje občin Ribnica, Sodražica, Loški Potok in Velike Lašče, kjer opravlja vse svoje splošne naloge. Na območju Občine Loški

Potok skrbi za varovanje schengenske meje ter opravlja mejno kontrolo na mejnih prehodih za maloobmejni promet v Novem Kotu in Podplanini.

Za konec

Gostujoči razstavi Muzeja slovenske policije z lokalnimi dopolnitvami Pokrajinskega muzeja Kočevje in Muzeja Ribnica smo v Ribnici namenili osrednje mesto tudi ob praznovanju mednarodnega muzejskega dne, tj. 18. maja 2016. Program smo izvedli skupaj s policisti PP Ribnica, ki so se povabili z veseljem odzvali. Dopoldanske dejavnosti so

bile namenjene vrtcu in šoli, popoldanske pa predvsem starejšemu občinstvu. Razstava je bila v občinah Ribnica, Sodražica in Loški Potok med ljudmi lepo sprejeta in dobro obiskana.

Ribniški del razstave bo svoje stalno mesto dobil na stenah PP Ribnica.

Besedilo: Vasja Pavlin, kustodinja Muzeja Ribnica

Viri in literatura

1. Arhiv Muzeja Ribnica (Digitalna zbirka fotografij, Zbirka ustnih pričevanj in Zbirka občinskih glasil).
2. Arhiv PP Ribnica.
3. ARS, AS 33, Deželna vlada v Ljubljani (1861–1927), 14-4, fasc. 1877–1886, ovoj 1879–1880, spis št. 8125.
4. ARS, AS 33, Deželna vlada v Ljubljani (1861–1927), 14-4, fasc. 1887–1894, ovoj 1891–1892, spis št. 16131.
5. Čelik, P. (1991). Policijski: Orožniki, miličniki, policisti. Ljubljana: Delo.
6. Čelik, P. (1992). Izza barikad. Ljubljana: Delo, Slovenske novice.
7. Čelik, P. (2001). Slovenski orožniki: 1918–1941. Ljubljana: Društvo za preučevanje zgodovine, literature in antropologije.
8. Čelik, P. (2005). Orožništvo na Kranjskem: 1850–1918. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije.
9. Čelik, P. (2013). Stražarji državne meje v Sloveniji: 1918–2013. Ljubljana: Modrijan.
10. <http://www.policija.si/>.

Prevzem Vojašnice Mirka Bračiča v Ribnici. Levo major JLA Milan Komazec (oseba, ki predaja vojašnico), na sredini major Darko Čop (oseba, ki prevzema vojašnico), desno Jože Postrak, komandir PM Ribnica. Fotografija je last Pokrajinskega muzeja Kočevje.

Tim Gajser: čudežni deček z velikim srcem

»Če ne bi bil motokrosist, bi bil policist!«

Tim Gajser je prav poseben fant. Ob srečanju z njim te najprej prevzameta njegov široki nasmeh in iskrena skromnost, tako netipična za medijsko znana imena. Zlasti če jih krasi titula svetovnega prvaka. Hitro začutiš, da ima kljub svojim uspehom in rosnim 20 letom glavo in srce na pravem mestu. Ko ga nekoliko bolje spoznaš, pa te prevzame občutek, da se je vzel iz kakšnega dobro režiranega filma o brezhibnem junaku. In kako bi ga opisali? Kot svetovnega prvaka v motokrosu, ki je kombinezon oblekel skoraj istočasno, kot je zlezel iz pleníc ... a še vedno nima izpita za motor. Kot »boga skrabanja«, od katerega se želi učiti celo Marc Márquez. Kot 20-letnika z modrostjo, ki bolj pritiče kakšni osiveli glavi. Kot humanitarca, ki svoje znano ime izkorišča za reševanje socialnih stisk ljudi.

In kaj bi bil, če ne bi bil motokrosist?

Policist.

Resno?

Čisto resno. Že kot otrok sem si želel postati policist. Želel sem nositi uniformo. Obenem me je že zanimal motokros in sem bil v hudi dilemi, kako biti hkrati profesionalni motokrosist in policist. To pač ne gre skupaj, sem si mislil. (Smeh.) V devetem razredu osnovne šole sem se želel vpisati v policijsko šolo. Takrat je bilo prvo leto, ko so ukinili štiriletno srednješolsko izobraževanje. Pred tem si po štirih letih šolanja postal policist, po spremembi sistema pa si moral najprej narediti srednjo šolo in se šele nato vpisati v šolo za policista. To me je odvrnilo in tako sem se vpisal v ekonomsko šolo. Takrat sem malo pozabil na svojo otroško željo.

A očitno ti je bila uniforma usojena, kajne?

Ko sem predlani postal svetovni prvak v motokrosu, se mi je želja, da bi postal policist, uresničila, saj so me zaposleni z Oddelka vrhunskih športnikov povabili, da bi se zaposlil v Policiji. Tega sem bil vesel. Zdaj – in to si štejem v čast – lahko občasno oblečem uniformo,

na katero sem izjemno ponosen. Od nekdanj sem spoštoval policiste, ker opravljajo dobro delo za družbo, predvsem pa sem v njih vedno videl avtoriteto. Želja po modri uniformi je ostala.

Vseeno si se nekje na razpotju odločil za motokros.

Ja, to je bila ena tistih stvari, ki me je navduševala že od mladih nog.

Dobesedno. Svoj potencial si pokazal že zelo zgodaj. Oče te je posadil na motor, ko si bil star dve leti in pol. Se še spominjaš tega dogodka?

Megleno, vendar se. Bili smo na morju, pri prijateljih. Njihov sin je imel motor, 50-kubično hondo. Ves čas sem se vrtel okoli motorja in plezal po njem. Oče je opazil moje zanimanje in se takoj odzval. Pokazal mi je, kje je »gas«, kje »bremza«, kako se spelje itd. Potem me je posedel nanj. In sem šel.

Kako to misliš, da si šel?

Ja ... speljal sem.

Isti dan?

Takoj.

Maja 2016 se je v Policiji zaposlil kot vrhunski športnik, s čimer se mu je izpolnila življenjska želja, da bi oblekel modro uniformo.

No, nekaj resnih izkušenj si že imel ...

(Smeh.) Aha, kolo brez pomožnih kolesčkov sem vozil že pri 18 mesecih. Imel sem BMX-a, tistega najmanjšega. Nisem še sicer mogel poganjati, ker sem bil premajhen in nisem dosegel pedalov, a me je oče pognal in sem se peljal.

Nedolgo zatem si že prvič stal na zmagovalnih stopničkah. Star si bil le tri leta.

To je bilo moje prvo tekmovanje. Bilo je v Rakeku. Edini cilj, ki sem ga imel, je bil, da grem tja in dobim pokal. In sem ga. Bil sem tretji. Tisto leto se je pravzaprav začelo, uspehov je bilo vedno več.

Ampak nisi se še posvetil izključno motokrosu. Treniral si več športov hkrati – smučanje, nogomet –, bil si celo državni prvak v judu. Čudežni deček?

(Smeh.) Vse je bilo nekako spontano, in ko se danes ozrem nazaj, vidim, da so mi pravzaprav vsi športi skupaj zelo koristili pri motokrosu. Pozimi, ko razmere niso bile primerne za trening motokrosa, me oče (ki je tudi Timov trener, op. a.) ni poslal na fitness, ker sem bil še majhen in bi bila to za razvijajočega se otroka prevelika obremenitev. Tako me je »nagnal« trenirati več športov, s katerimi sem se krepil kot športnik. Treniral sem nogomet in tako nabiral kondicijo, z judom sem pridobival moč, s smučanjem sem vadil koordinacijo ter krepil noge. Oče je vse te športe poskušal povezati v celoto, v trening, ki se je, kot kažejo tudi rezultati, izkazal za zmagovalno kombinacijo. Na več ravneh. Vmes je bilo res tudi nekaj uspehov; pri smučanju sem bil med prvimi 16 v Sloveniji, istočasno sem pri sedmih ali osmih letih osvojil naslov državnega prvaka v judu. Govorimo o kategoriji do 26 kilogramov, bil sem še majhen. Tudi v nogometu sem bil kar uspešen, igral sem za NK Aluminij, za drugo ligo. Z vsem sem se rad ukvarjal, a kljub vsemu me preostali športi niso tako zelo zanimali kot motokros, pa tudi časa je bilo premalo, da bi vse resno treniral. Motokros pa me je še kar »držal«.

Prve resnejše uspehe si začel nizati že kot otrok. Verjetno se spomniš svoje prve zmage v motokrosu?

Prvič sem zmagal pri sedmih letih, in sicer v najmanjši, 65-kubični kategoriji. Že nekaj let pozneje, leta 2007, pa sem prvič postal tudi evropski prvak. Star sem bil deset let.

Lani si osvojil skoraj vse, kar se da osvojiti s 125-kubičnim motorjem. Bil si italijanski prvak, evropski prvak in ne nazadnje še svetovni prvak. Sledilo je priznanje FIM-e¹ za novinca leta. Čestitke!

Hvala. Ja, na lansko sezono sem zelo ponosen. Bila je sanjska in težko jo bo preseči, čeprav vedno stremimo k temu, da smo še boljši.

Kako je mogoče, da svetovni prvak v motokrosu nima izpita za motor? Je to novinarska raca ali dejansko drži?

(Smeh.) To drži. Ne vem, vožnja z motorjem po cesti me preprosto nikoli ni zanimala, zato nikoli ni bilo potrebe, da bi naredil izpit, na poligonu pa ga ne potrebujem.

Veliko zmaguješ. Kako pa prenašaš poraze?

Oče me je vedno učil, da so del športa tako zmage kot tudi porazi. Ne sije vedno sonce. Treba se je zavedati, da imamo okoli 20 tekem v sezoni. Ne moreš biti vedno prvi. Lahko se ti sicer posreči tudi takšna sezona, da na vseh tekmah zmagaš, vendar je to težko doseči. Včasih si prvi, včasih peti, včasih sploh ne prideš do cilja. Takšni dnevi, ko pač nisi najboljši, so zelo pomembni, saj te krepijo. Naučijo te, da se pobeš in greš naprej, da kljub padcu postaneš še bolj motiviran ter da takšnih napak ne delaš več. Ne moreš kar skloniti glave in ne čestitati sotekmovalcu – kot športnik in človek moraš biti zmožen tudi kdaj priznati premoč.

Včasih je treba priznati tudi premoč zakonom fizike. Pri tebi poškodb ni manjkalo, kajne?

Uf, da, veliko kosti je že bilo polomljenih. Roke, ključnica, prsti, rebra, tudi hrbtenica je bila že poškodovana. Število poškodb niti ne

¹ Fédération Internationale de Motocyclisme (FIM) je mednarodna motociklistična zveza.

preseneča, po nekaterih ocenah namreč motokros spada med najzahtevnejše športe. Marsikdo, ki motokros spremlja na malih zaslonih, si misli, kaj pa je to takega, usesedeš se na motor, »daš gas« in se pač pelješ ... Vendar ni tako. Kombinacija visoke hitrosti in razgibanega terena zahteva izjemno obvladovanje motorja, koncentracijo in koordinacijo. Že najmanjša napaka lahko hitro zahteva svoj davek v obliki hude poškodbe. To je pač slaba stran vsakega športa, ki jo vzameš v zakup. Moraš se zavedati nevarnosti, vendar ne smeš ves čas misliti na to. Ko si na »rampi« (štartu, op. a.), odmisliš možnost poškodb in daš vse od sebe.

Ko sva že pri »rampi« ... Za koncentracijo imaš poseben ritual, ki je v javnosti že zelo prepoznaven in je postal tvoj zaščitni znak.

Pred tekmo vedno dam čelado na krmilo in grem v svoj svet. Tudi zmolim in se poskusim čim bolj osredotočiti na tekmo. Na koncu se še pokrižam.

Poseben simbolni pomen ima tudi tvoja številka. O njej se je v javnosti že veliko govorilo. Zanimivo pa je, da je ta številka pravzaprav izbrala tebe, ne ti nje.

To je številka 243, ki ogromno pomeni tako meni kot moji družini. Še leta 2008 sem vozil s številko 116. Zaradi določenih sprememb v tekmovalni karieri so mi potem dodelili številko 243. Dve leti smo temu nasprotovali in se prepirali, saj smo želeli obdržati staro številko. Ne nazadnje smo imeli vse nalepke, vse kose opreme in promocijskega gradiva označene s 116. Potem pa je oče nekega večera nenadoma prepoznal simboliko številke 243. Bil je rojstni datum mojega pokojnega bratca Žana, 24. marec. Takrat se je oče nehal upirati in jo je mirno sprejel. Vsi smo jo sprejeli. Vse se zgodi z razlogom.

Žan je del tvojega življenja, z njim si izjemno povezan.

Drži. Vsako tekmo, vsako zmago posvetim njemu. Del mojega rituala je tudi to, da pred vsako tekmo, ko odpeljem poskusni, ogrevalni krog, s pestjo trikrat udarim po srcu in pokažem ter pogledam proti nebu.

Tudi tvoja družina, ki živi in diha za motokros, ima kopico »ritualov Gajser«. Kot ekipa ste menda zelo zanimivi, saj v primerjavi z drugimi na štartu ne delujete nervozni, temveč pojete, se zabavate, se veliko in glasno smejete ... Se zdite drugim »čudni«?

(Smeh.) To je naš način, da poskušamo nevtralizirati nervozo. Ni je sicer veliko, a nekaj je le ostane. Ne glede na to, kako dober ali izkušen športnik si, pred štartom vedno čutiš adrenalin. Oče skrbi za to, da sicer ostanemo osredotočeni, a se s smehom vseeno razbremenimo odvečne živčnosti in si izboljšamo motivacijo.

Z bratom Nejcem sta si zelo podobna. Tako zelo, da včasih navijači za avtoogram prosijo njega, čeprav ti stojiš zraven.

Ja, to so res smešne prigode. Nejc je del ekipe, zraven je na vseh tekmah. Pripravlja mi opremo, da sem jaz lahko 100-odstotno osredotočen na tekmo. Zgodilo se je že, da so celo organizatorji za zmago čestitali njemu. (Smeh.) Navijači, ki se želijo slikati z mano ali želijo moj avtoogram, za podpis in fotografiranje prosijo Nejca. Vse skupaj niti ne bi bilo tako zanimivo, če bi bila dejansko v sorodu. A biološko pravzaprav nisva. Moj oče in njegova mama sta se poročila, on je sin iz njenege prvega zakona.

Imaš kar veliko družino.

Še tri sestre. Eno po materini strani in dve iz zakona med mojim očetom in Nejčevu mamo.

Z očetom sta si zelo blizu. Ne le zaradi dejstva, da sta oče in sin, temveč tudi zato, ker je oče tvoj trener, mentor, motivator, psiholog in še kaj. Kako se takšna družinska vez obnese v profesionalnem športu?

Ni vedno lahko. Ves čas sva skupaj. Doma, na treningih in tekmah. Očetu si tudi bolj upam ugovarjati, kot bi si upal komu, ki mi ni tako

Tim Gajser je bil obraz lanskoletne kampanje *Bodi zvezda, ne meči petarde*. Kot je dejal, sam nikoli ni vrgel niti ene petarde.

blizu. Seveda pride kdaj do kratkega stika, ko se o čem ne strinjava. To je čisto življenjsko in normalno, a vedno poskuša čim prej pozabiti na nesoglasja, pa tudi zamer ne kuhava. Ima pa seveda najin odnos izjemno veliko prednosti. Ena največjih je, da oče vedno najprej pomisli na mojo dolgoročno dobrobit, ne le na doseganje trenutnih uspehov. Na prvo mesto postavlja moje zdravje, saj se zaveda, da profesionalna kariera ne traja večno. Po njej je treba tudi živeti in dobro je, če si zdrav tudi po tem, ko ugasnejo žarometi. Ne pa da do 35. leta daš vse od sebe, izgoriš, potem pa ne moreš nič več. Trener iz profesionalnega tekmovalca navadno poskuša iztisniti čim več, ob tem pa morda ne pomisli na to, kako visoko ceno bo tekmovalac plačal pozneje in kako kakovostno bo njegovo življenje.

Kako pogosto treniraš?

Dvakrat na dan po uro in pol; zjutraj imam kardio vadbo za kondicijo, popoldne pa fitness za moč. Tiste dni, ko sem na motorju in treniram tehniko, pa so popoldanski treningi na poligonu dolgi po štiri ure.

Da prideš do takšne stopnje pripravljenosti, je najbrž potrebna tudi veliko odrekanja. Za tako mladega človeka ni lahko, ko se mora odpovedati mladostniški brezskrbnosti in nujnim sestavnim delom najstniškega življenja.

Res je, preprosto nimaš enakega načina življenja kot tvoji vrstniki. Da dosežeš tako raven, je v ozadju veliko odpovedovanja. Vse življenje moraš posvetiti temu. Še posebno težko je, ko si najstnik. Ob petkih so se v šoli vsi pogovarjali, kam bodo šli zvečer ven, jaz pa sem lahko rekel le: »Žal mi je, fantje, ampak jaz moram na tekmo.« Najbolj sem pogrešal prav druženja s prijatelji. A če želiš uspeli, mora biti tvoje razmišljanje popolnoma drugačno. Tistemu, ki je pripravljen žrtvovati najstniška leta, uspe.

Ti je bilo kdaj žal?

Ne. Danes vem, da je bilo vredno. Motokros mi pomeni vse.

Ampak nekaj si le nadoknadil. Špela (Timovo dekle, op. a.) te je »prisilila«, da tudi živiš, ne le treniraš.

(Smeh.) Ja, res je. Špela mi je nekako odprla svet. Prej se mi je zdelo nepredstavljivo, da bi si vzel čas in šel kar tako na izlet, na primer na Bled ali v Ljubljano, ali pa vsaj na bazen. Zdaj si, kljub temu da še vedno veliko treniram, vzamem čas tudi za druženje. To je dobrodošla sprememba v mojem življenju. Ko odraščáš, so potrebne tudi spremembe in ta je bila ena izmed tistih na bolje. Ne nazadnje mi najin odnos pomaga tudi pri treningu. Če si v zasebnem življenju zadovoljen in vesel, potem sta višji tudi motivacija in koncentracija na treningu, vse gre lažje in bolje.

Kako pa ona gleda na tvoj poklic?

Ko sva se spoznala, sploh ni vedela, da sem motokrosist. Tako name ni gledala kot na neko slavno ime, temveč me je najprej spoznala kot osebo, šele nato kot motokrosista. Takšen začetek mi je bil zelo všeč, saj sem lahko videl, kakšna so najina dejanska izhodišča, kako razmišlja. Ko sem ji povedal, s čim se ukvarjam, pa je morala sprejeti dejstvo, da nisem tak kot večina mojih vrstnikov, ki, ko pridejo domov iz šole, nimajo dodatnih obveznosti, temveč le veliko prostega časa. To je sprejela, zelo me podpira in je razumevala glede mojih naporovnih urnikov. Sicer niti ne bi mogla biti skupaj.

No, zdaj imaš nekoliko več časa. Dokler si še obiskoval srednjo šolo, pa je bilo na trenutke verjetno naporno usklajevati vse obveznosti. Že takrat si se namreč profesionalno ukvarjal z motokrosom.

To je bilo zelo zahtevno obdobje, predvsem je bilo težko nadoknaditi vso zamujeno snov. Veliko sem manjkal, zato sem tudi zamu-

dil večino razlage snovi. Težko je, ko to poskušaš nadoknaditi sam, še posebno pri naravoslovnih predmetih – matematika mi je povzročala največ težav. Spomnim se, da sem v drugem letniku hotel kar dvigniti roke, a je bil oče brezkompromisen. Rekel je, da če ne bo šole, ne bo niti motokrosa. Imel sem srečo, da so mi šli profesorji precej na roko; veliko so mi pomagali in bili zelo razumevali. Predvsem pa sem zelo hvaležen Žigi, ki je še danes moj najboljši prijatelj. On mi je nosil zapiške in pomagal nadoknaditi zamujeno.

Svoje znano ime si dobro unovčil. Ampak ne za lastne potrebe, temveč v družbeno dobro.

Nastopam na vseh državnih prvenstvih, s svojim imenom nekako organizatorjem privabim gledalce. Pred nekaj leti si je državne tekme v živo v povprečju ogledalo po 500 gledalcev, lani pa jih je bilo okoli 10.000. Pa sem si mislil, zakaj ne bi nekaj tega uspeha namenili ljudem, ki živijo v pomanjkanju. Zato za udeležbo na vsaki državni tekmi zahtevam 1000 evrov – ne zase, temveč za eno od lokalnih družin, ki potrebuje pomoč. Organizatorjem prepustim izbiro in odločitev, komu bomo pomagali.

Menda si bil že kot otrok radodaren. Tvoj oče rad pove zgodbo, kako si takrat, ko se je gradila družinska hiša, vse svoje sicer skromne rojstnodnevne prihranke spravil na kup, jih odnesel k njemu in ga vprašal, za koliko opek bo zadostovalo.

Ha ha, res sem to naredil. Star sem bil okrog deset let. Takrat je bilo težko. Ko sem začel tekMOVATI, je bil oče samostojni podjetnik, a je moral čez čas izbrati med mojimi tekMOVANJI in podjetjem. Izbral je meni v prid. To je bilo obdobje, ko nam finančno ni šlo, na trenutke nismo imeli niti za položnice, kaj šele za kakšne resnejše priprave. A smo vztrajali. Ko smo leta 2013 podpisali pogodbo, se je življenje spremenilo na bolje in takrat vidiš, da je bilo vse žrtvovanje in odrekanje vredno. Vsa moja družina zdaj živi svoje sanje.

Prvi krogi bodočega svetovnega prvaka.

Verjetno tudi iz vseh teh izkušenj izhaja tvoj občutek za stisko drugih.

Od nekdaj sem bil vzgajan v duhu, da je treba pomagati ljudem. Oče je bil precej strog, a sem mu hvaležen, da je bil, saj sem prav zaradi njegove vzgoje danes to, kar sem. Tudi sami nismo nikoli živeli v preobilju, prej na trenutke v pomanjkanju. Verjetno tudi zaradi tega ne morem pozabiti, kako je, če nimaš. Sicer pa sem bil že kot otrok drugačen. Tudi zato, ker sem veliko manjkal v šoli in dosegal že neke vidnejše uspehe, so me sošolci v prvem, drugem razredu kar malo odrivali iz družbe, se norčevali iz mene. Bil sem še premajhen, da bi razumel, zakaj, a takrat sem dobro občutil, kako je, ko si odrinjen na obrobje. Ta občutek mi je ostal, zato vem, kaj pomenita drugačnost in prikrajšanost, kar socialna stiska zagotovo je. Pozneje, ko sem bil v višjem razredu in sem videl, kako se starejši šolarji norčujejo iz učenca nižjega razreda, ki je bil malo drugačen, sem takemu učencu vedno stopil v bran.

Seveda, saj si treniral judo!

(Smeh.) Ni bilo odveč.

Zdaj ti verjetno zavidajo, ker si svetovni prvak. Pa tudi zato, ker si v družbi drugih zvenceh imen. Ali je kateri izmed bolj znanih motorističnih junakov naredil nate še posebno dober vtis?

Marc Márquez. Veliko se druživa, tudi zato, ker sva oba voznika tovarniške honda. Letos sem imel čas, da sem ga šel gledat na tekmo MotoGP. Tudi on je ljubitelj motokrosa in se že nekaj časa dogovarjava,

da bi šla skupaj vozit motokros, saj si želi, da bi ga naučil t. i. skrabanja (angl. scrubbing). To je element, ko pri skoku poležeš motor. Jaz pa se želim preizkusiti v motociklizmu.

Ampak o menjavi discipline ne razmišljaš?

Sploh ne. Dovolj je že, da letno zamenjam 50 motorjev. (Smeh.) Cestni motorji me nikoli niso zares mikali. Motokros dopušča dovolj ustvarjalnosti, da mi ni dolgčas. Preizkusil sem se že na vseh možnih terenih – na trdih podlagah, mivki, v blatu, na snegu in ledu.

Kaj boš počel, ko teh vratolomnih veččin ne boš več zmoget?

O tem, kaj bo po zaključku profesionalne kariere, še ne razmišljam, skoraj zagotovo pa se vidim v motokrosu. Morda bom treniral druge mlade upe.

Imaš kakšno sporočilo zanje?

Za velike cilje so potrebna odrekanja. Nikoli ne gre vse gladko, nikoli ni vse popolno, a treba je dvigniti glavo in si reči, da je očitno že moralo biti tako. Vsi cilji in želje so uresničljivi, od tebe pa je odvisno, koliko si pripravljen delati za svoje sanje.

Katera misel pa te žene naprej?

Da nikoli ne smeš obupati.

Besedilo: mag. Nina Djordjević, SOJ SGDP GPU

*Foto: osebni arhiv Tima Gajserja, in
mag. Nina Djordjević, SOJ SGDP GPU*

MODER NASVET

OB ZAČETKU MOTORISTIČNE SEZONE JE ASFALTNA POVRŠINA ŠE VEDNO HLADNA IN NE OMOGOČA OPTIMALNE OPRIJEMLJIVOSTI PNEVMATIK, ZARADI ZIME PA JE LAHKO NA VOZIŠČU VELIKO UDARNIH JAM IN PESKA OD ZIMSKEGA POSIPA. MOTORISTI ZATO HITROST SVOJE VOŽNJE PRILAGODITE RAZMERAM NA CESTI.

